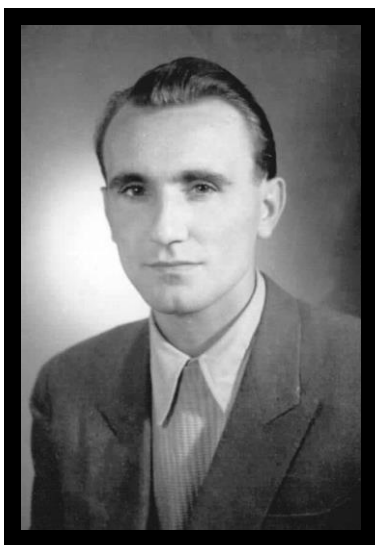


Octavian Anastasescu

**LÂNGĂ VALERIU GAFENCU,
SFÂNTUL ÎNCHISORILOR**



Octavian Anastasescu
(1928 – 2014)

Preluarea textului (fie în formă tipărită – în ziare, reviste, foi parohiale – sau în formă electronică, pe blog-uri sau site-uri) este liberă, cu menționarea exactă a sursei citate. Pentru varianta în formă electronică se va prelua textul postat pe www.areopag.ro.

© Pentru prezenta ediție, Editura
Areopag

www.areopag.ro

ISBN 978-606-9678-41-1

Colecția *Din temnițe spre Sinaxare*

Octavian Anastasescu

**LÂNGĂ VALERIU GAFENCU,
SFÂNTUL ÎNCHISORILOR**

Ediția a treia

Volum coordonat de Danion Vasile

Carte apărută cu binecuvântarea

Înalt Preasfințitului Arhiepiscop
Justinian Chira
al Episcopiei Maramureșului
și Sătmarului

Editura Areopag
București, 2023

O canonizare îndelung așteptată...

„Mucenicii pentru numele Lui și pentru Evanghelie se grăbeau către moarte ca și către un praznic. Eu nu vorbesc despre câteva sute sau câteva mii ale căror nume sunt scrise în calendar, ci despre nenumărate milioane de creștini din întreaga lume, de-a lungul a două mii de ani, ale căror nume sunt cunoscute și scrise în Ceruri; despre oastea lui Hristos, împotriva căreia este cu neputință a lupta și în fața căreia toate oștile cele potrivnice sunt precum «trestia în fața vântului» (Psalmi 82, 12); despre popoarele cele mântuite în Ceruri, al căror număr se apropie deja de numărul nisipului din mare și al stelelor de pe cer, precum a fost făgăduit lui Avraam. (...) Vechea credință ortodoxă în Învierea lui Hristos cel răstignit și în cei răstigniți îndeobște pentru dreptate a fost deseori întărită și înnoită de legiunile noilor și noilor mucenici pentru Hristos”.

Sfântul Nicolae Velimirovici

(din volumul *Cugetări și predici la
Învierea Domnului*)¹

Valeriu Gafencu este unul dintre noii mucenici pe care i-a rodit Biserica lui Hristos. Este, fără îndoială, cel mai cunoscut mucenic care a pățimit în temnițele comuniste din România.

Ca un ecou al evlaviei populare față de sfinții închisorilor, răspândite pe tot pământul românesc, pe 25 februarie 2021 Sinodul Bisericii Ortodoxe Române a decis „începerea demersurilor de canonizare a unor mărturisitori și mari duhovnici misionari români din timpul comunismului, în anul 2025, cu prilejul împlinirii a 140 de ani de autocefalie a Bisericii Ortodoxe Române (1885) și a 100 de ani de la înființarea Patriarhiei Române (1925)”². Pe lista de canonizare este trecut și părintele Gherasim Iscu, frate de nevoiță și pătimire al Noului Mucenic Valeriu Gafencu. Este trecut și părintele Ilarion Felea, martirul de la Aiud.

¹ Sfântul Nicolae Velimirovici, *Cugetări și predici la Învierea Domnului*, Editura Predania, București, 2020, pp. 96-98 (n.ed.).

² <https://basilica.ro/sfantul-sinod-primele-decii-din-2021/> (n.ed.).

Dar, din păcate, deocamdată numele lui Valeriu Gafencu nu apare pe aceste liste. Și nu apar nici alte nume ale celor pe care evlavia populară îi socotește laolaltă cu sfinții din Sinaxare (cum sunt Mircea Vulcănescu, părintele Ilie Lăcătușu, Gheorghe Jimboiu, părintele Gheorghe Calciu Dumitreasa, maica Mihaela Iordache, părintele Arsenie Papacioc, părintele Justin Pârvu, părintele Constantin Sârbu, Marin Răducă, Traian Trifan etc.).

Trebuie să fim conștienți de faptul că el este unul dintre sfinții cu care dușmanii se luptă și după moarte. Când la primăria din Târgu Ocna s-a decis retragerea titlului de cetățean de onoare acordat lui Valeriu Gafencu, Octavian Anas-tasescu a spus: „Valeriu Gafencu e sfânt. El nu a pierdut nimic. Au pierdut doar cei care sunt împotriva lui. Eu l-am canonizat deja în inima mea, și această canonizare nu o poate anula nimeni.”

Unii spun: „Gafencu nu e sfânt, că, dacă ar fi fost, Biserica l-ar fi canonizat până acum ...” O astfel de poziție arată o lipsă de cunoaștere a modului în care Dumnezeu îi proslăvește pe robii Săi.

În Duminica Tuturor Sfinților, și mai cu seamă în Duminica Tuturor Sfin-

ților Români, îi cinstim nu doar pe sfinții canonizați deja, care sunt foarte puțini față de cei necanonizați, ci și pe ceilalți.

Canonizarea sau necanonizarea lui Valeriu Gafencu ține nu de sfințenia sa, ci de credința sau necredința noastră. Creștinii care nu îl iubesc pe Valeriu Gafencu și care nu au evlavie față de sfinții închisorilor arată că au o credință îndoielnică. Dacă Îl iubești pe Hristos, îi iubești și pe robii Săi. Dacă nu îi iubești pe robii și prietenii Săi, pe sfinți, arăți că nu Îl iubești nici pe El. Sfântul Ioan Damaschin a spus că cine nu se închină icoanei lui Hristos în viața aceasta nu Îi va vedea fața în viața cealaltă. Cuvântul său poate fi aplicat și cinstirii sfinților – cine nu se închină sfinților în viața aceasta, nu Îl va vedea în viața viitoare pe Hristosul care a fost viu în inimile lor.

A nu-i cinsti pe sfinții ultimei prigoane nu înseamnă, de fapt, decât o lipsă de evlavie față de soborul tuturor sfinților și, implicit, față de Hristos. E adevărat că diavolul a stârnit și stârnește din ce în ce mai multă confuzie în privința cultului sfinților închisorilor. Așa cum creștinii au fost acuzați oarecând că beau sânge de copii la slujbele lor (sau că au dat foc

Romei), tot așa astăzi creștinii sunt acuzați că cinstesc sfinți vinovați de crime împotriva umanității. S-au schimbat doar refrenele, autorul este același. Trăim vremuri în care se pune în discuție în plan politic pedepsirea celor care îi cinstesc pe sfinții închisorilor, acuzându-i de propagandă fascistă și altele asemenea.

Sfinții închisorilor au fost pilde de iubire jertfelnică nu doar pentru cei de aproape ai lor, ci chiar și pentru prizonierii lor. De aceea, blocarea cultului lor este doar un atac la adresa Bisericii lui Hristos. Nu trebuie să ne fie teamă să-i cinstim pe noii mucenici și mărturisitori. Dacă îi iubim, trebuie să fim gata să și pătimim pentru cinstea de a-i avea ocrotitori. Tradiția Bisericii ne învață că ei sunt sfinți din clipa morții lor și, după cum scria Sfântul Nicodim Aghioritul, minunile săvârșite de ei sunt „inutile” – în sensul că cea mai mare minune a lor a fost tocmai moartea pentru Hristos, nefiind nevoie de o altă minune pentru adevărarea sfințeniei lor sau pentru canonizare.

Unii spun că este greșit faptul că li s-au pictat icoane și li s-au alcătuit acatiste înainte de canonizare. Dar marea

majoritate a sfinților canonizați în secolul XX au avut, încă dinainte de canonizare, icoane și acatiste. (De exemplu, acatistul de la canonizarea Sfântului Ioan Maximovici, din anul 1994, fusese alcătuit de părintele Serafim Rose, care trecuse la Domnul încă din anul 1982.) Sfinții au făcut o mulțime de minuni în viețile creștinilor care i-au cinstit înainte de canonizarea lor. Alții spun că trebuie să treacă un număr mare de ani de la moarte până la trecerea în Sinaxare, dar nici acest argument nu stă în picioare (Sfântul Ioan Iacob Hozevitul a trecut la Domnul în anul 1960, și în anul 1992 a fost canonizat - iar pentru canonizarea unui sfânt cuvios este nevoie de o cercetare mult mai amplă decât în cazul unui mucenic sau mărturisitor).

Biserica nu are niciun motiv și nu poate să se opună recunoașterii sfințeniei noilor mucenici. Faptul că unii clerici îi prigonesc încă pe sfinții închisorilor nu arată decât măsura duhovniciei lor, și nicidecum nu impietează asupra valorii jertfei acestora. Sfinții închisorilor așteaptă să fie canonizați.

Când s-au făcut săpături la Târgu Ocna pentru aflarea moaștelor lui Vale-

riu Gafencu, acesta s-a arătat în vis unui angajat de la primărie și i-a spus: „Mai săpați, că mă veți găsi.” În măsura în care românii dreptcredincioși îl vor cinsti pe Valeriu Gafencu, Dumnezeu îi va învrednici să se bucure și de cinstirea sfințelor sale moaște. Iar dacă îl vor uita sau ignora, se vor lipsi, singuri, de o mare binecuvântare...

Vorbind despre noii mucenici greci omorâți în perioada ocupației turcești, părintele Gheorghe Metallinos, marele dascăl de teologie ortodoxă, spunea: „Așezarea sfinților neomartiri în calendarul bisericesc de către Marea Biserică³ a avut o importanță imensă, de vreme ce, așa cum s-a spus, martiriul constituia respingerea faptică a cotropitorului. De altfel, nu sunt cunoscute cazuri de împotrivire a neamului contra cinstirii sfinților neomartiri. Desigur, poziția Bisericii în privința acestei cinstiri a fost facilitată de propunerea transpusă în faptă a Sfântului Atanasie din Paros (1721-1813), unul dintre conducătorii colivazilor, adică al neoisihăștilor, și anume, ca neomarti-

³ Adică de Patriarhia Ecumenică pentru Sfinții Neomartiri din perioada Turcocrăției (n. tr.).

rii să fie recunoscuți ca sfinți și înainte de hotărârea Bisericii, de vreme ce «sunt sfinți și trebuie să fie cinstiți ca atare⁴ și fără constatarea canonică a Marii Biserici».⁵

Deși sfinții închisorilor din România secolului XX intră în aceeași categorie, și pot fi cinstiți ca sfinți înainte de canonizarea lor oficială, părintele Metallinos spunea: „Am recomandat să se facă un prim pas prin recunoașterea bisericească oficială a sacrificiului martirilor holocaustului românesc. Având în vedere rolul matern al ierarhiei bisericești în vremuri critice, care pentru ocrotirea turmei evită mișcările riscante și grăbite, atunci când ierarhia întârzie și evită să ia hotărâri, se întâmplă două lucruri: sau este vorba despre înțelepciune sau despre trădare. A doua variantă vreau întotdeauna să o exclud dintr-o ierarhie ortodoxă...”⁶

Preasfințitul Varlaam Ploieșteanul spunea: „Biserica, care îi pomenește la fiecare Sfântă Liturghie pe luptătorii an-

⁴ Cu alte cuvinte, precum sfinții Bisericii (n. tr.).

⁵ Din volumul *Mărturisitorii din temnițele comuniste. Minuni. Mărturii. Repere*, Editura Areopag, București, 2021, p. 327 (n. ed.).

⁶ Din volumul *Mărturisitorii...*, p. 331. (n. ed.).

ticomuniști, alături de eroii care au căzut în războaiele pe care poporul nostru le-a purtat de-a lungul istoriei, participă și astăzi cu toată dragostea de mamă la pomenirea celor care, în închisori, n-au murit doar pentru valorile acestei națiuni, ci și pentru valorile Evangheliei. (...) Chiar și cei care au luptat împotriva comunismului din rațiuni pur politice, după ce s-au întâlnit cu suferința și au înțeles că în taina Crucii rezidă taina Învierii, L-au cunoscut pe Hristos cel răstignit și înviat și L-au mărturisit cu toată puterea lor. De aceea, este foarte firesc ca pomenirea acestor luptători împotriva unui regim ateist, anti-creștin, să se facă în ziua pomenirii celor 40 de Sfinți Mucenici de la Sevasta. (...) Există o asemănare între cei care au murit acum 1.700 de ani pentru Hristos (la Sevasta – n. red.) și luptătorii anticomuniști care au murit sau au suferit în perioada regimului comunist, întrucât și aceștia L-au mărturisit pe Hristos cu o forță sufletească exemplară”.⁷

⁷ Fragment dintr-un material realizat de Trinitas TV, postat pe basilica.ro/canonizari-2025-ps-varlaam-ofera-trei-nume/ (n.ed.).

Pentru această mărturisire jertfelnică, noii mucenici au primit de la Dumnezeu și darul facerii de minuni. Mărturiile despre ajutorul lor minunat se înmulțesc de la an la an...

„În luna martie a anului 2021, la osuarul de la Aiud s-a închinat o mamă din Cluj împreună cu fiul ei, George. La ieșirea din osuar, băiatul a început să povestească cum a văzut trei sfinți, ieșind din partea stângă a icoanei mari cu Maica Domnului, ocrotitoarea deținuților din temnițele comuniste. George povestea cum un sfânt l-a luat de o mână, al doilea de cealaltă mână, iar al treilea, care avea barbă și era mai bătrân, era mai în spate.

Mama copilului și-a cerut scuze mamei de la osuar, spunându-i că copilul exagerează și că nu trebuie luat în seamă. Dar, până au ajuns acasă, George a insistat că văzuse trei sfinți. Atunci mama lui a intrat pe internet și a început să caute imagini cu sfinții închisorilor. Când ea a găsit celebra icoană⁸ cu cei trei sfinți - Valeriu Gafencu, părintele Ilarion Felea

⁸ Această icoană a celor trei noi sfinți mucenici este reprodusă pe pagina următoare (n. ed.).

și starețul Daniil de la Rarău, copilul a spus: «Mamă, ei sunt. Cei doi mă țineau de mână, iar cel mai în vârstă stătea mai spate.»

Mama era uimită, dar fusese martora unei minuni. Sfinții i se arătaseră lui George exact ca în icoană. Și tatăl copilului a revenit curând la osuar, pentru a-i confirma maicii de acolo minunea trăită de fiul său.”⁹

Pentru curăția sufletului său, George s-a învrednicit să îi vadă în chip minunat pe acești sfinți. A adevărat că sfinții sunt cu adevărat prezenți la locurile lor de pătimire...

⁹ Din volumul *Mărturisirii...*, pp. 10-11 (n. ed.).

IC XC

URÂNHE DUMNEZELI, HOSTIAI, CARE Î-AL
ÎN CUMPLEȘUL CEL DE FOC, CARE Î-AL ÎN LĂRĂT

PAZIT PE CEI TREI TÂMBELI ȘI PE DANIEL
PE MĂRTURISITORII ULTIMEI PRĂCĂRIE
SĂ DEA MĂRTURIA CEA BUNĂ ÎN CEA



SE. Mc. ILARION

SAȘĂNTUL CUVIOS DANIEL
MĂRTURISITORII

SE. VALERIU MĂRTURISITORII
TORON.



ÎN LĂRĂT
CARE Î-AL
FACTORIE
ȘI LA
MĂRTURIS
TRECUT
CEASCA

Chiar dacă majoritatea pelerinilor nu au astfel de semne minunate, totuși sfinții închisorilor îi țin, în chip nevăzut, de mână, și îi ajută să meargă pe calea mântuirii.

Lucrul acesta poate fi înțeles și din mărturia care urmează: „Era în luna februarie a anului acestuia. M-a cuprins un dor mare, în urma rugăciunilor pentru adormiții familiei, de a merge, pentru prima oară în viața mea, la sfinții mărturisitori de la Aiud. Nu era nici foarte departe (slavă Domnului că știe soțul meu să conducă bine mașina), însă este și poate cel mai renumit loc în privința sfintelor moaște ale mărturisitorilor din temnițele comuniste românești.

Soțul meu mi-a auzit rugămințile și a propus să plecăm chiar a doua zi. Zis și făcut. Am trimis mesaj părintelui duhovnic, rugându-l să ne poarte în rugăciuni pentru micul nostru pelerinaj de o zi. Am ajuns și am îngenuncheat, printre altele, în fața sfintei icoane a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu care acoperă cu cinstului ei Acoperământ mucenicii din închisorile comuniste românești, pictați unul lângă celălalt, în șir indian, cu fața înspre lateral, cu ca-

petele rase și plecate, îmbrăcați în uniformă de deținuți.

În tăcerea aceea de taină, în biserica înălțată printre alte morminte ale creștinilor îngropați din Aiud, mărturisesc că deținutul pictat în mijloc a ridicat capul, s-a uitat la mine, mi-a zâmbit, după care l-a aplecat înapoi, în cea mai adâncă smerenie a chinurilor iadului pe care le-a îndurat, cu bucurie și supunere deplină, pentru Hristos.

M-am rugat, împreună cu soțul, pentru de toate: pentru familie, sănătate, serviciu, examene, învățătură, adormiți, dar și pentru doctorat. (Îl finalizasem, cu mila Domnului și cu sprijinul necondiționat al familiei, dar trebuia să mă încadrez în termen de doi ani de la data primirii ordinului de ministru pentru publicarea tezei doctorale sau a unor părți din lucrare.)

În seara zilei când m-am întors sau a doua zi aveam să aflu un prim lucru minunat: deși nu am reținut inițial știrea citită, cel care m-a chemat la Aiud era, printre altele, alături de adormiții familiei, însuși Sfântul Închisorilor, Valeriu Gafencu. Citisem știrea că se prăznuia mutarea sa întru Domnul în data de 18

februarie, iar eu mie la două zile după praznic mi s-a împlinit visul de a mă închina la sfintele moaște de la Aiud.”¹⁰

¹⁰ Mărturia, scrisă la Timișoara pe 2 noiembrie 2023, a fost semnată cu smerenie - „Cella”. Autoarea i-a trimis mărturia lui Ciprian Voicilă, care a retrimis-o cu bunăvoință Editurii Areopag, pentru a fi publicată. Mărturia continuă așa: „Un al doilea lucru minunat este legat de publicarea tezei de doctorat. După finalizarea tezei, din cauza diferitelor probleme iminente, nu am mai avut timp să mi-o revizuiesc în privința greșelilor minore (de pildă, diacritice ori litere greșite). De aceea, a rânduit Dumnezeu să reușesc să îmi public, până la pelerinajul amintit, părți din lucrare (deși nu știam la vremea publicării lor că mă vor ajuta). A doua zi de dimineață, după pelerinaj, cu multă teamă, am sunat la sediul departamentului de studii doctorale. Mi-au spus că nu este nevoie să mă deplasez personal și că trebuie doar să trimit documentele publicate prin e-mail. Zis și făcut. La aproximativ o oră primesc răspuns prin e-mail, cum că documentele au fost acceptate și transmise către București, respectiv că procedura de finalizare a publicării doctoratului (care expira peste câteva luni, iar eu eram disperată că nu reușisem nici măcar să încep corectura întregii teze) sau a unor părți din el este finalizată. Nădăjduim din suflet ca martirii din temnițele comuniste să fie cât mai curând canonizați. Există atât de multe mărturii cutremurătoare în privința ajutorului oferit de către ei. Slavă Prea-

Minunea aceasta, cu deținutul care și-a ridicat capul din icoană pentru a o privi pe femeia care se ruga cu evlavie, rezumă de fapt răspunsul pe care îl dau toți sfinții – canonizați sau necanonizați – la care ne rugăm. Ei ne privesc și ne acoperă cu puterea rugăciunilor lor.

Aici este locul potrivit pentru a reproduce o altă mărturie, despre o minune care arată că sfinții închisorilor vor să fie cinstiți ca atare și icoanele lor să fie cinstite cu evlavie. Părintele Pimen de la Schitul Lacu reproduce mărturia pe a auzit-o de la o femeie: „Soțul meu a primit o icoană cu sfinții de la Aiud și voia să o pună pe perete. Atunci eu i-am zis că avem destule icoane pe pereți și nu mai este nevoie să punem și altele. Și mai bine să o ducem la țară și să o punem pe un perete la casa de acolo. Soțul meu nu s-a împotrivit, ci a luat icoana și a pus-o în bagajul pe care trebuia să îl ducem la țară. Bagajul a stat vreo două săptămâni în balcon și în noaptea dinaintea plecării la țară am avut un vis.

sfintei Treimi și laudă Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și Sfinților Mărturisitori de la Aiud în veci! Amin!”.

I-am văzut pe toți sfinții, așa cum sunt în icoană, cu hainele vărgate, că erau vii și veneau spre mine, strigând foarte supărați: «*Pune-ne pe perete, pune-ne pe perete...*» Atunci m-am trezit foarte speriată și m-am dus direct în balcon, am scos icoana și am adus-o ca să o pun pe perete. Soțul meu dormea. Am căutat ciocanul și un cui și atunci noaptea am pus icoana pe perete. M-am chinuit un timp, până să găsesc un loc să între cuiul. Și abia apoi am avut curajul să mă culc, încă tremurând de frică.

A doua zi, când să plecăm, soțul a văzut icoana pe perete și m-a întrebat mirat dacă nu o mai ducem la țară. Atunci i-am răspuns: «Las-o, că stă bine pe perete. Ce nu-ți place la ea?» Dar nu i-am spus nimic de vis. A dat și el mirat din umeri, dar nu a mai zis nimic. În sinea lui s-a bucurat mult, căci avea evlavie la sfinții din închisorile comuniste, având chiar și o bucățică de la sfintele moaște ale lor. Despre vis i-am spus abia după ce ne-am întors de la țară”¹¹.

¹¹ Monah Pimen Vlad, *Povestiri duhovnicești*, volumul II, Editura Axa, Botoșani, 2013, pp. 77-79 (n.ed.).

Volumul de față este o încercare de a răspunde chemării Noului Mucenic Valeriu Gafencu de a fi pus pe peretele inimilor noastre, așa cum și-a dorit și prietenul său, Octavian Anastasescu.

Dacă vom scoate la iveală icoanele noilor mucenici și mărturisitori și le vom cinsti cu evlavie, atunci viețile noastre vor primi binecuvântarea lor.

Octavian Anastasescu a fost unul dintre cei pe care Sfântul Valeriu Gafencu i-a iubit și i-a ocrotit în chip deosebit. Când l-am cunoscut, îmi repeta că Dumnezeu l-a ținut în viață cu un rost, dar că nu știa care era acela. Am simțit că rostul era tocmai de a da mărturie despre Valeriu Gafencu, sfântul care i-a marcat viața. Așa a fost...

Îmi aduc aminte cum Lia, soția sa, îmi spunea uimită că multe dintre lucrurile pe care mi le relata Octav în timpul înregistrărilor nu i le spusese – din smerenie – niciodată. Dar Dumnezeu a vrut ca mărturia sa să ajungă prin această carte la oameni, pentru a fi o umilă cărămidă pusă la canonizarea prietenului său.¹²

¹² În volumul *Experiențe carcerale în România comunistă*, vol. V (tipărit de Institutul de Investi-

Prima ediție a cărții de față a văzut lumina tiparului în anul 2014¹³. În același an, după praznicul Nașterii Domnului, Octavian Anastasescu a trecut la Domnul. După ce își făcuse datoria de mărturisitor al sfințeniei lui Valeriu Gafencu...

Mărturia sa ne invită și pe noi să îl cinstim pe Valeriu Gafencu. Citind-o, ar trebui să ne punem întrebarea: „Ce înseamnă pentru noi Valeriu Gafencu?”

(Danion Vasile)

gare a crimelor comunismului și Memoria exilului românesc la Editura Polirom în anul 2011) am găsit un amplu interviu dat de Octavian Anastasescu lui Andrei Lascu pe 17 aprilie 2007 (pp. 255-266). Interviul este impresionant. Conține și o mărturie inedită despre harismele lui Valeriu Gafencu: „... până când am ieșit din Târgu Ocna am tot discutat (cu Valeriu – n.n.). Și, în curte, era o tufă de crini albi, imperiali, de care el știa, el, care nu se mai dăduse jos din pat de nu știu când... Și mă-ntreba în fiecare zi: «Ce fac crinii?». Zic: «A mai crescut un boboc.» «Da, da, știam, l-am văzut, l-am văzut.» Și io ziceam în capul meu: «Cum l-ai văzut?» Dar el vedea, vedea ceva ce tu nu vedeai.” (p. 263).

¹³ Octavian Anastasescu poate fi văzut vorbind într-o înregistrare-document la lansarea cărții sale la Ploiești pe <https://olivian.ro/lansare-ploiesti/> (n. ed.).



Harisme și minuni

Valeriu Gafencu, sfântul închisorilor din România, a dat mărturie despre o arătare minunată a Maicii Domnului în închisoarea de la Târgu Ocna:

„În noaptea asta am privegheat. Așteptam să vină cântecul colindei mele. Doream să fie foarte frumos. Îl cântam în minte. Îl deslușeam din cerurile înalte din care cobora. Cam greu pentru mine, căci nu cunosc notele muzicale și trebuie s-o fac după ureche. Eram deci treaz, lucid și senin, când deodată am văzut că am în mână fotografia Setei (fata pe care o iubise). Uimit de întâmplare, am ridicat privirea și la capul patului meu am văzut-o pe Maica Domnului, îmbrăcată în alb, în picioare, vie, reală. Era fără Prunc. Prezența ei mi se părea materială. Maica Domnului era aievea lângă mine. Eram fericit. Uitasem totul. Timpul părea nesfârșit. Atunci Ea mi-a spus:

- *Eu sunt dragostea ta! Să nu te temi. Să nu te îndoiești. Biruința va fi a Fiului meu. El a sfințit locul acesta acum pentru cele viitoare. Puterile întu-*

nericului cresc și încă vor mai înspăimânta lumea, dar vor fi spulberate. Fiul meu așteaptă pe oameni să se întoarcă la credință. Azi sunt mai cutezători fiii întunericului decât fiii luminii. Chiar de vi se va părea că nu mai e credință pe pământ, să știți că totuși izbăvirea va veni, dar ca prin foc și prin pârjol. Lumea mai are de suferit. Aici însă e multă credință și am venit să vă îmbărbătez. Îndrăzniți, lumea e a lui Hristos!

Apoi Maica Domnului a dispărut și am rămas copleșit de fericire. M-am uitat în mână, dar nu mai aveam nicio fotografie”¹⁴.

Pentru a înțelege măsura duhovnicească la care a ajuns Valeriu Gafencu ne este de folos și mărturia unui alt fost deținut politic, Radu Costandache:

„Am plecat în 1951 de la Târgu-Ocna. În februarie 1952, pe când mă aflam închis la Făgăraș, am avut un vis. Eram la Târgu-Ocna, într-una din curțile de plimbare, împreună cu alți deținuți. Vi-

¹⁴ Ioan Ianolide, *Întoarcerea la Hristos – Document pentru o lume nouă*, Editura Christiana, București, p. 180 (n.red.).

ne cineva din cealaltă curte și ne spune: «A murit Valeriu Gafencu!». Ne-am oprit din plimbare și am mers dincolo.

Toată lumea era adunată în fața spitalului. Tocmai îl scoteau pe Valeriu Gafencu, mort, pe o targă pe care au așezat-o în curte, lângă o grădiniță cu flori. Toți cântau *Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte miluiește-ne pe noi*. Era o atmosferă deosebită, cutremurătoare.

Dintr-o dată parcă targa s-a transformat într-un tron de lumină neobișnuită, cum nu mai văzusem. Pe tron ședea Valeriu, viu, cu mâinile sprijinite pe rezemătoarele tronului și cu o figură plină de lumină. Tot tronul a fost cuprins de un nor roz, foarte luminos. Valeriu în întregime era o lumină. Fața parcă-i ardea și era foarte zâmbitor. Cu tot cu tron se ridica încet în sus. Se uita în jos la noi și ne făcea semn cu mâinile. Ne-am uitat în sus până când, tot ridicându-se, nu s-a mai văzut decât o lumină care încet a dispărut și ea. Ne-am risipit îngândurați. Mai târziu, aveam să aflu că Valeriu murise în ziua în care am avut visul”¹⁵.

¹⁵ Radu Costandache, în documentarul de tele-

Una dintre cele mai impresionante mărturii despre minunile făcute de Valeriu Gafencu îi aparține lui Octavian Anastasescu:

„Bolnav de TBC, pe la începutul lunii mai 1951, – povestește Octavian Anastasescu – am ajuns la Târgu-Ocna. În cele trei luni și jumătate cât am stat în această închisoare l-am cunoscut pe Valeriu Gafencu. Fusesem prevenit de ceilalți că este un sfânt în viață. Lucrul acesta l-am simțit și îl mărturisesc și eu. Din mai multele întâmplări deosebite trăite în preajma lui, o să mă opresc doar la câteva.

În discuțiile pe care le-am purtat, mi-a vorbit adesea și m-a îndemnat să spun rugăciunea lui Iisus. M-a sfătuit să fac această rugăciune folosind o anumită tehnică; cu mâna pe puls, fiecare bătaie trebuia însoțită cu un cuvânt al rugăciunii. Mă străduiam și eu să spun rugăciunea în timpul în care stăteam în-

viziune *Noaptea pătimirilor*, episodul dedicat lui Valeriu Gafencu din volumul *Sfântul închisorilor*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2007, p. 200 (n. ed.).

tins pe pat și nu aveam altă ocupație. Când ne întâlneam, Valeriu mă întreba despre rugăciune. Îi spuneam că mă silesc, dar cu toată străduința mea nu am ajuns să spun rugăciunea așa cum trebuie, adică cu inima.

- Fii atent, mi-a spus el, va veni un moment în viața ta când, fără să provoci inima, ea va cânta singură rugăciunea și tu o vei auzi.

Aceste cuvinte ale lui, pe care nu le-am prea luat în seamă, au fost o adevărată profeție. După eliberarea din închisoare, mi s-a stabilit domiciliu obligatoriu. Nu aveam voie să ies din perimetrul stabilit de Securitate. Într-o zi nu am mai ținut cont de această interdicție și m-am dus să vizitez un prieten. Când m-am întors acasă, am găsit-o pe mama îngrijorată. Securitatea mă căutase și, cum nu m-au găsit, l-au luat pe tata, lăsând vorbă să mă prezint a doua zi la ei. A doua zi m-am dus la Securitate. M-au băgat într-un fost garaj, transformat într-un fel de sală de ședințe. Apare o haită de vreo 5-6 securiști, se așează și încep întrebările de rutină. În timp ce le răspundeam, s-a petrecut un lucru deosebit. Parcă am fost învăluit în-

tr-un fel de sferă luminoasă. Am simțit un parfum ceresc, ceva ce nu se poate descrie în cuvinte. În timpul acesta îmi auzeam inima cântând rugăciunea: «Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul». Mă simțeam foarte ușor, ca și cum legile gravitației fuseseră suspendate. Securiștii nu-și dădeau seama ce se petrecea cu mine și continuau să-mi pună întrebări. Interesant e faptul că auzeam că mi se pun întrebări, dar nu înțelegeam ce mi se spune. De asemenea, îmi auzeam vocea răspunzându-le, fără să știu ce spun. Starea aceasta deosebită a durat trei, poate chiar patru ore. La un moment dat, unul dintre ei a spus:

- Să lăsăm asta!

În momentul acela, starea a dispărut și lucrurile au reintrat în normal. Securiștii au plecat. La anchetarea mea asistase și un plutonier, însărcinat cu paza. Rămași singuri, pe când ieșeam din cameră mi-a spus:

- Șefule, dacă în România ar exista numai o mie de inși ca dumneata, praful s-ar alege de Securitate!

Ce întrebări au putut să-mi pună? Ce am răspuns eu? Nu știu. Mi-am a-

mintit cum Hristos spunea apostolilor să nu se îngrijoreze când vor fi duși la regi și împărați, pentru că li se va da cuvânt căruia nimeni nu va putea să-i stea împotriva. Mi-am amintit, de asemenea, că Valeriu îmi proorocise despre momentul acesta atunci când mi-a spus că îmi voi auzi inima cântând rugăciunea lui Iisus.

Despre darul înainte-vederii pe care îl avea îmi dădusem seama și din alte situații. Odată, de Înviere, eram la el în cameră. El stătea întins pe pat, iar eu priveam șirul de lumini al credincioșilor care coborau cu lumânările aprinse de la schitul de pe Măgura. Din patul său, Valeriu nu avea cum să vadă acest spectacol și eu îi povesteam ce văd. La un moment dat, m-am oprit. Atunci, privind în ochii mei, a început să-mi descrie el în continuare ceea ce vedeam.

- Ia uite, acum au ajuns la o serpentină, acum fac un ocol.

Stând în pat și uitându-se la mine, îmi descria cu exactitate tabloul acesta al creștinilor care se întorceau cu lumânările aprinse de la schit. Lucrul acesta m-a impresionat deosebit. Dar nu a fost numai asta.

Într-o zi i-am povestit ceea ce visasem cu o noapte înainte. Visul acesta era o repetare a unuia mai vechi, de înainte de arestare. Cu o noapte înainte de a fi arestat, m-am visat într-o biserică. Am petrecut mai mult timp uitându-mă la picturile de pe pereți. Am încercat apoi să ies din biserică. Am dat ocol bisericii pe dinăuntru, căutând să ies, dar nu am găsit nicio ușă. Tot încercând să ies fără succes, m-am trezit. Dimineața i-am povestit mamei visul.

- Asta-i închisoare, mamă! – spune ea.

În noaptea următoare, pe la miezul nopții, am fost arestat. La Târgu-Ocna visul s-a repetat. Se făcea că eram în aceeași biserică, i-am recunoscut picturile. Încercam iarăși să ies din biserică. De data asta am reușit. Nu știam cum să înțeleg visul. Semne de eliberare nu se întrezăreau deloc, ba, mai mult, îmi ajunsese la urechi un zvon că în zilele următoare urma să fiu mutat cu cei care veniseră de la Pitești și care încercau să înceapă reeducarea aici, la Târgu-Ocna. Perspectiva aceasta mă îngrozea pur și simplu. Mă gândeam chiar la sinucidere. Îngrijorat, i-am povestit lui Valeriu visul

și i-am vorbit de temerile mele legate de posibilitatea de a fi mutat în cameră cu reeducații.

- Nu-ți fie teamă, frate Octaviane! Mâine vei fi eliberat.

Am rămas siderat. M-am uitat la el, crezând că delirează din cauza temperaturii. Nu aveam niciun semn care să mă facă să sper că voi fi eliberat.

- Nu te mira, mâine vei fi eliberat! - a repetat el.

Chiar așa s-a întâmplat. A doua zi a intrat în cameră un căpitan de Securitate și a întrebat:

- Care ești, bă, Anastasescu? Fă-ți bagajul!

M-au dus la Bacău, de unde în aceeași zi – așa cum a spus Valeriu – am fost eliberat”¹⁶.

¹⁶ Mărturie dată de Octavian Anastasescu monahului Moise Iorgovan de la Mănăstirea Oașa în februarie 2006, preluată din volumul *Sfântul închisorilor*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2007, pp. 164-167 (n.ed.). Cât privește ispita sinuciderii, Octavian Anastasescu descrie același moment și în interviul dat lui Andrei Lascu: „Mă duc la Valeriu Gafencu și-i spun: «Valeriu, dacă mă sinucid, e ceva rău?» «Cum poți să te sinucizi?» «Mâine voi intra în camera de reeducare. Dacă se întâmplă

Mărturia de mai sus, apărută în volumul *Sfântul închisorilor*, este o mărturie aparte. Pentru că, deși în majoritatea relatărilor despre minuni făcute de sfinți cei care au *beneficiat* de ele sunt oameni obișnuiți, Octavian Anastasescu este un om ieșit din comun – și lucrul acesta se poate vedea și din experiența mistică pe care a trăit-o în ancheta în care inima sa a început să cânte rugăciunea lui Iisus.

Una dintre cele mai clare dovezi ale faptului că acest om a căutat și caută să meargă pe calea smereniei este și faptul că, de atâția ani, nu a considerat că este cazul să își scrie memoriile, să își facă publice suferințele și durerile prin care a trecut. Am cunoscut mai mulți oameni care mi-au vorbit despre smerenie, dar Octavian Anastasescu este un om care trăiește cu adevărat smerenia.

ceva, să nu pot să rezist, să nu pot să fac altceva decât să mă sinucid...» «Cum? Cu ce?» «Nu știu.» Îmi zâmbește Valeriu și îmi spune: «Să iei amintire veșnică: tu mâine te vei elibera, nu vei intra la camera de reeducare» (din volumul *Experiențe carcerale în România comunistă*, vol. 5, p. 265).

Este un om care în anul 1947 a intrat primul la Facultatea de Filozofie, dar care se consideră nevrednic să fie băgat în seamă: „Eu nu fost printre vârfuri, eu nu am fost cu elita, eu am fost cu mulțimea.”

Mi-a fost greu să îl conving să vorbească despre trecutul său. Mai mult chiar, nici măcar soției sale nu i-a spus multe lucruri din viața sa de închisoare. După primul interviu pe care i l-am luat, soția sa a mărturisit: „Vai, dar eu nu știam până acum trei sferturi din ce v-a spus azi.”

El ar fi vrut să îmi vorbească doar despre Sfântul Valeriu Gafencu pe care, așa cum spune, „l-am canonizat în inima mea”. Dar m-am gândit că un om care a trăit experiențe atât de deosebite lângă sfântul închisorilor nu are cum să nu aibă, la rândul său, o poveste deosebită.

În prima parte a acestei cărți sunt publicate interviurile pe care i le-am luat lui Octavian Anastasescu. (Am considerat că nu este necesar să tipăresc și întrebările care i-au fost puse. În forma tipărită, textul seamănă mai degrabă a autobiografie.)

După ele am anexat și câteva materiale despre Valeriu Gafencu, iar la *Acatistul Noului Mucenic Valeriu Gafencu, sfântul închisorilor* (preluat din revista *Atitudini*, nr. 3/2008, pp. 86-98. În revistă, acatistul este precedat de un cuvânt al părintelui Justin Pârvu: „Fratele nostru, mărturisitorul Valeriu Gafencu, vibrează în sufletele noastre de aproape 60 de ani, de când el a fost martirizat pentru Hristos și s-a arătat cu adevărat unul din apărătorii și mărturisitorii vieții noastre creștine strămoșești. M-aș bucura ca acest imn acatist, închinat martirului nostru Valeriu Gafencu, să fie pe buzele și în inimile tuturor românilor care vor să-și dea viața pentru Hristos și aproapele lor. Domnul să vă primească rugăciunea și să vi-l trimită pe acest mărturisitor al Ortodoxiei românești ocrotitor neadormit în fața ispitelor acestui veac.”)

L-am cunoscut pe Octavian Anastasescu la o conferință despre sfinții închisorilor pe care am ținut-o la Ploiești. Atunci, el a vrut să vorbească despre ajutorul primit de la Valeriu Gafencu. Era prima oară când auzeam un fost socialist

vorbind despre sfântul închisorilor. Mi-am dat seama că o astfel de mărturie poate avea un impact mult mai mare decât al foștilor legionari, care pot fi acuzați (cum a fost acuzat și părintele Arsenie Papacioc) că fac reclamă unuia de-a lor.

Nu mă așteptam ca după această întâlnire să am bucuria de a mă număra între prietenii săi. Mai mult chiar, prietenii mei Ciprian Voicilă și Sergiu Ciocârlan, alți doi scriitori interesați de fenomenul concentraționar, au avut și ei bucuria de a intra în grupul *apropiaților* lui Octav (Ciprian Voicilă ajutându-mă chiar la realizarea unuia dintre interviuri). Am rămas impresionați de căldura sufletească a acestui om, de modul în care știe să se apropie de ceilalți.

Mi-aș dori ca tinerii din România să înțeleagă că din ce în ce mai sunt puțini supraviețuitori ai temnițelor comuniste de a căror mărturie se pot folosi. Cred că ar fi de mare folos ca Octavian Anas-tasescu să își asume crucea de a vorbi în cât mai multe conferințe despre Valeriu Gafencu și despre lucrarea lui Dumne-

zeu în închisorile comuniste.¹⁷ Și sper ca, pe viitor, să aibă puterea de a da o mărturie mai amplă, într-o carte în care să vorbească nu doar despre experiența sa din închisorile prin care a trecut, ci și despre modul în care a înțeles că trebuie dusă viața creștină în mijlocul lumii...

(Danion Vasile)

¹⁷ La scurtă vreme după apariția primei ediții a cărții de față, pe 27 decembrie 2014, Octavian Anastasescu a trecut la Domnul. După înmormântare, cineva a scris un comentariu la o postare pe această temă: „Domnul Octavian Anastasescu mergea duminică de duminică la Sfânta Liturghie la biserica din Ploiești în care merg și eu cu familia. Acum aflu cu stupeoare că a fost luptător anticomunist. Lipsa aceasta de cunoaștere dintre noi spune multe despre cât de bine ne vom ajuta reciproc în vremurile ce vor urma, dacă nici măcar nu știm cine este cel de lângă noi. Părea un bătrânel ca oricare altul care vine și el la biserică. Acum îmi este rușine... Dumnezeu să-l ierte.” Pentru că a trăit în smerenie adevărată, Octavian Anastasescu a încercat să nu iasă cu nimic în evidență în timpul vieții sale. Dar în mărturia care urmează vom vedea chipul unui ucenic de taină al lui Valeriu Gafencu...

Lângă Valeriu Gafencu

Octavian Anastasescu

Datoria mea față de Valeriu Gafencu este atât de mare, încât trebuie să spun cuiva cine a fost el pentru mine, și că nu-mi pare rău de atâta suferință pe care am îndurat-o timp de un an și trei luni, trecând nu prin multe închisori și netrecând nici prin suferințele prin care au trecut alții...

Am împrumutat o carte de la femeia de la pangar, de la noi, de la Biserica Sfântul Nicolae din Ploiești: *Amintiri din mlaștina disperării*, de Dumitru Bordeianu... Știam de ea. Dar sufletul meu, acuma, nu că e rebegit, șubrezit, dar nu mai e capabil să fie chemat să afle ce s-a întâmplat și altora. Mi-a dat acea femeie o carte pe care n-am terminat-o nici acuma, de vreo două luni de zile. Prin ce au trecut ăia și prin ce am trecut eu – deși eu îmi dau seama că cele prin care am trecut au fost lucruri grele! Dar când iau cunoștință – și sunt sigur că Bordeianu și alții n-au îndrăz-

nit să spună tot, tot, tot, de teamă de a nu fi pierduți! – nu pot să citesc mai mult de zece pagini... și dau cartea la o parte, și citesc altceva...

Maica Domnului pentru mine este o adevărată mamă. Nu pot să spun nici a doua mamă, nici prima mamă... Ci o adevărată mamă. M-a ajutat, mai ales în pușcărie, în mod discret, dar de-o discreție nemaipomenită. După un timp și răstimp, îmi aduceam aminte, și ziceam: „Numai ea a fost!” Aveam niște semne. Nu știu cât de mult mă va ajuta în ultima clipă a vieții. Cred că mă va ajuta în mod tot discret. Dar nu știu dacă o să mai îmi dau seama dacă ea a fost sau nu.

Atâta liniște se așază în sufletul meu când mă gândesc la ea, că parcă sunt alt om. Și păcate... ehe, am cu ghiotura. Nenorocirea mea este că mi-a fost dat să le conștientizez. Sunt unii care trec pe lângă ele. Totuși, nu știu dacă aș putea să număr până la cinci păcate pe care le-am făcut împotriva oamenilor, a semenilor. N-am avut acest îndemn să fac rău. Deși tainele cu ton bisericesc – „iubește-i pe cel ce te bleste-

mă, binecuvântează...” – le-am aflat târziu. Dar mi-am dat seama că ele au lucrat în mod cu totul și cu totul discret. Eu dictonul *meden agan* al lui Protagoras – „nimic prea mult”, tot ce este prea mult strică – l-am avut din naștere, de la mama; semăn foarte mult cu mama.

Am avut un mare protector, un mare ocrotitor: pe Maica Domnului. De la mama, de când eram mic, tot am avut eu impresia că cineva, la necaz, mă trage de păr în sus și mă scoate din consecințele necazului. Am fost, atât în timpul detenției cât și după, în situații în care nu știu cum altcineva ar fi făcut față, însă eu, în chip minunat, uimitor, de necrezut – aveam o inspirație care mă scotea din necaz. Situații de felul ăsta au fost prea multe, care au intrat în neobservare, în uitare.

Am luat cunoștință întâmplător, citind, de o expresie franțuzească: „Nu vorbești, ci rostești ca și cum cineva ți-ar șopti la ureche.”

La anchetă îmi spunea uneori tainic cineva ce să răspund. Nu auzeam o voce. Ceva aproape mistic... îmi veneau idei pe care în stare de limpezime a

minții, de neatingere a situației mele prin înfricoșare, prin alte metode, nu le aveam – destul ca să-mi dau seama că cineva lucrează lângă mine. De lucrul acesta am fost foarte convins, întrucât s-a repetat de foarte multe ori.

M-am născut în anul 1928, în luna noiembrie, ziua 28. Când a murit Friedrich Engels. În clasa întâi, a doua, a treia, eram copil de altar, cât am fost la Moreni. Eu am avut un sfânt protector care m-a ajutat de mic copil. Eu ieșeam cu părintele Nicu Popescu, cu lumânarea, îmbrăcat în veșmântul acela. Toți clienții lui tata – tata a fost croitor – nu mă întrebau: „Ce face mama?”, mă întrebau: „Ce face popa?”

N-am fost legionar. Securitatea a avut îndrăzneala să-mi spună: „Bă, tot comportamentul tău este comportament de legionar!” Pentru felul meu de a fi, de a mă purta cu oamenii. Dar mi-au zis: „Te-am căutat din clasa întâi de liceu: nici urmă de legionar! Tu ești socialist, bă! Și ești mai periculos decât toți legionarii, pentru noi, că ne cunoști teoriile!” Am apucat să le cunosc inten-

țiile lor – ce urmăresc, de ce sunt în stare. Am spus: socialist sunt din clasa întâi de liceu, adică dinainte de a deveni elev la liceul militar. Dar fără să știu ce e aia socialism. În fața sărăciei, a omului sărac, mă copleșesc niște sentimente dureroase. Nu pot să suport un om sărac lângă mine. O parte din rugăciunea mea de seară, de fiecare seară, este: „Doamne, ajută-mă, ca să pot să ajut!” Deși am fost neiubitor de bani, Îi mulțumesc lui Dumnezeu că nu mi-a lipsit nimic din ceea ce aveam nevoie. În rugăciunea mea de seară există această vorbire: „Doamne, dă-mi mie ce știi Tu că-mi trebuie, cât îmi trebuie, și când îmi trebuie, și nu mai am nevoie de nimic.” N-am invidiat pe oamenii care au bani... În schimb, i-am compătimit pe cei săraci. Mama mea, cunoscându-mă, pentru că eram fiul ei, mi-a spus: „Mamă, nu-ți face pomană cu toți, că nu toți merită să fie ajutați... Mulți sunt înșelători...” Ei, dar nu pot să mă las de învățătura, de *ordinul* pe care l-a dat un necunoscut care spune: „O mână-ntinsă în fața mea și care cere ajutor este ca o barieră peste care nu pot să trec.” Lucru mare spus...

Eu sunt socialist de pe vremea când am dat examen la Liceul militar Mănăstirea Dealu, liceu de elită, în anul 1939. Vreo 600 de candidați pe 30 de locuri. Și am dat examen și am obținut media 7,13. Intrați – 30 de inși. Ultimii zece aveau media 5,00, iar media mea de 7,13 se încadra cam pe locul 15-16.

Eram în Moreni. Și primim o scrisoare: „Domnule Anastasescu” – se adresa tatălui meu – „vă felicităm pentru rezultatul obținut de fiul dumneavoastră la examenul de admitere în Liceul militar Mănăstirea Dealu, însă, datorită situației sociale pe care o aveți, fiul dumneavoastră nu poate să se încadreze între fiii de elită ai țării” – ofițeri superiori, miniștri, bogați, oameni de elită.

Tata s-a dus la învățătorul meu, care era și directorul Școlii de aplicație la Ploiești – am făcut clasa a IV-a la Ploiești, Borcea Vasile îl chema. Și în 24 de ore, tata, care era croitor, i-a făcut un costum de haine, i-a cumpărat pantofi, pălărie, l-a îmbrăcat elegant... Învățătorul a zis: „Nea Mitică, mergem la Armand Călinescu!” Și l-a luat pe tata și s-au dus la Armand Călinescu.

Au fost primiți în cinci minute de secretară. Și-i povestește tot, îi arată scrisoarea. Și Armand Călinescu îi ordonă secretarei să-i facă legătura telefonică cu Comisia de admitere la Liceul Militar, care se întrunea la Mihai Viteazul, în București. A obținut imediat legătura și vorbește cu președintele comisiei, profesorul de geografie Pavelescu. Îmi povestea Borcea că, atunci când era acolo: „Nea Mitică își strânsese pălăria la subraț așa de tare că, dacă avea o cioară, o omora...”

Apăruse în ziar, în ziua aceea, numele celor reușiți. Și Anastasescu nu era! Și-i arată învățătorul lui Armand Călinescu, și zice: „Ia uite, domnule! A obținut media 7,13. Uite colea zece inși cu media 5,00 și băiatul ăsta nu-i primit - și uite din ce motiv: că face parte dintr-o categorie socială inferioară și că nu e cazul să ne stricăm noi treburile aici, la Mănăstirea Dealu...” Deși erau acolo și câțiva fii de țărani, dar simbolic, ca să arate că ei îndeplinesc porunca lui Nicolae Filipescu (una din marile figuri ale României, în legătură cu intrarea României în război alături de Franța... îm-

potriva Germaniei) de a întinde o mână fiilor de țărani.

El s-a luptat foarte mult să ridice o generație de tineri crescuți în frica lui Dumnezeu și numai a lui Dumnezeu. Așa era scris pe frontispiciul lui: „Din acest liceu, de la Mănăstirea Dealu, vor ieși numai puii de lei paralei crescuți în frica lui Dumnezeu și numai a lui Dumnezeu”.

Și Armand Călinescu, pe un ton plin de vehemență și de revoltă chiar, a zis: „Imediat în ziarul de mâine să apară că, pe lângă cei anunțați în ziarul de azi, a fost admis candidatul Anastasescu Silvestru Octavian!” Și, într-adevăr, am cumpărat *Universul*, și scria acolo: „Adaos la lista celor înscriși în liceu”. Scrisoarea aceea cu „Fiul dumneavoastră nu poate face parte din fiii de elită” m-a făcut să fiu socialist, fără să știu la început ce e aia. După aia mi-am dat seama. Tata n-a fost un om bogat, dar a putut să crească cinci copii, din care trei au murit de tineri. Era un meseriaș excelent! Veneau la el ploieșteni... toți cocoșații, toți crăcănații veneau și-și făceau croiala în stofă la tata. Două clase primare avea și el. Că frate-său mai mare – Vasile îl

chema – zice: „Băi, tu vrei să ai, ca mine, patru clase primare? Tu ești mai mic ca mine!” Și l-a scos de la școală și l-a băgat ucenic la croitorie. Și tata s-a făcut croitor – un croitor talentat.

Bineînțeles că în clasele întâi și a doua eram văzut de colegii mei – printre care era și Mihai, băiatul lui Ionel Moța, și nepotul generalului Macici, fostul comandant al cavaleriei, și fiul lui George Brătianu, un nebun care a murit în echipa exploratorului francez Jacques Cousteau... Mai erau Constantin Bălan, fiul administratorului palatului regal, Bălan... și mai erau mulți așa... dar erau și alții, în special din Târgoviște. Marea majoritate dintre ei erau franțuziți de guvernante, de chestii... Franceză de asta, *de bloc*... Și am început să învăț și eu. În clasa a treia a început latina. Toți, marea majoritate – boacâne! Ei, atât de mult am iubit eu limba asta...

Prin o mie nouă sute optzeci și nu știu cât, când se aniversau nu știu câți ani de la înființarea Liceului militar... cred că era în 1982... eram mulți, din toate generațiile, adunați la mănăstire, la monument. Profesorul meu de latină – Dumnezeu să-l odihnească! -, Victor

Brânduș, a luat cuvântul. Și m-a văzut prin mulțime, m-a recunoscut după atâția ani, și a zis: „Mă bucur că printre dumneavoastră îl văd și pe cel mai bun elev al meu din toate clasele: Octavianus Anastasescu!” Ei, vă dați seama ce emoție – pe care n-am primit-o cu dragoste, pentru că toți se uitau la mine... Dar, nu mi-a plăcut, dom'le, să fiu într-o stare de triumf personal față de alții! Nu!

Sunt foarte mulți care nu au făcut închisoare și care sunt mai valoroși decât mulți care au făcut închisoare și s-au dovedit nevaloroși. Iată alt paradox! Tare mult mi-a plăcut discreția – nu și ascunderea propriu-zisă, ascunderea de alții – nu! Discreția! Asta e altceva. Discreția e altceva decât ascunderea. Discreția este, după mine, un dar de la Dumnezeu, de a te comporta în așa fel încât să știi tu despre tine mai mult decât să știe alții despre tine. Mie mi-a plăcut omul-masă: acolo unde e grămada, acolo să fiu și eu.

Și am avut profesori care nu mă înghițeau, cum a fost, de exemplu, locotenentul-colonel Cernescu, de științe naturale, care a avut impresia că eu i-am

pus pioneze pe scaun – de fapt i le-a pus Danilovici. Dar el m-a văzut pe mine uitându-mă pe scări, când el urca spre clasă, la Predeal – unde se mutase liceul în 1940, după cutremur... Se făcuse la cutremur mănăstirea praf... dar a fost o disciplină extraordinară, că nimeni n-a pățit nimic, deși se dărâmasse tot... pe dealul ăla, acolo, s-a zguduit...

Mama mea era o credincioasă foarte discretă. Nu arăta față de nimeni asta... Îl suporta pe omul păcătos, răul care i se făcea... Făcuse doar două clase primare, atât. Tata era mai puțin credincios, dar fără să fie un necredincios.

Auzisem că vreo cinci-șase inși din grupul nostru anticomunist fuseseră arestați. Dar eu, care eram inițiatorul acestei acțiuni, soldată cu insucces total, nu fusesem încă arestat...

Știu că i-am povestit mamei un vis. În noaptea de 5 spre 6 august 1949, m-am visat că am intrat într-o biserică. Și am luat-o de la primul sfânt, de la prima pictură de pe dreapta, am luat și-am făcut înconjurul bisericii și-am memorat toți sfinții de pe pereți.

Vizitând eu biserica așa, de-a lungul, am dat să ies. Când să ies, ușile erau închise. N-am putut să ies. Și m-am trezit, și i-am povestit mamei visul meu. „Aoleu... ducă-se pe pustii, maică! Asta-i pușcărie!” Mama nu știa nimica de mine, ce și cum făceam cu grupul meu. Visul a fost între 5 și 6 august. În noaptea din spre 6 spre 7 august a anului '49, când am fost arestat, mi-am adus aminte de vorba mamei: „Asta-i pușcărie, mamă”...

În noaptea de 6 spre 7 august 1949, când aveam 21 de ani neîmpliniți, aud un zgomot în ușa de la gangul casei – eram atât de sigur că în noaptea aceea mă va aresta, că deși era 1.00 noaptea, eram îmbrăcat. Am avut această pre-simțire.

Mi-a plăcut să mă jertfesc pentru semenii. De asta am ajuns să primesc, la Curtea marțială, categorisirea de om ostil Uniunii Sovietice, acuzat de uneltire împotriva ordinii sociale de stat, socialiste.

Făceam parte dintr-un grup de tineri care ne puseserăm în gând să confecționăm un aparat de radio-transmisie și să anunțăm în străinătate ce se în-

tâmplă în România. Dar între noi securitatea a băgat un agent, pe nume Victor Niculescu – care a murit, având pe suflet cel puțin 600 de ploieșteni băgați în pușcărie din fărădelegile lui. Noi n-am avut un plan de acțiune concret – ce să facem, cum să facem, pe ce ne bazăm. Eram doar niște revoltați împotriva comunismului. Eram din diferite categorii. Majoritatea elevi. Și am avut în mijlocul nostru un grec, Ion Antonio, fost marinar, care a fost băgat, împlântat în organizația noastră.

Când grupul meu a fost prins, a fost băgat într-o încăpere, nu pot să-i spun celulă. Eram toți, împreună și cu alții, din alte organizații, dar mai puțini; marea majoritate o formau cei din grupul meu.

Când grupul nostru a fost prins, grecul, ca să dea de treabă securității, organizează o evadare. Eu, care eram sceptic în materia asta, primesc de la un băiat foarte bun, dar foarte credul, Gaftoi George, vestea: „Unchiule” – nimeni nu-mi spunea pe nume. Mi se spunea așa pentru că aveam un nepot de verișoară de-al doilea, Bădicioiu Ilie – unul dintre primii turnători ai mei după elibe-

rare. Și organizează grecul o evadare. Și vine Gaftoi la mine și-mi spune: „Unchiule, la noapte evadăm!” „Ce faceți, mă?” „Evadăm.” „Și unde mergeți?” Zice: „Ne așteaptă două autobuze la capătul străzii” Eu mi-am dat seama imediat că e o cursă. Zic: „Dar de unde? Cine ți-a spus?” „Antonio.” Eu aveam dubii serioase asupra grecului. Și zice: „Tu, ca să vadă toți, că după tine au să se ia toți, vii și dai gratiile la o parte.” „Păi, cum să le dai, mă?” Zice: „Deja s-a umblat la ele.” „Adică, cum?” Zice: „Un om a ieșit așa și a plecat.” Zic: „Când? Cine a făcut asta?” Zice: „Păi, cutare.” Zic: „Bine, mă.” Erau toți îmbrăcați. În spatele meu – eu stăteam într-un pat mai sus și sub mine era un țigan, pus anume să audă ce se vorbește. M-am prins că e o cursă. Și mă dau jos din pat, mă duc la gratii, pun mâna pe una și văd că se mișcă. Zic: „Aici este teatru!” M-am dus repede, am luat un ciorap, am șters locul unde am pus mâna, să nu rămână amprente – eram dibaci de mic – și stau și mă uit: nici țipenie de gardian. Mă uit sus, acolo, unde era turelă de asta – nimic! Când am văzut, am zis: „Aici e școală mare!” Mă duc la țigan, îi dau pătura de pe cap

și-ncep să-i dau în cap. Și a început țiganul să urle: „Au! Au! Mă omoară!” Doar, doar, o să vină vreun paznic... Nimic, nimeni, deși de obicei, când se auzea un zgomot, gata, veneau imediat. Și, dă-i bătaie țiganului! Și-am ordonat să nu plece nimeni: „Toată lumea se dezbracă și intră în pat!” Toți au executat ordinul – eu eram doar absolvent de liceu militar, dar știam să dau ordine.

A doua zi, vine gardianul șef. Zice: „Ce s-a întâmplat aici?” Și țiganul a început: „M-a bătut ăsta de sus!” „Și de ce l-ai bătut, mă?” „Mi-a furat medicamentele.” De unde medicamente, acolo? Doar doi inși primeau medicamente acolo: unul, Dupont, și unul, Vulcănescu, care era nepotul lui Mircea Vulcănescu. Aștia doi primeau prin cineva vitamine, chestii... „I-ai furat medicamentele, mă?” „Ce medicamente?” Și mi-a dat ăla o palmă!... Și s-a terminat bâlciul. Gaftoi vine la mine: „Unchiule, n-ai făcut ce trebuia. Trebuia să ne lași să evadăm.” „Mă, nenorocitul, nu mai era unul în viață!” Și să vă spun de ce. Când am plecat de la penitenciarul din Ploiești spre Brașov, unde trebuia să fim judecați de Curtea marțială, același

Gaftoi vine la mine și-mi spune: „Unchiule, la Timiș o să oprească mașina, ca să ne facem nevoile.” Zic: „Dar de unde știi tu, mă, că la Timiș?” „Același Antonio, împreună cu unul, Murgoci, știu că o să oprească mașina la Timiș. Unchiule, cu Timișul, cu chestii... când ai să spui tu: «Fuga!», atunci ne răspândim.”

Am căutat să fiu ultimul. Toți ostașii care însoțeau camionul erau cu arma pregătită. Și un locotenent major, unul, Simion, stătea și ne privea. Am ținut să ies ultimul. Nici n-am coborât din camion și am zis – toți erau informați că trebuie să evadeze, toți! Se dusesse vestea. Am strigat: „Toată lumea în mașină!” Știți cum s-au năpustit să intre în mașină? Ca nebunii, domnule! În firea lor, în instinctul lor, știau cam ce-i așteaptă. Ce mi-a zis ăsta, George Gaftoi, la Brașov? „Unchiule, toată lumea a avut încredere în tine, dar, uite ce ne-ai făcut! Eram liberi acum!” „Liberi în cer, mă!”

După ce am ieșit din pușcărie, eram pe Strada Franceză, aud o voce: „Domnu’ Anastasescu! Domnu’ Anastasescu!” Domnul – nu tovarășul. Mă întorc. Cine era în spatele meu și fugea? Simion, ofi-

terul care ne ducea de la Ploiești la Brașov. Acum nu mai era în securitate, era șef de cadre la Uzina 1 Mai. Zice: „Stai nițel!” Am stat, m-am oprit. Ce-o fi vrând ăsta de la mine? Când s-a apropiat, l-am recunoscut că e el. Eu nu-l văzusem pe el decât în haine militare, și acum era civil. Zice: „Când or ieși din pușcărie toți ăia cu care ai fost, să-ți lași pantalonii jos și să vie unul câte unul să te pupe-n fund! Că, dacă trăiesc acum, trăiesc numai din cauza matale!” Asta a fost confirmarea unui lucru pe care eu deja îl știam, că evadarea era de fapt o farsă, ca să ne poată împușca.

În fine, am ajuns la închisoarea din Brașov. Acolo era politruc unul, Lazăr, un pitic evreu, scăpat de la Auschwitz. Eu spuneam povești religioase. Și-i învățam pe mulți să se roage. În acest timp, Stalin îi dă ordin lui Gheorghe Gheorghiu-Dej să-i aresteze pe toți sioniștii și iehoviștii, considerându-i agenți americani.

Și era acolo, pe etajul unu, o celulă cu ardeleni iehoviști, martori ai lui Iehova – că Ardealul a fost poarta de intrare a tuturor mizeriilor sectante. Și

mă cheamă politrucul. Zice: „Băi, tu ești ăla cu religia în camera aia, nu?” „Ce religie?” „Îi înveți pe ăștia rugăciuni! Păi, în loc să vă pocăiți, voi ați venit aici să faceți religie?” Și, cum era el mic, așa, și eu mai înalt ca el, s-a gândit el că dacă, de la înălțimea lui, vrea să-mi dea o palmă, nu mă ajunge. Și a țopăit în sus, ca în palma aia pe care mi-o dă, să se adauge toată greutatea corpului său. Și mi-a dat cea mai puternică palmă pe care am primit-o în viața mea. A fost grozavă. M-a amețit. Și-i dă ordin gardianului: „Bagă-l în camera cutare!”

Când m-a băgat acolo... erau șase inși, mărunței de stat, îmbrăcați aproape toți la fel, și toți cu jambiere până-n genunchi, de lână, groase. Zice unul dintre ei: „Tu ești cu Hristos, mă?” Când am văzut în ce grup de oameni am intrat, mi-am zis: „Nu merită răspuns!” Și nu le-am dat niciun răspuns. Și m-au pus la chinuri. Dar la chinuri foarte rafinate: m-au pus la foame, la sete și la nesomn. Și la întrebări veneau fiecare, îmi dădeau cu gamela pe la nas, cu mâncare... Ziceau: „Te lepezi de Hristos?” Nu le dădeam niciun răspuns, nici da, nici nu. Dintre toate, Maica Domnului mi-a

luat foamea, mi-a luat setea, dar nu mă împăcam cu nesomnul. Cel mai mare bine pe care mi-l făceau era când, în dorința lor de a mă umili, mă puneau să mă așez în genunchi. Alea erau momente de relaxare pentru mine: stăteam cu fundul pe călcâie. Și era unul care și dădea semn când închid ochii. Și iar mă trezea... Dar, oricum, aveam o stare așa, de amorțală, de pierdere, care mă ajuta să mă păstrez în firea mea. Și am stat cu nemernicii ăștia de iehoviști vreo șase sau șapte zile – nemâncat, nebăut, nedormit. Se deschide ușa și gardianul: „Anastasescu Octavian!” „Da, eu sunt.” „Poftim afară!” Am ieșit afară. Zice: „Astăzi mergi la proces.”

M-a blagoslovit Dumnezeu, după atâta necaz pe care l-am suportat din cauza iehoviștilor, ca în anul 2008 să mă mut unde locuiesc acum, la vreo câțiva metri, zeci de metri, de localul de rugăciune, de adunare a iehoviștilor. Ce noroc pe capul meu... În fiecare duminică, când mă duc să iau pâine pentru biserică, trec prin fața lor. Sumedenie de oameni distinși la chip – bărbați, femei, tineri, bătrâni, copii ținuți de mână. Îi

ia și îi duce adunări... Și-i văd înmulțindu-se, din duminică în duminică. E un cuib al lor aici foarte puternic. Oameni bine îmbrăcați, stilați. Și, dacă mă doare ceva, mă doare faptul că aceștia reprezintă un pericol mare americanesc, venit tot prin Ardeal, că Ardealul a fost poarta de intrare a sectelor. N-am auzit nicio predică sau vreo învățătură din partea preoților despre pericolul pe care-l reprezintă această sectă care e în creștere. Să zică: „Măi, creștinilor, fugiți de astfel de pramatii!”...

Într-o zi, mergând după pâine, într-o duminică, m-a oprit o femeie și mi-a dat o broșurică... *Turnul de veghe*. M-am purtat foarte delicat cu ea, ca să-i arăt că creștinii sunt cu totul altceva decât consideră ei, și i-am povestit că în așa ceva nu cred și că la religia lor, la cultul lor n-aș trece nici dacă m-ar omorî cineva.

Îmi fixaseră data procesului. Și nu știu de unde am avut puteri să pot să merg de la închisoare, pe jos... Aștia cu partidul deja organizaseră niște grupuri – muncitori, studenți, ce erau, nu știu – și pe drum au început să ne huiduiască.

Eram un grup mare. Și am ajuns la proces. N-a fost singura dată. M-am dus de vreo patru-cinci ori. Și președinte era unul, Lazăr, Teodor Lazăr, și procuror, Ciurea. La proces, întrebați fiind, fiecare mai dădea câte un nume, fiecare dădea vina pe altul. Eu am avut o atitudine cu totul aparte. Plecasem de la securitate cu propunerea de condamnare de la 7 la 15 ani. Motivul: propagandă ostilă împotriva Uniunii Sovietice și articolul 209, acțiune potrivnică regimului socialist.

Nu știu cum s-a întâmplat, că am căpătat simpatia președintelui și a procurorului, când au văzut poziția mea, care se voia demnă, și n-am dat vina pe nimeni, deși eram unul care știa cele mai multe lucruri. Mă acuzau mulți, dintre care unul, Zamfirescu Constantin, care devenise, după eliberare, șef de stație de benzină la Slobozia, în drum spre Mangalia. Asta o știu de la securistul meu care venea la mine să-i dau cartofi și mere, pere, ceapă.

Lucram la I.L.F. Prahova, la Întreprinderea de Legume - Fructe. Zice: „Bă, Zamfirescu ăla al vostru ne dă benzină și când ne ducem spre Constanța, și când

ne întoarceam! Și tu nu ești în stare să ne dai un sac de cartofi?” Zic: „Dacă am aprobare de la director, sigur că vă dau! Eu nu pot să-i spun șefului de depozit să vă dea dumneavoastră ce doriți.” Lucrau, dom'le, ca-n țara lui Papură vodă! Câtă nemernicie!

Și m-am trezit cu condamnare de un an și jumătate. Toți au rămas înlemniți. Alții aveau patru ani, cinci ani, șapte ani. Eu, cel pe care îl știau de șef – un an și jumate! Grecul, omul securității, a lansat zvonul: „Ăsta ne-a băgat în pușcărie!” Lui, grecului, i-au dat trei ani. După ce grecul a ieșit din pușcărie, imediat l-au primit în facultate. Și-a terminat facultatea și, fără niciun fel de practică, l-au băgat director la o întreprindere din Buzău, cu cauciuc...

La Brașov am întâlnit un judecător legionar, condamnat din '41. La vreo trei luni de zile după ce l-am cunoscut, mi-a spus (încă nu ne dăduseră condamnările): „Domnule Octav, roagă-te la Dumnezeu să-ți dea cât mai mulți ani de pușcărie, pentru că adevărata dumitale libertate aici este! Răul cel mare va fi după ce te vei elibera. În libertate vei

fi un om nenorocit.” Eram tânăr, n-aveam experiența vieții. Nu puteam să înțeleg ce vrea el să spună. Dar, zic, cum poate să fie mai rău ca în pușcărie? Dar a avut dreptate total! Peste 100%!

De la Brașov am luat șirul în trecere spre Canal. Toată lumea îmi spunea „studentul”, dar eu nu eram student, deși intrasem primul la Facultatea de Filosofie, în anul 1947. Știu că am luat examenul, la care mi-a picat tema: „Comentați dictonul: *Cunoaște-te pe tine însuți*”. Din vreo trei sute și ceva de candidați, pe țară, am ieșit primul. Tata, când a auzit, a zis: „Mă, băiatule... neam de neamul nostru n-a avut filosofi!” Îi cerusem să mă întrețină. Cât am fost în liceul militar, cheltuiala lui a fost minimă. Eram semi-bursier și plătea, pentru un an de zile, nici cât un costum de haine. Dar aveam mâncare, internat, dormit, cărți, studii. Și zice: „Îți dau să te distrezi o săptămână de zile, și după aia vii și iei acul și ața!” – voia să mă facă croitor, că n-avea cine să-i continue meseria...

Dar am fugit de-acasă. Neamurile nu mă primeau, de frica lui. Și, când

eram în Braşov – toţi mă ştiau de „studentul”, şi aştia de la administraţie, că așa, cu asta plecasem de la securitate. Și, nici una, nici două, mă întreabă: „Ce profesie ai?” „Funcționar.” M-au trecut spre Canal. Dacă spuneam: „Student”, nimeream la Pitești. Ar fi fost groaznic. De la Braşov am trecut prin Văcărești, din Văcărești la Jilava, de la Jilava la Canal. În 1950.

Dumnezeu a făcut în așa fel ca lucrurile să se înnoade, ca să mă îmbolnăvesc grav. Ne-au făcut analize medicale, să vadă care avem sifilis și care nu. Asistentul ăla, când să-mi ia sânge, a văzut că nu-mi curgea sânge, ieșea o spumă roz. S-a uitat la mine și a zis: „Ar trebui să-ți faci testamentul, măi, omule...”

Și în prima zi de muncă la Canal am nimerit la ripare. Ce era riparea? Construire de cale ferată pentru vagoane, ca să ducă pământul dintr-o parte în alta. Și în prima zi, când am ajuns, descărcam dintr-un vagon niște șine de cale ferată, făcute în Ungaria, grele, mari. De unde să avem putere să facem asta?

La un moment dat, la capătul celălalt al șinei era unul, Cocoș, sifilitic. Și,

când am luat șina de cale ferată, nu știu cum a hâțânat-o el, că i-a căzut din mână. Și, căzându-i lui din mână, reflexul s-a îndreptat către mine și am scăpat și eu șina de cale ferată, dar pe piciorul meu.

Norocul cel mare a fost că aveam în acel moment piciorul pe un pământ moale, săpat, și lovitura nu mi-a tăiat piciorul. M-au apucat durerile, la degetul mare de la piciorul stâng. Și acuma am copită de cal, în loc de unghie, acolo. Și prin empatie, a trimis durerea la degetul mare de la piciorul drept (Aoleu, ce pățesc când îmi tai unghiile!).

Unul dintre deținuți zice: „Fă o gropiță în pământ, fă pipi în ea și bagă piciorul acolo!” Și am făcut așa. Dar, de unde să treacă durerea? M-am infectat! Și a trecut doctorul – întotdeauna trecea un doctor așa, de la stânga la dreapta. Zice: „Ce-ai pățit?” I-am arătat. M-am infectat. S-a făcut degetul mare cât un cartof. Cangrenă. Hai să-mi scoată unghia. Atunci m-am îndrăgostit eu de ceea ce înseamnă să fii medic. Un ungur, Ianoși, doctor Ianoși, a venit la mine: „Iartă-mă, dar n-avem anestezice. Va trebui să-ți scot unghia pe viu.” Și s-a

aplecat și mi-a apăsât pe partea exterioară. Atunci am văzut și eu ce înseamnă un medic adevărat. Deși era ungar. De mirare! A izbucnit puroiul, de i-a intrat și-n ochi, și-n gură și-n nas, dar nu s-a lăsat până nu și-a terminat treaba. Și după aia s-a dus și s-a șters. Un român nu știu dacă ar fi făcut așa. Dar ungarul a făcut. Și a ieșit la puroi...

Și un doctor român, medic militar – Dumnezeu să-l odihnească în pace! – Brândușoiu, m-a văzut și m-a luat de braț și m-a dus la baracă, schiopătând. Zice: „Am să mă mai ocup de tine!” Și s-a ocupat. M-au bandajat, și-mi făcuseră pe picior ca un fel de galoș, de șoșon, cu pansament, și mă scoteau la muncă, în aceeași brigadă, la ripare. Din cauza scurgerii continue, cu praful pe care îl luam de la călcătură – că nu mai aveam bocanc. Aveam piciorul drept bocanc, cu pansament, și nu mai putea să intre în bocanc, că era pansamentul gros. Și a început să mă doară rău. Și a fost nevoie ca doctorul să-mi scoată pansamentul. Când să mi-l scoată, nu putea: se făcuse ciment! Beton. Ziceau: „Ce facem? Îl tăiem?”

La un moment dat, intră un evreu. Evreii purtau pantaloni scurți – făceau pe galanții! Și, când se chinuiau ăia să-mi scoată bandajul, vine unul cu o găleată mizerabilă, în care un om corect și simțit nici la porci n-ar fi dus mâncare, într-o găleată ca aia, din care ieșeau aburi. Era apă fiartă. Și o duce în față la evreu, săracul. Și ia Ianoși și-i bagă piciorul în apa aia fiartă, pentru că-i putrezise carnea pe picior. Și a scos Ianoși bisturiul și a început să radă hălci de carne din piciorul lui. În momentul acela, am leșinat, uitându-mă acolo. Și atât am mai auzit: „Acuma!” – era momentul să tragă, să-mi scoată „cizma”. Și au reușit. M-am trezit din durere, transpirat, vai de capul meu.

Prezent acolo era doctorul Brândușoiu și a văzut mizeria care era la piciorul meu. Mi-a dat cu apă oxigenată și m-a luat la braț, să mă ducă la baracă, de mână, săracul. Zice: „Măi, băiatule, noi, aici, n-avem niciun fel de penicilină. Știi care e singura ta scăpare?” „Care e, dom' doctor?” „Să ai norocul să-ți trimită Dumnezeu o muscă, și musca să se așeze pe rană, și să fie o muscă care să facă ouă, din care să iasă viermi și să-ți mă-

nânce mizeria care este acolo.” Când am auzit asta... vai de mine!

Când intru în baracă, nu puteam să intru de muște! Baraca mea era așezată lângă groapa unde își făceau nevoile tot sectorul ăla de barăci. Unde să găsești o muscă „sănătoasă” în toată mizeria de acolo, să se așeze pe rană? M-a apucat așa un dor de mama, și i-am zis în gând: „Mamă, trei copii mari ai pierdut... o să-l pierzi și pe al patrulea”. Și mi-am pus fruntea pe genunchiul drept și-mi luasem gândul de la orice lucru bun.

Dar, ce-mi spune doctorul? „Roagă-te la Maica Domnului și te va ajuta!” Era medic militar!!! – și pleacă. Și atunci mi-a venit în gând, și-am zis cu voce tare: „Maica Domnului, ai grijă de mine!” În câteva momente, au dispărut toate muștele, toate au dispărut! Zic: „Ia uite, mă, nici de muște n-am noroc!” Și mă apucase un fel de plâns. Și cum eram cu piciorul așa, descoperit, fiindcă era foarte cald, am simțit, la un moment dat, o gâdilitură. Mă uit: o muscă își lăsa ouăle. Zic: „Doamne, dă să fie musca aia salvatoare!” A zburat musca și am acoperit cu o cârpă locul. Nici nu mai mâncam, nu dormeam, eram zăpăcit de

tot. Dimineața, am dat cârpa la o parte și am văzut un mușuroi de viermi, care îmi ocupaseră toată plaga. Zic: „Să știi că ăsta-i norocul meu!” Am pus cârpa la loc, ca nu cumva viermii să se ducă în altă parte, și a doua zi am reușit să-mi văd, pentru prima dată, osul. Ajunsese-ră viermii cu mâncatul la os. Mi-am vă-zut osul de la degetul mare – prima da-tă în viața mea când mi-am văzut osul! Mi-a trecut și temperatura.

După câteva zile, mă duceau la muncă. Mă duceau doi ardeleni, dintre care pe unul – dacă mai trăiește, să-l ție Dumnezeu sănătos! – îl chema Serafim, iar pe celălalt, Petrovan. Mă duceau de braț. Și, după aia, stăteam și mâncam, mi-aduc aminte, era fasole. Și stăteam pe scara de la baracă și mâncam cu multă plăcere. Cazanul din care servea era chiar în fața mea, și servea la rând. Și după ce am mâncat eu vreo jumătate de gamelă, scoate în ciorbalâcul ăla, pentru cine era la rând, o căpățână și zice: „Ia uite cine are noroc la oaie!” Dar eu m-am uitat atent și zic: „Băi, nenoro-citule, ăsta e câine, nu te uiți ce dinți are?” Și a luat ăla și a aruncat căpățâ-

na... iar mie, pe dată, mi s-a făcut rău! Da, era câine! Mi s-a făcut rău! Într-un ceas, am făcut icter. Într-un ceas mi s-au îngălbenit ochii. Rău! Vomam, transpiram, neliniște. M-au scutit de muncă pe șantier.

Tot Brândușoiu, săracul, a intervenit la doctorul Hartman, evreu, care era șeful cabinetului medical. Și tot Brândușoiu zice: „Măi, copile, aici medicamente pentru icter n-avem. Dar îți dau un sfat. Aveți voie să faceți foc aici, în curtea lagărului. Fierbe-ți apa și bea pe zi trei litri de apă fiartă. Și stai pe partea dreaptă.” Ce să fac? Am făcut așa. Tare scârbos să bei apa fiartă!

Ei, și cu ajutorul lui Dumnezeu și al Maicii Domnului, am început să mă dezgălbenesc. Deși mă dăduseră să lucrez într-un mediu de scârbă: eram vi-danjour... Cu mizerii... aveam niște căngi... Și am stat așa vreo două săptămâni. Eram bolnav, dar ei asta și așteptau: să se moară!

Apropo de moarte, când eram bolnav, că am făcut, după acest icter, dizenterie, și ieșeam noaptea să îmi fac nevoile de mai multe ori. Și noaptea

aveai voie să ieși numai dacă-ți puneai cearceaful alb pe tine, ca să te vadă santinela. Și vreau să spun, cu durere în suflet, că toată paza la lagăre era făcută numai cu armată de olteni. Căinoși! Și, după gardul de sârmă, era o zonă interioară de interdicție. Dacă călcai, soldatul te împușca acolo, pe locul ăla, n-avea nicio treabă: ai încălcat consemnul.

Din cauza bolii și a răului pe care-l aveam, n-am fumat, mă lăsasem de fumat. Și santinela zice: „Domnu’ deținut, aveți o țigară?” „N-am, dragă, că nu fumez. Sunt bolnav.” „Bine, bine!” Voise să mă atragă în zona de interdicție, să tragă în mine, și i se dădea o lună de zile concediu acasă. Lucru care s-a întâmplat cu un student, Dumitrescu: un soldat l-a înșelat, l-a băgat în zona interzisă și l-a împușcat, a murit.

După ce am scăpat și de icter și de dizenterie, mă apucă o malarie... Ajunsesem un cadavru viu. Și mă trimiseseră la spart piatra, în afara coloniei. Și dădeam cu ciocanul în pietre, să le fac fărâme, cu puterile pe care le aveam. Deci: cangrenă, operație, icter, dizenterie, malarie. Atât mi-a mai trebuit, ca să părăsesc ca-

nalul: tuberculoza. Într-o noapte, am făcut o hemoptizie. Și Brândușoiu m-a luat și m-a dus la Hartman, care era radiolog. Și, parcă-i aud sentința, care a însemnat, pentru mulți ani, un lucru de care nu-mi vine să-mi aduc aminte. Sentința a fost: „Tuberculoză incipientă, ambele vârfuri. Scrie acolo!” A scris și m-au scos de la munca grea. Și aveam grijă în baracă, acolo, de măturat, de nu știu ce... Și, la un moment dat, pentru că boala era în evoluție, sunt propus pentru plecare la spital, sanatoriu. Dar toate s-au petrecut de așa manieră, încât să pot să ajung mai apoi la Târgu Ocna, ca să-l cunosc pe Valeriu Gafencu.

Veniseră la canal oamenii lui Țurcanu, reeducați la Pitești, și băgați și la Canal, ca și prin alte închisori. Mi-aduc aminte de o năzbâtie. La Brașov, a venit unul ca să ne îndemne să cerem să mergem la Canal. Că el de acolo vine, și că e mâncare bună – dacă vorbeai în închisoare de mâncare, era ceva de speriat! Foamea era „la modă”. Mulți au căzut moral și psihic din cauza foamei. Ei, de lucrul ăsta, Maica Domnului avut grijă de mine. Și mi-aduc aminte că la Brașov aveam pe unul fomist, Popescu, care visa

noaptea și-i cerea mă-sii de mâncare: „Mamăăă... dă-mi ciorbă de varză, că mi-e foame!” Din bucățica aia de pâine pe care o primeam, o parte i-o dădeam lui.

M-am uitat la unul dintre indivizii care spuneau că au venit de la canal și că muncesc, și mi-am zis: „Ăsta minte...” – am avut un talent extraordinar să descopăr jigodiile! Zic: „Măi, șefule, vii de la Canal?” „Da.” „Și ce-ai muncit acolo?” „La lopată!” Zic: „Ia arată mâinile, mă!” Avea niște mâini cu piele de domnișoară! Zic: „Astea-s mâini de muncitor, mă, care vine de la Canal?” „A, păi, să vezi, că nu vin acuma de-acolo... am mai stat prin alte închisori...”

La Canal au venit niște studenți în medicină, reeducați. Făcusem prietenie cu unul Florin – nu-i spun tot numele, pentru că nevastă-sa trăiește... Ei, el era țărănist. Și s-a dat cu reeducații. Și vine la mine și-mi propune să măresc gașca: „Octave, asta-i calea!” Zic: „Ce vorbești, mă? Tu ai înnebunit?” În fine, a avut o discuție cu mine și, ca să iasă în evidență față de ăștia, care veneau să reeduce, copiii lui Țurcanu, se duce și-i spune brigadierului. Brigadierii erau făcuți din

cei de la drept comun. Și era o javră de om... parcă-l văd și acum: avea o bucată de carne lipsă la piciorul drept... avea vreo trei crime la activ... Și se duce și spune gardianului, care era pus să sprijine acțiunea ăstora. Și mă toarnă ăsta, care mi-era prieten. N-are Ioil, proorocul, dreptate? *Nebun este acela care are încredere în om, căci omul este trup, iar trupul este stricăcios. Așa este!*

Și Dorobanțu, gardianul șef de baracă, mă ia de ceafă să mă ducă la Stănciugel. Stănciugel era brigadierul șef al șantierului. Stănciugel ăsta era un oltean, un haidamac, de-abia intra pe ușă. Stănciugel era o namilă, o secătură! Avea vreo nouă crime la activ. El era omul care l-a împins pe comandorul Atanasiu în cuptorul de cărămizi, și comandorul a ars de viu la Canal, la Poarta Albă. Și m-a dus la el. Zice: „Ce-i cu ăsta, mă?” Zice: „Dom’ șef, nu vrea să se reeduce!” Se ridică Stănciugel. Zic: „Ăsta, dacă-mi dă un pumn, m-a omorât. Se ridică de pe scaun și ia direcția spre mine. Când a ajuns la jumătatea distanței – asistent era unul dintre deținuții frontieriști, cei care încercau să treacă granița prin apă. Și aveam un prieten, unul Mișu Ionescu,

care lucra la abator, aici, la Ploiești. Și-l cunoșteam. Nu eram prea buni prieteni, dar ne respectam. – Și, la jumătatea distanței, vine ăsta, frontieristul, îl oprește pe Stănciugel și-i suflă ceva la ureche. Înainte de asta, Ionescu i-a suflat ceva frontieristului la ureche. Nu știu cum a făcut, cum a auzit, că a venit acolo, în camera unde era șeful. Și, după ce-i suflă ceva la ureche ăsta lui Stănciugel, acesta schimbă direcția și nu mai vine spre mine, se duce spre Dorobanțu, gardianul de baracă. Îi trage o înjurătură și-i zice: „Și ce vrei, bă? Ce-ai tu cu el? Ești stăpânul lui, să se reeduce? Marș de-aici!” Am rămas trăsnit!

Mișu Ionescu zice: „Dumneata - «dumneata» mi-a zis, nu «tu» - du-te și-ți vezi de treabă!” Am ieșit. Mă aștepta Dorobanțu: „Ce mi-ai făcut, mă?” Zic: „Eu? N-am făcut nimica!” „Hm! L-a mânat dracul spre mine, că dacă-mi dădea un pumn, praful se alegea de mine!”, zice Dorobanțu. Ajung în baracă și mă întâlnesc cu Florin. Eu nu știam de ce m-a luat Dorobanțu acolo. Zic: „Ce mi-ai făcut, Florine?” „De, Octave, dacă nu vrei să te reeduci, ce să-ți fac?”

Unde credeți că m-am reîntâlnit cu el, după eliberare? Vicepreședinte pe oraș la Asociația foștilor deținuți politici. Securitatea a avut grijă să-și bage oamenii în toate filialele. Mă uit la țărăniști – că sediul nostru stă cu chirie la PNT-CD – și văd oameni, unul dintre ei, care turna pe față, membri ai PNT-CD-ului.

Și atunci când era să mă omoare Stănciugel cu pumnul lui m-a ajutat tot Maica Domnului. Numai ea! Numai ea! Discretă, foarte discretă...

Un alt eveniment, din amintirile de scârbă pe care le am. Când ne-au îmbarcat pentru spital, nu știam că merg la Târgu Ocna... știam că merg la spital, la Văcărești. Eram într-o sală mare, cu lăzile de lemn, cu ce aveam noi, acolo, cu boarfe. Și la un moment dat se produce o inspecție la geamantane. Nu știam despre ce e vorba. Și vine unul, Petrovan, la mine și-mi spune: „Te caută cineva afară, un prieten.”

Eu, curios, ies afară – afară din sala aia. Mă uit în stânga, în dreapta, în față. Ce se întâmplase? În baraca vecină, eu aveam un prieten făcut acolo, la canal,

care s-a plâns că i s-a furat slana. Și a venit o echipă să controleze geamantanele fiecăruia. Și ajunge și la mine. Dintr-o dată, apare păgubașul, care era prietenul meu. Zice: „Acolo nu căutați, e prietenul meu și nu se poate să fi făcut el asta!” – și ei trec mai departe și nu găsesc nimic. Se termină treaba, ne îmbarcă în mașini, în camioane, ne duce la gară, la Matei Basarab, de acolo... spre Jilava. Aproape de Jilava, vine Petrovan la mine. Zice: „Lasă-mă să umblu la lada ta, că slana aia eu am luat-o! Îți opresc și ție din ea.” Zic: „Băi, omule, în halul ăsta ai ajuns? Dacă o găseau la mine, ce făceam?” Mă duceau la Stănciugel, care îmi dădea un pumn și muream pe loc! Mulți au murit dintr-un pumn. Și zic: „Urât ai făcut, Petrovanule! Nu credeam că un ardelean poate să facă așa ceva!” „Ei, frate!... Foamea... Foamea...” După slană! Ardeleanul și slana. Cum a intervenit acolo Maica Domnului? Că l-a adus pe păgubaș în momentul când urma să mă caute pe mine în ladă! A apărut ăla și a zis: „Nu căutați aici!”

Și am ajuns la Văcărești. La Văcărești stătea lângă mine un sionist, arestat și el. Ni se dădea ăstora, tuberculoși, câte o jumătate de cană de lapte. Evreul, prin metodele lui talmudice, prin niște amenințări că nu știu ce, nu știu cum, m-a obligat să-i dau porția de lapte. Noroc că n-am stat mult la Văcărești și m-au îmbarcat pentru Târgu Ocna.

Am ajuns la Târgu Ocna prin martie 1950. Am ajuns acolo într-o dimineață, spre ziuă. Ne-au luat, ne-au cărat, ne-au băgat în închisoare. Și dimineața, nu se făcuse încă lumină, ne-au scos la urinat. Era acolo improvizat un W.C., lângă gard. Dar am simțit că nu se producea zgomotul acela normal... Pentru că noi, fără să știm, am urinat pe un mort! Groaznic! De ce au fost ăștia în stare!.. Mortul era acolo, lungit, și ne-au pus să facem la gard. Special au făcut-o! Se foloseau de toate măgăriile posibile și imposibile.

Politruc acolo era tot un evreu, Slamescu, fost Slamski. Când m-am așezat în pat, mă întorc pe partea stângă, începu să se facă ziuă, m-am uitat în jos.

Ce să vezi? În celulă cu mine, o femeie!... Și mă vede că m-am mirat, că m-am înspăimântat. Zice: „Nu te teme, sunt bărbat. Dar la Timișoara am fost anchetat cu creionul pe testicule, și am fost obligat să-mi scoată testiculele și am prins caractere de femeie.” O sârboaică îi ancheta, sau îi co-ancheta. Și ea pe mulți îi lovea cu creionul peste testicule – doar, doar or spune ceva. În fine! Zic: „Doamne, unde am ajuns? Doamne, unde am ajuns? Vai de noi!”

Când s-a făcut ziuă, ne-au luat de acolo și ne-au repartizat pe camere, la etajul unu. Mi-au dat un pat, pernă... Pernă! Pătură cu cearceaf – lucru mare! Spital. Și fac cunoștință cu cel de lângă mine – era în dreapta mea: Caramitru Aurel, un macedoromân. Un student venit de la Pitești care arăta a înger. Înger! Dintr-o dată, uitându-ne unul la altul, ne-am dat seama care cum suntem. M-a luat a doua zi de dimineată și m-a dus la patul lui Valeriu Gafencu. Luat de mână, fără să mă cunoască din vorbire, din povestiri, ci numai din priviri. Când m-a văzut Valeriu Gafencu, m-a învăluit cu o asemenea privire, o năvală

de lumină... o lumină nu supărătoare și respingătoare, ci o lumină care pur și simplu te făcea să te topești în ea... cu plăcere, cu dragoste... Parcă mi-ar fi spus – așa am înțeles eu din felul în care m-a privit de prima dată: „O, de când te-aștept, Octaviene...” Și din clipa aceea, am fost nedespărțit de el până când m-am liberat.

Rugăciunea lui preferată era aceea pe care o învăța și-i învăța pe alții s-o spună: rugăciunea către Domnul Iisus: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul.” Eu nu știu ce rugăciune spunea el în gând, că nu se ruga niciodată în prezența mea, să spună rugăciuni. Și nici nu era nevoie, pentru că el, în integralitatea lui, era o rugăciune, era o rugă.

El era într-o convorbire continuă cu Dumnezeu. Era un om descărnat, piele și os. Așa era de când l-am cunoscut. Pe spate nu putea sta din cauza escarelor pe care le avea pe spinare și care nu-i permiteau să stea pe ele. Și stătea cu genunchii adunați înspre față. Avea o plăcere nemaipomenită, și o jenă, în același timp, când îi luam și-i frecam picioarele. De fapt, nu-i frecam picioa-

rele, că n-aveam ce să-i frec, mai mult i le mângâiam, să-i sporesc circulația sângelui. Pentru mine era o stare de farmec, când eram lângă el. Nu mi-a fost frică de respirația lui – și e mare lucru să stai lângă unul care este total infectat de microb, să stai în respirația lui. Nici nu m-am gândit că mi-ar putea fi frică, că dacă m-aș fi gândit, probabil că aș fi avut o anumită reacție. Atât rămăsese din ființa lui: glasul, rostirea, și privirea. Când te privea, domnule, simțeai că dă o năvală de dragoste din toate părțile lumii în tine – de peste tot: din dreapta, din stânga, de sus, de jos, de peste tot.

De la Valeriu Gafencu am învățat rugăciunea inimii și a minții – că nu-s de acord cu denumirea de *rugăciunea lui Iisus*, că Iisus nu-și putea face El singur, Sieși, rugăciune. Rugăciunea pentru Iisus, da. Rugăciunea lui Iisus, nu. A minții și a inimii, da. Dom'le, ajunseseam cu Aurel la niște recorduri personale: o spuneam aproape de o mie de ori pe zi. Cu mâna pe puls, cuvântul și pulsația. *Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul.* Unii s-au oprit la *miluiește-mă*. Dar mie nu mi-e rușine să spun *pe mine, păcă-*

tosul. Și am stat de vorbă cu Valeriu în legătură cu această rugăciune. Și-i spun: „Dom’le, eu nu mă bucur de continuitate. Mai am și întreruperi.” Dar ajunsese să vorbesc cu alții și în minte să am rugăciunea, și să vorbesc ceea ce trebuie să vorbesc. Dar rugăciunea mergea strună, singură! Și m-am perfecționat și eu, și Aurel. Și, cam înainte de a mă elibera, într-una din convorbirile pe care le aveam cu Valeriu Gafencu îmi spune: „Va veni o clipă în viața ta când inima îți va cânta singură, fără să-i poruncești, rugăciunea, și tu o vei auzi.”

Valeriu nu te chestiona, să-i povestești din viața ta, din trecutul tău... Numai dacă îți venea ție în gând, dar el nu te întreba. El numai îți spunea ce să faci. Îți vorbea, fără să te întrebe nimic. Și știa, la un moment dat, ce gândești, ce anume lucruri te interesează. Am observat asta direct, îți ghicea gândurile, le ghicea. Avea înainte-vedere, clar-vedere...

Despre asta se știa în închisoare, absolut, absolut! Dar nu de către toți, ci numai de către cei care aveau credință, aveau în fire credință. De exemplu, a adus la stare de religiozitate pe un ateu, socialist, unul, Filipescu. A stat de vorbă

cu el și l-a scos din această capcană a raționalismului ăsta infect și infecțios, că a crede în Dumnezeu este un lucru nerațional. Că umanismul lui Erasmus de Rotterdam ar fi ideea cea mai prețioasă pentru mintea omului, că omul s-a făcut pe sine însuși om. Erasmus de Rotterdam... „Homo sume et nil humani a me alienum puto” – asta era lozinca lansată de Erasmus de Rotterdam, renașcentistul, ca să strice mintea celor care erau într-o oarecare posibilitate de a crede în Dumnezeu – adică: „Sunt om și nimic din ceea ce este omenesc nu vreau să treacă pe lângă mine.”

Valeriu Gafencu n-a purtat niciodată haina legionară. El a început și a terminat cu Frăția de cruce. Iar camarazilor lui deveniți legionari le-a spus – printre ultimele cuvinte pe care le-a adresat oamenilor: „Camarazi! Camarazi! Înainte, mereu înainte, dar fără pistoale!” Asta mi-au spus-o cei de acolo, românii noștri, eu nu am fost acolo. Și câteodată – nu că-mi fac reproșuri, că n-am cum să-mi fac reproșuri –, am regrete că nu am rămas cu el până la capăt. Dar și, pe de o parte, nu mi-ar fi plăcut să-l văd murind. El a rămas pentru mine în stare

de om în viață. Și acuma Valeriu e viu. Un om viu. Atât de puternic, via frumoșea morală, sufletească în el, încât te cucerea. Dacă l-a cucerit și pe Richard Wurmbbrand! Îl cucerise! Și pe câți nu i-a adus la adevărata credință! E mare lucru... În situația în care nu te gândești decât la viață, când știi că moartea ți-e aproape, acolo, în camera premortuară. De acolo te duceau la groapă. Nu era niciunul să se întoarcă. Dragostea și puterea dumnezeiască s-au revărsat mult în această ființă. Valeriu avea un glas total neprefăcut. Chiar atunci când vorbea pentru convingerea adevărului pe care el îl trăia, glasul lui era același. Era un cântec! Un cântec! Mare șansă am avut eu în viață – șansă la care am ajuns prin suferințe grele, dar nu atât de grele cât cele prin care au trecut alții.

Asistam cu o plăcere deosebită la discuțiile în care „Richi” Wurmbbrand, cu vorbe sau fără vorbe, se declara învins. El era „vizavi”-ul lui Valeriu Gafencu. Ei purtau discuții teologice, în care Wurmbbrand era făcut praf, era făcut praf! De unde atâta știință teologică în capul lui Valeriu, n-am putut să-mi

dau seama, pentru că el avea trei ani sau doi ani și ceva de Drept. Dar învățase în Aiud, învățase mult de la preoți. Căutând să pătrund în firea acestui om, pe care l-am văzut îndeaproape, am văzut tipul evreului sadea, nedezmintit prin nimic din ce vorbea și prin nimic din ce făcea. Mi-aduc aminte de urletele lui, când chema pe toți doctorii deținuți să-i lase pe ceilalți și să vină la el, să-i aline durerile.

Acolo, la Târgu Ocna, Richard Wurmbrand a zis că devine ortodox. În fața lui Mihai Lungeanu, a doctorului Floricel, a lui Aristide Lefa – dar nu l-a crezut nimeni! Era o tragedie când îl apucau crizele! Urla! Era în camera premortuară, de acolo nimereai la groapă. Și erau mulți suferinzi, unii tăcuți, săracii... Și se duceau doctorii ăștia pe la ei, inclusiv doamna doctor Danielescu – o adevărată Regina Maria. Ce femeie! Nu putea să facă ceea ce și-ar fi dorit, din cauza administrației închisorii, dar era cu tot sufletul pentru bolnavi. Și Wurmbrand, care era întotdeauna înfrânt în discuții, dar zbiera până nu mai putea... Zicea că-l doare: colo, colo, colo, colo... toți să aibă grijă de el! Și sărmanii doctorii ăștia,

deținuți, îi lăsau pe românași și se duceau la el, numai ca să nu mai țipe.

Eu am fost atât de convins de fățărnicia și falsitatea evreului, că, după ce m-am eliberat, în 1991, împreună cu doctorul Petre Brătilă – Dumnezeu să-l odihnească! – ne-am dus după ce am fost anunțați, am aflat nu știu pe ce cale, că vine pastorul Wurmbrand la Ploiești, la Sala sporturilor, care era foarte încăpătoare. Dom'le, ce memorie avea! Memorie extraordinară! Nu ne văzuserăm de patruzeci de ani... Ultima dată ne-am văzut în 1951, și acuma eram în 1991, deci după 40 de ani, în care s-au schimbat multe în noi. Când a coborât din mașină, ne-am dus să-l întâmpinăm. S-a uitat la mine și la Petre Brătilă și spune: „Ei, ce faceți, târgu-ocnenilor?” Memorie, dom'le, extraordinară! Ei, nu era prost... dar era mânat de alte gânduri! Și am intrat în sală și n-am avut loc, din cauză că erau mulți protestanți, neoprotestanți, care stăteau acolo... Și, la un moment dat, Wurmbrand, cu nevasta la stânga, avea în față o masă. Și se desculță. Și stă așa, și nu vorbește nimic, și toată lumea aștepta să înceapă să vorbească ceva. Evreul... indiferent de ce

trece peste el, el nu-și pierde firea, dom'le! „Stau și aștept aici de câteva minute să mă întrebați de ce m-am descălțat!” Rumoare în sală... „Din cauza bătailor pe care le-am primit la tălpi, nu pot sta mult încălțat!” Mințea! El avea pe tălpi și pe restul corpului niște flegmoane T.B.C., pe care le opera doctorul Floricel în închisoare. Tot scotea, tot cocea, tot puroia, tot... Suferea omul, avea un necaz! Dar ca să minți că ai mâncat bătaie la picioare, la Târgu Ocna...

Valeriu cum s-a purtat cu Wurmbrand dumnezeiește! Cu toți s-a purtat dumnezeiește! Nu eram acolo, când i-a dat Stratan lui Valeriu streptomicina, dar am auzit după aceea. M-am bucurat foarte mult! Deși el nu mai avea speranță de viață. Dar i-a dat medicamentele lui Wurmbrand. Da... dar în cartea aia a lui – că are o carte scrisă – n-a spus asta! Ovrei! Ovreiul și-a păstrat firea. Gafencu a fost salvatorul lui! Gafencu era într-o stare atât de grea, că nu se știe dacă streptomicina, medicamentul minune la ora aceea, l-ar fi salvat de la moarte.

Valeriu își dorea moartea. El dorea întâlnirea lui cu Maica Domnului. Era de-o evlavie greu de descris. Poate că nu este suficient, dar e folositor să citească lumea *Întoarcerea la Hristos* a lui Ioan Ianolide, o fire cu totul alta! Erau de-o prietenie strânsă, extraordinară! L-am cunoscut pe Ianolide. Ianolide era un om sever, și ce nu mi-a plăcut la el este ceea ce nu mi-a plăcut la foarte mulți legionari foarte adevărați cu sufletul: radicaliști! Nu mi-au plăcut radicaliștii, dom'le! Adică A-ul lui nu poate să fie și alt A, al altuia. Ce spunea el era pe dreptate, era pe adevăr, și nu suporta contradicția. Ianolide avea o oarecare prețuire pentru mine...

Cât am stat la Târgu Ocna, împreună cu Aurel Caramitru, îi dădeam să mănânce lui Valeriu, pe rând. Odată, în noaptea de Înviere stătea în pat și eu, pe marginea patului lui, priveam pe geam. Și-n fața închisorii e dealul Măgurei, unde este un schit. Și a fost o încântare când au început să bată clopotele... Când s-a sfârșit slujba, oamenii au început să coboare dealul, cu lumânări aprinse. Unii cu lumânări mari, alții cu lumânări

mai mici... Și șiroiau așa, pentru că trebuiau să urmeze poteca. Și, la un moment dat, am considerat că am terminat să-i spun ce văd. Dar el era dornic să-i mai spun, chiar repetând: „Uite, acum bate vântul și s-a stins și nu știu ce...” Când a văzut el că tac, zice: „Uită-te acum!” El ce-a făcut? Se uita în ochii mei și vedea ce vedeau ochii mei și gura mea tăcea. Dar el spunea cu gura lui tot ce vedeau ochii mei.

Dar sigur că da! Dar zice: „Uită-te! Uită-te! Uită-te!” Și ce vedeam eu, el vedea în ochii mei. Și eu tăceam, că nu mai puteam, mă plictisiseam să repet. Și lui îi plăcea să audă.

Este sfânt! Sfânt!... Când s-o trezi Sfântul Sinod să-l canonizeze... Asta spre știința poporului, pentru că cine l-a cunoscut nu are nevoie de confirmarea Sfântului Sinod, că pe sfinți îi face Dumnezeu și poporul. Nu cei care se tem ca nu cumva să se zică: „Ia uite, bă, ridicați pe legionari la rangul de sfinți!”

Totuși, eu n-am putut să fiu legionar din mai multe motive. Unu – uniforma. Eu, care trăisem în uniformă opt ani de zile, la liceul militar, am detestat

la un moment dat să port uniformă. Cu diagonală – ce e aia? Cu pistol – ce e aia? Cu cizme... Ce... când tu n-ai bani de papuci, trebuie să ai cizme! Asta, din punct de vedere vizual.

În ziua de 2 mai, în celula de lângă celula unde eram eu, erau doi-trei reeducați și un turnător, unul Ioan Maniu, despre care mi-a atras atenția Aurel. Era un student băgat în camera de reeducare. Cine erau reeducatorii șefi? Doi studenți. Unul, Pafnutie Pătrășcanu, care își îndulcise numele în Nuti Pătrășcanu – de la Pafnutie – și unul Farmagiu. Erau spaima deținuților. Și a existat o convenție între noi, ca în momentul în care încep să bată reeducatorii pe cineva, acela să-și ia pantoful sau gheata din picior și s-o arunce în geam, ca spărgându-se geamul să producă un zgomot anume, care era convenit, și noi să știm că a intrat în pumnii lui Pafnutie și ai lui Farmagiu. Și mai erau vreo doi, trei pe acolo. Când am auzit geamul spart, săracul Aurel, care trecuse prin chinurile Piteștiului, nu s-a dat jos din pat. Iar eu, care nu trecusem pe acolo și nu văzusem ce făceau, și deja îmi ispășisem pedeapsa de un an jumate,

și s-ar fi convenit să aștept să ies, m-am sculat din pat, am deschis geamul. S-au deschis și geamurile celelalte, de la celelalte celule, și am început să strigăm: „Libertate! Nu ne ucideți!”

Pe acel 2 mai – dincolo de zidurile închisorii era un câmp, la poalele Măgurei - venise lumea să sărbătorească pe 2 mai, că pe 1 mai fusese la defilare și pe 2 mai venise acolo lume multă, târgu-ocneni, să mănânce, să bea, să se distreze, „Să trăiască 1 mai”, „Să trăiască partidul”... și nu mai știu ce... Și oamenii au auzit. A fost prima dată când Radio Londra a vorbit despre ce se petrece în închisorile din România. La fel cum americanii, mult așteptații americani, au aflat ce se întâmplă în închisorile din România abia când a ajuns acolo Richard Wurmbrand, după ce a fost eliberat. Altfel nu știau, săracii, cu atâtea aparate din astea, cu atâția spioni, nu știau ce e în România... Nu știau?! Se făceau că nu știu!

După ce s-a întâmplat treaba cu tulburarea din 2 mai, a trecut o bună bucată de vreme cândăștia n-au mai chemat pe nimeni la reeducare – de frică, de

teamă. Într-o zi, pe 12 iunie 1951, eu coboram scările către Valeriu, Ianolide le urca; abia privindu-mă, îmi spune: „Vezi că ești programat pentru camera de reeducare. Vezi cum te porți! Avem încredere în tine.” Dom’le, m-a întors pe dos! Nu știam cum ar fi trebuit să procedez cu ăștia. Zic: „Mor cu unul de gât! Mă omoară ei, dar strâng pe unul de gât!” Și m-am dus și am ajuns la Valeriu Gafencu. Și-i spun: „Uite ce mi-a spus Ianolide, că voi fi băgat la camera de reeducare.” Un zâmbet aproape serafic mi-a dat, uitându-se la mine: „Nu-ți fie teamă, Octaviane! Mâine vei fi eliberat!” Mă uitam la el credeam că aiurează! „Crede-mă: mâine vei fi eliberat!” Mă pregătisem sufletește și pentru ce urma să fie în cazul când mă băgau la reeducare.

Tot Maica Domnului a intervenit atunci, că puteam să nu mă întâlnesc cu Ianolide. Eu nu sunt un mistic, dar eu iau lucrurile așa cum sunt și cum s-au întâmplat. Și-i spun lui Aurel: „Uite, mă, ce mi-a spus Valeriu!” „Crede-l!” „Mă, dacă e vorba să-l cred, uite, toate lucrurile astea ale mele, bunurile, pantalonii, când o să fie să-mi faci bagajul,

le iei și-mi pui numai ce crezi tu că n-ai nevoie!” Și așa a fost. A doua zi, pe 13 iunie, un căpitan intră și-mi spune: „Care ești, bă, Anastasescu?” Zic: „Eu!” Zice: „Fă-ți bagajele!” M-au luat și m-au dus la Bacău. Când am coborât, am trecut prin fața ferestrei unde era așezat Valeriu. Și ne-am uitat pentru ultima dată unul la celălalt. Vai, ce moment! Mă despărțeam de un om care a devenit o ființă de referință pentru mine, pentru tot restul vieții. Din lucrurile care s-au întâmplat sub ochii mei, cele mai importante au fost aceste discuții, uneori devenite dispute, în care argumentele lui Valeriu față de spusele evreului erau, pur și simplu, pentru cine le auzea, motive de înălțare sufletească. Uitai că ești în pușcărie. Ai fi vrut să mai rămâi, să stai să-l ascuți, să-l mângâi...

Când am ieșit afară, la Bacău, ajuns la gară, se ia un tânăr după mine. Aveam o pereche de pantaloni cu un crac de-un fel și-alt crac de-alt fel – ieșisem cu ei ca să-i las pantalonii mei lui Aurel. Și a-nceput omul să mă descoase: că de unde vin, că nu știu ce... Aveam o grămadă de lucruri prinse în-

tr-o păturică roz, mi-aduc aminte de ea ca și-acuma. Și am stat în tren lângă un compartiment unde erau niște doamne. Și eu stăteam pe gândurile mele. Și, la un moment dat, văd că una vine să-mi întindă un sanviș. Zice: „Se vede că sunteți nemâncat.” Zic: „Ba nu, nu sunt. Dar, ce vă face să credeți lucrul ăsta?” Zice: „După cum arătați la față.” Am ajuns în Ploiești chiar în ziua de 13, când mama îmi făcea parastas!

Se eliberase un hoț de la drept comun, era pe aripa stângă, și cred că de la cineva de la administrație, de la gardieni, de la secretariat, de acolo, i-a spus de numele meu. Și s-a prezentat la tata. Zice: „Dom'le, vin din pușcărie, de la Târgu Ocna, și am venit să vă anunț că fiul dumneavoastră, Anastasescu Octav, a decedat în pușcărie.” Gardienii îl puseră să vină, ei erau mână-n mână cu hoții! L-a îmbrăcat tata, i-a dat bani omului... Hoțul, tot hoț! În ziua aceea fusese ziua de naștere a mamei, nu mai știu câți ani împlinise, și ziua de moarte a primei mele surori: 13 iunie, zi remarcabilă pentru ținerea la minte.

Cuvântul lui Gafencu despre inima mea care va cânta rugăciunea s-a împlinit în viața mea după ce m-au eliberat, când mi s-a stabilit regula domiciliului obligatoriu. Dar, odată, am călcat această regulă. Luat de un prieten, am mers la țară, în comuna Ogretin. Securitatea a aflat că plecasem din Ploiești. Și când m-am întors acasă, la vreo două săptămâni, văd că ușa de la prăvălie era închisă, deși era în plină zi. Intru pe gang, mama. Zic: „Unde e tata?” „L-au arestat azi. Au venit să te caute pe tine, nu te-au găsit și l-au luat pe el.” Și zic: „Dă-mi repede ceva să mănânc, dă-mi să mă schimb la îmbrăcăminte, că plec.”

Era în 12 august 1951. Și, când mă pregăteam de plecare, apare tata. Îi dăduseră drumul. Probabil că cineva care mă urmărea le-a spus: „A venit Octav Anastasescu”... Și văzându-l pe tata om în vârstă, – n-aveau unde să-l culce – i-au dat drumul acasă. Doar atât a stat: de dimineață și până înspre seară. Tata mi-a zis: „Măi, băiatul tatei, abia acuma îmi dau și eu seama prin ce-ai trecut!” Deși tata, săracul, nu mă avea în nume de bine, pentru că atunci când a venit naționalizarea caselor, pe el îl sărise.

Dar a avut parte de naționalizare printr-o hotărâre individuală, după ce m-au arestat pe mine. Ce-o fi fost în sufletul lui, săracul, nu știu!

După această călcare a regulii domiciliului obligatoriu, pe 13 august 1951 mă bagă la o anchetă într-un garaj. Erau cinci, în frunte cu un plutonier, iar eu eram singur. Și un plutonier stătea la ușă, ca să nu fug. Acolo era miros de șobolani, era mizerabil... Și au început să mă întrebe. Întrebările erau de rutină: cum mă cheamă, de ce am fost arestat, pe unde am fost. Și, în momentul în care cred că trebuia să începă întrebările de fond, a-nceput inima să-mi cânte rugăciunea... Dar o cânta cu un glas atât de tare, că îmi umpluse toată ființa! Iar acest lucru nu s-a petrecut singur, ci împreună cu îmbrăcarea mea într-o sferă luminoasă, incredibil de frumoasă și greu de descris în cuvinte, însoțită de o mireasmă care nu știu cum putea să reziste în împuțiciunea aceea... Și, în momentul acela, am simțit că mi-am pierdut simțul gravitațional, de parcă nu mai aparțineam de pământ. Un singur efort de salt în sus și aș fi ieșit prin tavan. Aveam totuși senzația de existență a tru-

pului meu, dar încolo eram într-un extaz nepământesc. Tot Maica Domnului, până la urmă, și-a făcut milă de mine. Au urmat trei-patru ore de anchetă, timp în care auzeam că mi se vorbește, dar nu înțelegeam ce. Și mă auzeam vorbind, răspunzând la întrebări, fără ca să știu ce răspund. O minune dumnezeiască. Cred că Valeriu Gafencu – viu, atunci... viu! – era prezent acolo. Sunt convins total de prezența lui acolo, nu se putea altfel! Când am ieșit, când mi-au spus: „Gata! Poți să pleci!”, plutonierul care asistase la discuție m-a condus la poartă. Zice: „Șefule, dacă ar fi numai o mie de inși ca dumneata în țara asta, praful s-ar alege de securitate!”

Da, la acea anchetă a început inima să spună: „Doamne, Iisuse Hristoase...”, dar cu voce tare, de ajungea în urechi. Și am intrat într-o stare de extaz. Nu-mi mai simțeam trupul, pierdusem senzația de gravitație, simțeam că zbor și zburam! În sfera aceea perfectă, o mireasmă nemaipomenită și o lumină rar întâlnită și neînchipuită. Și timp de vreo trei-patru ore auzeam că sunt întrebat, auzeam voci, dar nu distingeam ce anu-

me se vorbea. Iar eu mă auzeam vorbind și nu știam ce răspund. Minune!

Valeriu Gafencu a făcut minuni fiind viu! Unii fac și după plecarea la ceruri. Dar el a făcut această minune viu fiind și sunt sigur că Valeriu Gafencu a fost atunci lângă mine. Tare m-a bucurat Dumnezeu! Dar prin câtă suferință a trebuit să trec, ca să ajung la Târgu Ocna, să-l cunosc... vaaai... De-aș sta să număr paradoxurile pe care le-am trăit, mi-ar mai trebui o viață de om! După un timp lung, socotit de mine după ora la care am plecat, la vreo trei-patru ore de stare de aceasta de extaz, mi-au spus că sunt liber să plec. Starea de extaz s-a terminat ca la un ordin: pac, și gata! Pac! Așa a început, cu „Pac!”, tot cu „Pac!” s-a terminat. Brusc.

N-am mai avut astfel de stări de-a lungul vieții și nici n-aș mai vrea să am. M-ar înfricoșa! M-ar înfricoșa! Cel mai plăcut lucru este să trăiești omenește, fără minuni, fără dorința de a fi un om pe care să-l ia lumea în vedere. Mi-a plăcut foarte mult discreția în viață, foarte mult.

Eram la Suzana, la mănăstire, și-mi pregăteam examenul de stat, la Drept. Am făcut Dreptul în 15 ani. L-am început în anul 1956, când Gheorghe Gheorghiu-Dej, după cele întâmplate la Budapesta, a permis ca cei cărora le era interzis, să urmeze studiile mai departe; mi-a dat posibilitatea să dau examen, un examen în care Maica Domnului a fost prezentă la examenul de limba rusă. Cum? Și acuma îmi vine să râd! În fața de tot erau ofițerii de securitate, ca să poată vorbi încet cu profesoara. Eu nu știam nimic la acel examen, habar n-aveam rusă – deși era examen la limba rusă și la istorie, și la alte facultăți. Și lângă profesoara asta, care cred că era basarabeancă, era o fată tânără și frumoasă, asistentă. Eu eram cam la mijlocul sălii. Scosesem subiectul și nu știam ce mi-a căzut, că nu știam să citesc pe rusește! Dar – destinul, știu eu? – m-a pus să învăț pe dinafară o poezie: *Arkadie Gaidar*. Când o vedea aia că nu știu, zic: „Doamnă, uite, am învățat și eu poezia asta! Dă-mi și mie, acolo, un trei!” Și a început schimbul de priviri între mine și asistentă. Cine-o fi mânat-o spre mine, nu știu... Și vine spre mine, și trece prin

bănci și zice: „Dumneavoastră nu scrieți nimic?” Zic: „Nu.” Îmi ia bilețelul din față: „A! Aveți un subiect frumos: Arkadie Gaidar!” Am rămas înlemnit, pentru că era exact poezia pe care o învățasem pe dinafară, din toată materia. Zic: „Da, știu. Nu-i nevoie să scriu nimic.” Eu nu știam ce scria acolo. Și mi-a venit rândul. Și îi spun: „Tovarășa profesoară, vă rog să-mi permiteți să încep prin a vă recita poezia *Arkadie Gaidar!*” Și am început... și dă-i cu Arkadie Gaidar... și doar atâta mai țin minte: „I umer tak Gaidar”... „Și așa a murit Gaidar.” Atâta mai știu. Nevastă-mea știa că nu știu nimic la acest examen. Și mă aștepta la ușă. Când i-am arătat carnetul cu nota 4 (notele erau atunci, pe vremea mea, până la 5), că mi-a dat 4, a rămas paf! Arkadie Gaidar... Și-n felul ăsta am intrat. Am luat notă mare și la istorie, la lucrări, la oral... examene grele, dom'le! Erau examene grele pe vremea aia! Am intrat cu media 3,75. S-a întâmplat că vremurile s-au schimbat. Și când să trec din anul doi în anul trei, consumasem toate examenele din anul doi, m-au dat afară. Scrisoare de la rectorat – nu de la decanat – de la rectorat: „Sunteți declarat ex-

matriculat din facultate pentru neîndeplinirea condițiilor legale.” Cea mai mare lovitură a fost însă pentru niște ofițeri de securitate care erau studenți și căroră, ca să mă lase în pace, le făceam lucrările de seminar, lucrări de control li se zicea. Și erau vreo șase-șapte inși. Înainte de a te prezenta la un examen, dădeai o lucrare cu un subiect. Și le făceam lucrările astea, care nu trebuiau să semene între ele. Și ce mai munceam, Doamne! Și m-au dat afară. Mă duc la secretariat. La secretariat era un ploieștean. Zic: „Dom’le, mă cheamă așa și așa, și aș vrea să știu și eu de ce am fost exmatriculat! Că examenele mi le-am luat, de treabă mi-am văzut.” Zice: „Dumneata ești Anastasescu?” „Da.” „Dacă aș fi în locul dumitale și aș fi în posesia scrisorii pe care ai primit-o, m-aș împușca.” „Zău, dom’le?” Mi-am dat seama: cineva mi-a făcut bucată! Eram lucrător la Boldești, la schelă. Și la arhiva sindicatului se făcea o triere de acte. Și treceam pe acolo, întâmplător. Și o fată care mă simpatiza pe mine, zice: „Veniți încoace! Luați, citiți și mi-o dați înapoi repede.” Iau, citesc - o scrisoare scrisă cu litere de tipar: „Tovarășe secretar, sunt rudă cu

Octav Anastasescu, soția vărului său... Acest individ, care..." nu știu ce și nu știu cum... Cine era asta? Era sora lui Beiu, care era secretar cultural la Județeană de partid Cluj. Și era nevasta vărului meu. S-a întâmplat că într-o zi de Crăciun am fost invitat la un văr, fratele lui Sandu Anastasescu. Și era și Mioara asta. Și îl dăduse pe fiu-său afară din facultate, la Cluj, și nevasta lui Marcel îi spune Mioarei: „Măi, Mioaro, ia vorbește tu cu fratele meu să-l reprimească în facultate pe fiu-meu, pe Nicu!” Dar Marcel zice: „Lasă-l, bă, pe ăla! Toată speranța e în văru'! că acuș cade guvernul ăsta și o să fie mare”.

Ea a băgat la cap și a trimis la facultate, a trimis acolo unde lucram, a trimis la securitate. Și, văzând eu scrisoarea aia, mă întâlnesc cu văru-meu, Sandu, soțul acestei Mioare, și-i spun: „Măi, n-am crezut că nevastă-ta poate să-mi facă așa ceva!” „Ce ți-a făcut, măi?” „Uite, măi, mi-a făcut o scrisoare...” Dar el întreabă, dintr-o dată: „Și ai citit tu?” „Da, eu, cu ochii mei!” „Și cum era scrisă?” „Cu litere de tipar.” „Ea a fost!” – știa cum scrie, cu litere de tipar, nu știa să scrie cu litere de mână. Fusese telefo-

nistă și agentă de securitate. Nici neamurile nu m-au lăsat în pace! Bine, pe asta n-o consider neam cu mine, ci... străinaș! Vărul meu, Sandu, soțul ei, nu știa nimic de lucrul ăsta. Ca să-și câștige existența, era profesor de română fără licență. Nu reușea să ia licența, examenul de licență. Și făcea poezii – închinare regimului, închinare lui Ceaușescu. Și l-am întrebat: „De ce scrii ce scrii?” Zice: „Măi, vere, eu scriu pentru ăla care mă plătește, că altfel n-am din ce să trăiesc.” Ei, a murit din cauza lui Ceaușescu! Și-a făcut o operație de stomac într-o sală de operație fără căldură. Și n-a murit din cauza stomacului și a operației, ci a murit de congestie pulmonară: răcise în timpul operației. Și m-am gândit și am făcut legătură cu toate... Doamne, ce le leagă Dumnezeu!

Când eram în beciurile securității, luam păduchii de pe noi cu mâinile... așa erau de mulți... Ne-a ajutat Dumnezeu de nu s-a îmbolnăvit niciunul din noi de vreo boală dată de păduchi. Ceva de speriat era! Ne țineau într-o mizerie fantastică... Sunt unii care n-au rezistat acestor stări de mizerie. Eu am rezistat,

deși eram un tip slăbuț fizic. Am văzut intelectuali – avocați, medici – care cădeau. Era ceva care îi împingea spre denunțuri, spre șoptiri – „ce-a vorbit ăla, ce spunea celălalt...” am rămas trăsnit când am auzit că generalul Mociulschi, comandantul cavaleriei din România, îi făcea cizmele caraliului pentru un chiștoc de țigară. Am făcut liceul militar și când ni se vorbea de generalul Mociulschi, luam un fel de poziție de drepti!

Am mai spus și repet: Ioil a fost un mare proroc, pe o anumită direcție, când a spus că nebun este acela care are încredere în om, căci omul este trup, iar trupul este stricăcios. Și mie mi-a fost dat să am parte de situații când colegi de-ai mei de suferință, în care erai îndemnat să ai toată încrederea, te dezamăgeau.

Lucram la Boldești, abia am reușit să scap de muncă fizică – nu că mi-ar fi displicut, dar pentru că eram bolnav. Greu, abia am scăpat, tot cu ajutorul... Mă lovise o boală teribilă, insuportabilă ca durere, în partea stângă. Și am încercat cu multe chestii, dar nimic! Și mă duc la dispensarul din Boldești și nimeresc pe mâna unui doctor. Numele meu,

în Boldești, începuse să fie cunoscut ca fiind un dușman al poporului, un bandit, pentru că securitatea știa să împingă... și nimeresc la un doctor. M-a consultat... L-am văzut că era încărcat cu ceva care nu se potrivea unui medic. Și-mi recomandă un medicament injectabil. Și zice: „Acest medicament îl veți face aici, la noi, în venă.” Zic: „Am înțeles, domnu’ doctor!”

Mă duc acolo, unde se făceau injecții, și am dat de o doamnă – Iancu, moașă, soția unui șofer de la garajul unde lucram eu. Zic: „Uite, domnul doctor X mi-a dat injecția asta, să mi-o faceți acuma, în venă.” Se uită ea la fiolă și zice: „Păi, domnu’ Anastasescu, injecția asta nu se face în venă, dom’le!” „Dom’le, doctorul mi-a spus în mod expres: «O faceți în venă!»” Moașa a luat injecția și s-a dus la doctor: „Dom’le, pacientul ăsta probabil că a înțeles greșit, și a spus că injecția asta să i-o fac în venă! Injecția asta nu se face în venă!”

Eu, fiind bolnav și nedându-mi seama că doctorul X îmi voia răul, am insistat: „Dumneata faci așa cum am spus eu, în venă!” „Bine!” Moașa s-a conformat. M-a așezat pe un pat și-mi face în

mâna stângă. Simt și acuma... Și se uita la mine. A băgat acul și a început să pompeze. Noroc că mi s-a făcut rău – rău, rău de tot, până la nebuneală, și atunci moașa a scos acul.

Eu m-am ridicat și eram înnebunit. Deschid ușa și o pornesc prin tot dispensarul urlând. Dar urlam ca-n filme! Toți se uitau la mine. Oamenii mă cunoșteau. Și la capătul dispensarului, era căpitanul de securitate Stoenescu, care răspundea de tot ce se întâmplă în schemă, cu un gârbaci în mână, se uita. Privea și se bătea cu gârbaciul pe spate. Am alergat de nebun o stradă întreagă, am alarmat o lume întreagă – nu vedeau în mine decât un nebun. Când am ajuns la capătul străzii, probabil din alergătură, a început să-mi treacă. M-am dus la garaj, nu m-am mai întors la dispensar. Mi-era frică. M-au întrebat ce mi s-a întâmplat. Zic: „Uite, o injecție, nu știu ce” – eram zdruncinat. Peste o lună de zile, doctorul, din simplu practicant ce era – abia ieșise doctor – a fost numit director al unui spital dintr-un orașel din județul Prahova, inclusiv responsabil cu sănătatea pe o zonă foarte întinsă din zona aceluia spital.

Mi-au propus să mă trimită în Franța, ca om al lor, al securității. Zic: „De ce mă trimiteți în Franța? Că eu nu știu limba franceză!” „Ce spui, mă? Nu știi limba franceză? Dar pe fiii tovarășului Răchitan cine i-a trecut, mă, de la corigență? Nu tu, la limba franceză?” Răchitan fusese comandantul securității pe raionul Ploiești. Și l-au dat afară. Dându-l afară, nu l-au lăsat pe drumuri, ci l-au pus șef al serviciului aprovizionare din cadrul Trustului de petrol Prahova. Eu, la Boldești, eram merceolog. Ajunsesem de la ajutor de șofer pe post de merceolog.

Și, într-una din anchetările pe care le făceau cu mine în încercarea de a deveni colaboratorul lor, într-o zi un maior, care era înconjurat de doi inși pe stânga, doi inși pe dreapta, spune: „Nu vrei, hm! Ei, bine... știm că ai o fiică la medicină, în anul cinci, la Târgu Mureș. Să știi că avem și noi, acolo, profesori de-ai noștri, care o să-i facă ce-o să-i facă și o s-o lase repetentă. Și o să fie vai de capul ei!” Nu m-am tulburat, parcă cineva îmi sufla la ureche. Și răspunsul meu a fost: „Cel mai mare bine pe care

mi-l faceți, domnule maior, este s-o scoateți de la medicină, pentru că cu patru ani de medicină făcuți, mâine-și poate lua serviciu de asistentă medicală, și am scăpat de atâta cheltuială, la care nu mai pot să fac față!” M-a înjurat. Apoi mi-a spus: „Nenorocitele!” Ia dosarul și mi-l arată: „Uite, mă, ce scrie pe dosarul tău: „Anastasescu Silvestru Octavian – dușman al poporului ireeducabil”. Dar ireeducabil era scris cu un singur e – ireducabil. Și Dumnezeu mi-a tăiat limba... Eu cam am obiceiul, așa, să vorbesc în plus, să-i spun: „Dom’le, ați uitat să scrieți acolo un e!”, că cine știe ce s-ar mai fi întâmplat!

O altă întâmplare asemănătoare cu comedia pe care mi-a jucat-o destinul a fost să am un coleg, un incult, o jăvruță de om, care a venit la mine și-mi spune: „Domnu’ Octav, dumneata, care ești un om așa și așa, dă-mi și mie un sfat. Mi s-a propus să intru în partid. Ce să fac?” Iar eu, într-un moment de dobitocenie, îi spun: „Dacă ești prost, te duci. Dacă ești băiat deștept, rămâi pe dinafară.”

Individul a fost pus să mă chestioneze, pentru că a doua zi sunt chemat

de secretarul de partid al comitetului de partid al schelei, Stanciu. Și mă cheamă Stanciu, mă bagă în birou la el, și crezând că este singur în tot biroul ăla, îmi spune ce i-a spus ăla – Zincă Eugen îl chema, a murit de tânăr, de ficat. Marea majoritate a oamenilor care m-au turnat, mi-au făcut rău și i-am văzut făcând rău și altora, de ce credeți că au murit? De ciroză la ficat! Ori că oamenii ăștia s-au apucat de băutură muștrându-i conștiința, ori că ficatul este depozitarul tuturor scârbelor pe care și le-a însușit omul făcând rău, se îmbolnăvește și se cirozează. Marea majoritate a celor pe care i-am cunoscut și mi-au făcut rău – ciroza hepatică – și dintre care unii nu erau bețivi. Și mi se pare că pe atunci mai făceam – sau abandonasem? – pneumotorax. Pneumotoraxul este un procedeu pentru cei care au caverne, să le bage aer, să le despartă pleurile, și să facă o pungă de aer care să apese plămânul și să închidă cât de cât găurile din plămân. Fie că o fi știut că sunt bolnav, fie că n-o fi știut, dar știu că m-am trezit cu un picior în spatele picioarelor mele și trântit jos. Trântit jos fiind, nemernicul s-a așezat

cu amândoi genunchii pe plămâni mei, și-mi zicea: „Dușmanule! Legionarule!”, în fine, tot ce-i venea la gură.

Aproape de momentul în care simțeam că mă sufoc total și că moartea e aproape, probabil că vaietele mele le-a auzit președintele sindicatului, Vasilescu îl chema – un tip înalt, frumos, voinic, un păr negru – dar cu o coamă albă pe mijlocul capului. Parcă-l văd și acum! Deschide ușa furios și zice: „Ce se întâmplă aici, dom'le?” Zice: „Uite, dușmanul ăsta!” „Păi, ce-i faci, domnule? Îl omori?”

Asta se întâmpla în localul partidului, la Boldești, acolo unde-și avea sediul acest Stanciu. Și venirea celui-lalt m-a salvat. M-a luat ăla de mână, m-a ridicat. Celălalt găfâia de efortul pe care-l făcuse. Și am plecat. Comedia: mă mut de pe strada Vasile Alecsandri în nord, aici, în Ploiești. Pe dânsul îl avansase, după chestia asta (dar nu din chestia asta, ci din alte motive) președintele colegiului de partid pe județul Prahova. Om mare! Om mare!... Dar l-au dat afară. Când m-am mutat de pe Vasile Alecsandri la nord, cine era în acel bloc? Stanciu! Dom'le, timp de vreo zece ani de zile

m-am întâlnit cu el, uneori de mai multe ori pe zi. Și mă saluta respectuos: „Bună ziua!”, alteori: „Să trăiți!” Și acum îmi pare rău că nu i-am răspuns niciodată la salut. Că se pocăise, că nu se pocăise, nu știu de ce mă saluta... Poate că din cauză că îl dăduse afară de la partid – pentru că era un incult, o javră de om.

Când eram în timpul anchetelor la securitate, datorită faptului că nu sco-teau nimic de la mine, absolut nimic, într-o zi, când ne crescuse și nouă barbă... eram mizerabili, eram într-o stare de viețuire sub orice critică, incredibilă. Mi-a venit rândul și m-am așezat pe scaun, să mă ia ăla la... țiganul – era țigan! – și era cu pământul. Și intră un locotenent, unul solid, așa, îl chema Drăghici. Zice: „Ascultă, bă! Pe ăsta îl razi pe uscat, poate i se dezleagă limba!” Și face pași înainte, se duce... „Păi, dom' locotenent...” „Ce, dom' locotenent?! Execuți ordinul!” L-am văzut pe țigan, săracul, că l-a cuprins mila de mine. Și de frică de bănuiala că s-ar putea întoarce locotenentul, să vadă dacă mă rade pe uscat sau nu, zice: „Dom'le, ți-e scârbă de mine?” „Nu.” „Uite ce am să

fac, ca să te usture mai puțin: pe neobservate, eu o să scuip în palmă și o să-ți dau cu scuipat pe față, ca să meargă bri-ciul altfel.” Zic: „Nu mi-e scârbă, mă.” La un moment dat, ce mai... scrâșneam din dinți... zice: „ Eu nu mai am scuipat în gură! Scuipă dumneata în palma mea!” Și am scuipat și m-a dat pe față, și m-a bărbierit. Comedia destinului...

Când m-am mutat la socri, cine era vecinul meu? Drăghici! Nu ne salutăm, dar ne uităm unul la altul. Nu mai era în securitate, era civil. Marea majoritate a celor care erau în securitate cât mă anchetau pe mine au fost mutați – securitatea s-a lipsit de mulți. Ceea ce înseamnă că la un moment dat a făcut rost de ei cu ghiotura: „Haide, bă! Te fac ofițer, îți dau bani, fă ce spunem noi!” Dar i-au băgat pe posturi foarte bune – directori, inspectori. Iată, un destin care la un moment dat, acum, după atâția ani de zile, mă face să zâmbesc. Cum de a fost posibil să se întâmple așa ceva?

Eu am fumat 63 de ani - mai puțin doi, cât am fost în pușcărie. Ajunsesem să nu mai suport să fumez. Dar, totuși,

fumam. Și m-am lăsat de vreo șase-șapte ori, câte o lună, câte două. Și după fiecare timp din ăsta, în vis, îmi apărea diavolul. Când am vrut să mă las, visam cum diavolul lua foi de tutun, le făcea șomoiog și mi le băga pe gât. În ziua de 8.08.2008, după ce am avut, de asemenea, un vis cu diavolul, am rugat-o pe Maica Domnului să mă ajute. Ea m-a ajutat pe mine în modul cel mai discret, de mic copil. Nu-mi zicea: „Eu sunt aceea care te salvez”, dar după aceea îmi dădeam seama că numai ea putea să facă lucrul ăsta. Și pe 8.08.2008, am zis: „Maica Domnului, dacă tu nu mă ajuți să mă las de tutun și să scap de diavol, sunt un om pierdut!” Ei, după 8.08.2008, dată pe care n-o pot uita, n-am mai pus țigară în gură... Am visat de vreo câteva ori, de la an la an, că trag, așa, câte un fum. Dar mă trezesc cu scârbă.

L-am cunoscut și pe Virgil Maxim - am ctitorit cu el, am făcut începutul Bisericii Acoperământul Maicii Domnului. Mi-aduc aminte... fumam și eram pe strada mea, acolo, la nord. El tot la nord stătea. Și aud în spatele meu un tropăit și o chemare: „Frate Octaviene!” Era el,

Virgil Maxim. Zice: „Dacă te mai văd fumând, termini prietenia cu mine!” Zic: „Bine, am înțeles.” Am aruncat țigara. După două sau trei săptămâni de zile, am auzit că a murit. L-am cunoscut la biserică la Nord, cânta la strună. Cânta la strună.

După ieșirea din închisoare, a vrut la un moment dat să se călugărească. S-a dus la un episcop, i-a spus prin ce trecuse în viața lui, iar episcopul i-a răspuns: „Banditule, nu avem nevoie de legionari în mănăstiri. Du-te să te demaști.”

După acest răspuns, Virgil Maxim nu s-a mai călugărit...

Eu am avut prilejul să mă călugăresc, dar un examen intim mi-a spus că nu sunt un om bun de asceză. N-am suportat lucrul exagerat. Eu prin asceză am înțeles nu ceva obișnuit, ci ceva de o severitate extraordinară. De aceea, după mine, puțini sunt călugării care fac asceză. Că asceza, dacă n-o iei de la A și n-o termini la Z, și mai sus de Z, degeaba o faci. N-am prea cunoscut eu așa călugări, dar am avut cunoștință de felul de a trăi în călugărie. N-am suportat excesul în viața mea. Deși excese în ma-

terie de rău personal am suportat. Nu le-am putut domina, nu le-am putut stăpâni. La cele în sensul bun știam unde să mă opresc.

Mi-a plăcut foarte mult în viață să fiu un om rezervat, ca să nu fiu luat în seamă. Mie mi-a plăcut să-mi văd de mine însumi și să mă interiorizez atât de mult, încât să simt că mai mult de 90% viața care mi-e dată e a mea, s-o trăiesc eu pentru mine, fără însă a fi egoist, a nu se înțelege asta.

Dintre sfinți, cel mai apropiat mă simt de Maica Domnului. Nu există sfânt mai mare. Ea e Everestul credinței mele. Nimeni n-o poate ajunge. După aceea, toți sfinții i-am băgat la un fel de egalitate.

În urmă, acum, m-am îndrăgostit de Sfântul Nectarie. Toată râvna către Sfântul Nectarie pornește de la nevestă-mea. Cum o fi aflat ea, nu știu. Dar cred că pentru o perioadă – nu pentru totdeauna... – Sfântul Nectarie și-a cerut într-un fel de la Dumnezeu un transfer de la greci la români, aici...

Citesc cartea cu minunile Sfântului Nectarie în România... E ceva fantastic!

Dar totul e de crezut! E de crezut, pentru că oamenii care dau mărturii nu sunt nebuni, să spună povești, aiureli, nebunii...

Când eram eu bolnav, am simțit prezența unui om bătrân, care stătea lângă mine, în pat, și vorbeam cu el. Dar, în asemenea grad s-a schimbat sufletul meu în clipele alea, încât în momentul când a venit nevastă-mea în cameră la mine, să vadă: mai trăiesc, nu mai trăiesc, i-am spus: „Măi, cine a fost omul care a fost lângă mine, aici?” „Care om?” „Un om, uite așa, cu barbă, cutare...” Ea, săraca, în momentul ăla, citea acatistul Sfântului Nectarie. Îl citește în fiecare zi. Eu nu spun că sfântul a făcut cu mine vreo minune și nici nu mă aștept. Că a te ruga unui sfânt să-ți facă o minune o consider o ispitire, o încercare de ispitire. Spui: „Uite, am nevoie de ajutorul ăsta, dar dacă nu mă ajuți, nu înseamnă că nu mai cred în tine!” Înseamnă că până acolo, până într-un anumit loc stau puterile tale.

Primul meu anchetator a fost un cetățean, Sârbu, care și-a lepădat haina verde și a luat-o pe aia kaki cu epoleți albaștri. Și circa trei-patru ore – aceea a

fost prima anchetare – cu farurile în ochi. Ceva zăpăcitor! Te scoate din lumea ta! Și aveam pe unul în spate și, la un moment dat, eram într-un fel de pierdere de mine însumi – să stai cu farurile alea în ochi.

De multe ori mi s-a întâmplat să mă prezint la anchete cu o deschidere spre a-i minți de la cap la coadă. Ei umblau după adevăruri care să-i pună în situația să descopere pe alții, ca numărul să fie mare, pentru că, la un moment dat, acesta era criteriul după care lucrau ei... Nu-i mai interesa cine este atât de vinovat sau cât e de vinovat – asta, dacă se întâmpla să fie vinovat! Pe ei îi interesa la grămadă, să fie cât mai mulți, ca spaima în populație să fie extinsă și puternic infiltrată, ca să creeze o stare de teamă, de înfricoșare, să-ți fie frică să mergi pe stradă, să vezi cum pui pasul. Probabil că nu toți au simțit lucrul acesta, dar marea majoritate a populației a simțit-o și mi-am dat seama de efectele pe care le-a avut acest comportament al securității după așa-zisa revoluție. Oamenii nu erau aceia pe care îi doream eu să fie. Aveau o teamă în ei, teamă care persistă și acuma. Sunt oa-

meni care și-au luat nepăsarea drept un fel de măsură de precauție, ca să fie cât mai puțin introduși în viața socială, *inter homines*, ca nu cumva unele bănuieli să se nască peste noapte împotriva lor. Pentru că, pe bună dreptate, sunt oameni – printre care oameni sunt și eu – care recunosc că și la ora actuală securitatea lucrează – dar cu alte metode.

Înainte lucra pe față. Înainte te oprea pe stradă, te înjura – „Mă, derbedeule! Mă, banditul! Mă, cutare!” Acuma au o schimbare de comportament și ei nu uită că li s-a aranjat, încă de la început, un teren favorabil. Și eu, care m-am dezis oarecum de faptul de a face politică *in espresso*... dar... nu tot, dar cele mai multe lucruri în rău care se întâmplă la ora actuală se datorează felului în care a procedat Iliescu când a venit la putere. Le-a îngăduit, în primul rând, să fie siguri că nu li se întâmplă nimic, le-a creat „locuri de muncă”, avantaje de-a intra în afaceri – nepricepuți fiind, dar le-a dat ajutoare care să-i îndrume spre afaceri și spre a deține cât mai multă putere. Sunt unii, observ acuma, datorită agitării lor și discursurilor pe care țin neapărat să le țină în fața unui public cât

mai larg și să-și câștige crezământ în cele ce spun. Însă eu văd în el pe omul parșiv, omul care știe să lucreze în stil sovietic, pe dedesubt. Îți dă impresia că este cu totul altcineva decât ceea ce este și cine este.

Și cu mare teamă de ce voi afla despre cei care m-au turnat, că vreau să stau tot în starea de minunăție, poate o să mă duc până la urmă să-mi verific dosarul. Mai mult de douăzeci de ani după '89 nu m-am dus. Dosarul cred că mi-ar umple mintea de nume pe care nu le-aș recunoaște altfel, care m-au turnat, care n-au avut loc de mine în viața asta, deși am fost un om retras, un om care nu mă băgam în viața altora. Însă securitatea a avut un asemenea gând rău față de mine, că cei 38 de ani, până-n primăvara anului 1989, m-a urmărit ca o umbră. Numai unul dintre ei m-a urmărit 18 ani de-a șirul. Cu acesta m-am întâlnit după cinci ani de la așa-zisa revoluție, și ne-am petrecut unul pe lângă altul, ne-am uitat unul în ochii altuia. Și, ca la un semn, ne-am oprit fiecare cam la cinci metri unul de altul. Și-l aud spunându-mi: „Banditule,

tot de mâna mea ai să mori!” E general acum. În ce țară trăim, numai Dumnezeu știe. Prea ne încearcă Dumnezeu! Poate merităm...

Momentul acela, la securitate, la 13 august, a rămas pentru mine un moment de referință. Și nu pot spune oricui ce mi s-a întâmplat atunci, pentru că mulți te consideră un fabulator, un om care trăiește dincolo de realitate. Nu toți te pot crede. Trebuie să ai ceva în tine, ceva deosebit. Dar nu totdeauna harul vorbește în noi. Am căutat să nu depășesc anumite niveluri. Nu mi-a plăcut să ies în față, sub nicio formă, deși aș fi avut motive, cazuri, împrejurări în care să pot vorbi. Dar numai pentru simplul fapt că unul din mulți nu te-ar fi crezut te face să taci. Deși cred că a vorbi despre asta este o datorie, mai ales în această perioadă în care se încearcă descreștinarea oamenilor sub toate formele, cu toate metodele.

Când mă gândesc la valurile astea de negreală care vin din Occident, și la care oamenii poftesc... când mă uit la scârba asta de geam, cum lucrează asupra tineretului... asupra oamenilor, în

general. Și totul e dictat. S-ar putea să fiu un om aiurit, dar... Globalizarea pe care o trăim, mondializarea, desființarea națiilor, a religiei – și când spun a religiei, mă gândesc la cea ortodoxă, că celelalte sunt și nu sunt.

N-am să apuc momentul în care Dumnezeu o să permită noului guvern mondial să se urce sus... sus... cât mai sus! Dar asta este vrerea lui Dumnezeu să se urce sus, pentru că atunci când va spune: „Jos!”, praf să se facă! Nu există pericol mai mare pentru omenire. Vai de mine, ce ne așteaptă... Și Dumnezeu sporește foarte mult în încercările pe care le dă omenirii ăsteia, dar când Dumnezeu îi va face praf, praful se va alege de ei! Ei, momentul ăsta n-am să-l apuc. Va fi peste ani, ani, ani...

Tare mi-aș fi dorit să nu am această vârstă acum, la care am ajuns prin minunile lui Dumnezeu... Am 85 de ani... mă apropii de vârsta patriarhilor. Oi merita, n-oi merita, dar trăiesc un sentiment: nu pot să mor înainte de a se împlini cu mine o împrejurare la care măcar să asist. Trebuie să se întâmple ceva la care eu să fiu prezent. Și dacă m-ar ajuta puterile să fiu și participant...

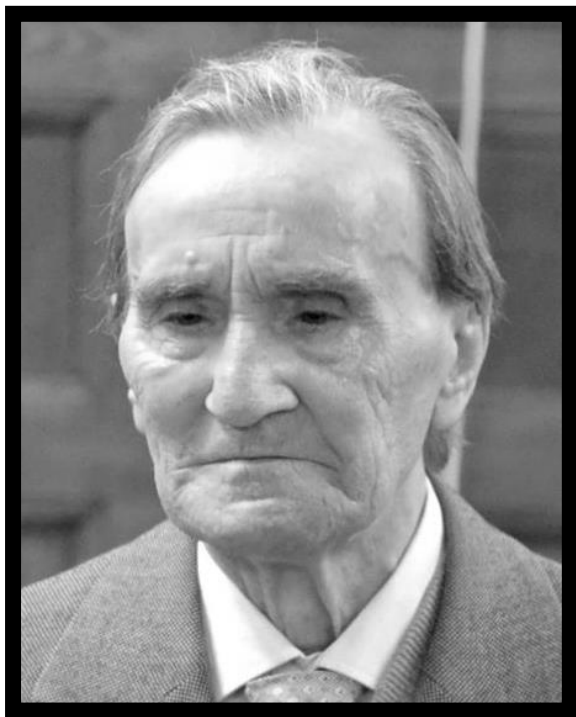


Foto: Olivian Breda

Anexe:

Ne vorbește Valeriu Gafencu...¹⁸

Mă odihnesc la gândul dăruirii totale și al jertfei permanente. Mi-i dragă Crucea. Și eu port o cruce. Simt iubirea Mântuitorului Hristos și la EL alerg când vin ispitele asupra pățimașului meu trup. Și Domnul mă ajută și-mi dă puteri să birui răul. Cât este de bun Dumnezeu!¹⁹

Creștinii nu pot primi pacea ispiti-toare a Satanei, creștinii nu vor accepta decât pacea lui Hristos, oricât de multe sacrificii li se vor cere.

Cine crede fără a fi și un misionar, acela n-a cunoscut frumusețea credinței.

¹⁸ Extrase din volumul *Sfântul închisorilor – Valeriu Gafencu*, coordonat de monahul Moise de la Oașa, Editura Reîntregirea, 2007 (n. ed.).

¹⁹ Acest motto este un fragment dintr-o scrisoare trimisă de la Galda, preluată de pe <https://valeriu-gafencu.wordpress.com/about/scriisorile-lui-valeriu-gafencu/> (n. ed.).

Rămân ostaș credincios al Bisericii, căci în aceste vremuri Iisus trebuia să fie în temniță. Sunt cutremurat și fericit că mi se oferă moartea pentru El.

Să nu părăsiți niciodată Biserica, chiar dacă veți întâmpina mari împotriviri în statornicirea adevărului.

Cred că numai cu adevărul Evangheliilor își poate găsi omul liniște în suflet.

Să dați slavă lui Dumnezeu toată viața.

Oamenii trebuie să fie sfinți.

Vrăjmașii lui Hristos au dezlănțuit cea mai mare și cea mai crudă prigoană asupra creștinilor.

Acum cine crede trebuie să stea gata de moarte.

Cei ce m-au lovit m-au împins mai tare în brațele Domnului și pentru aceasta le mulțumesc.

În suferință m-am putut cunoaște pe mine însumi, mi-am putut cunoaște goliciunea și nimicnicia. Azi mă văd un păcătos, cel mai păcătos om.

Sunt fericit, căci dacă mi-i îngrădită libertatea fizică de către legile omenești, prin zidurile închisorii, Dumnezeu mi-a dăruit libertatea sufletului prin trăirea Iubirii - și această libertate este bunul suprem pe care l-aș fi putut câștiga în lumea aceasta plină de deșertăciuni.

Mă rog pentru prieteni, pentru creștini și pentru mântuirea din ceasul al unsprezecelea a dușmanilor.

Suferința, oricât ar fi de grea, nu are alt sens decât curățirea sufletului dornic de mântuire.

Doresc să știu că sunteți pregătite să primiți cele mai grele lovituri cu credința că, dincolo de această viață trecătoare, există o altă viață, veșnică, fericită, o patrie cerească fără hotar, care merită orice jertfă, oricât de mare.

Numai cine a gustat din bucuriile adânci ale sufletului le poate înțelege.

Nu numai în mănăstire este mântuit omul. Eu m-am pregătit și mă pregătesc mereu să devin creștin.

Să nu așteptați fericirea să vină din altă parte decât dinăuntru vostru, unde sălășluiește Hristos.

Trebuie să stăm sub povăța duhovnicului, care înlătură voia nepricepută, făcând loc voii lăsate de Dumnezeu în fiecare dintre noi; că dacă nu stăm sub povăța duhovnicului, putem intra în rățaciri mai mari ca patimile.

În toate împrejurările roagă-te lui Dumnezeu să se îplinească voia Lui.

Simt iubirea Mântuitorului Hristos și la El alerg când vin ispitele asupra pătimășului meu trup; și Domnul mă ajută și-mi dă puteri să birui răul.

Țelul de căpetenie al vieții noastre trebuie să fie o permanentă pregătire pentru ziua Învierii creștine.

Crezul pentru care m-am jertfit cerea o viață grea și-o moarte de martir.

Alta este viața decât cea pe care și-o închipuie omul. Altul este omul însuși decât ceea ce se închipuie el a fi. Altul este adevărul, decât cel pe care și-l imaginează mintea omenească. Adevărul este Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu. Căutați

să vă apropiați sincer de Hristos și lăsați lumea cu păcatele ei în pace.

Păcatul este a doua răstignire adusă Mântuitorului; acum Îl scuipă în față cei ce sunt botezați, acum cununa de spini I-o pun cei ce se numesc creștini, acum Îi dau palme, acum Îi bat piroanele, acum Îl împung cu sulița cei pentru care a suferit batjocoriri și bătăi și pentru care și-a dat sângele pe Golgota.

Acest secol a dat noian de sfinți și de martiri, numai că nu-i cunoaștem. Hristos este prezent în lumea de azi prin sfinți, martiri, mărturisitori și eroi. Dar lumea de azi nu e solidară cu sfinții ei, căci nu le poate urma exemplul. Dacă sfinții de acum ar fi fost la începuturile creștinismului, toată suflarea creștină ar fi trăit cu ei, prin ei, către ei. Noi nu suntem creștini și de aceea nu ne cunoaștem sfinții.

Cuvinte din temnița Aiudului²⁰

Fericirea este sensul întregii noastre vieți. Și eu vă mărturisesc azi, după ani de suferință, meditație și frământări, cu viață aspră, că Viața nu are niciun sens fără Hristos! Că toate alergările noastre, fără Iisus sunt deșertăciune și goană după vânt! De aceea, să căutăm ca prin modul nostru de trăire să-L câștigăm pe Mântuitorul în inimile noastre. Cred că numai în adevărul evanghelic își poate găsi omul liniștea de suflet.

Apropiați-vă cât mai mult inimile de Dumnezeu, de cuvântul Mântuitorului nostru Iisus Hristos, căci de la El și numai de la El ne vine tuturor mântuirea.

În viața lumii blestemată de aici mă simt singur. Îmi petrec timpul gândin-

²⁰ Citatele au fost selectate din volumul lui Valeriu Gafencu *Calea spre fericire - Scrisori trimise din închisoare celor dragi*, apărut la Editura Agaton, Făgăraș, 2006. Inițial au fost tipărite în volumul *Studentul Valeriu Gafencu, sfântul închisorilor din România*, Editura Napoca Star, Cluj, 1998, volum coordonat de Nicolae Trifoiu (n.ed.).

du-mă mereu la Dumnezeu. Singur Dumnezeu mă înțelege pe deplin și pe El, spre marea mea mulțumire sufletească, Îl simt veșnic lângă mine, ocrotindu-mă și luminându-mi Calea. Cât sunt de fericit când simt vibrând spiritul creștin, voi poate niciodată nu veți putea înțelege. Mi-apare foarte frumos în minte un fragment din „Iisus, fiul lui Sirah”: „Dacă Și-ar retrage Dumnezeu suflarea, într-o clipă ne-ar preface pe toți în pulbere”. Cât adevăr și cât de puțini sunt cei ce-l înțeleg. Nu mai vorbesc de numărul extrem de redus al celor care îl trăiesc! În viața aceasta credința e totul. De aceea, omul fără credință e mort.

Eu sunt sănătos și cu puteri sufletești neobișnuit de mari. După cum îți spuneam și-n alte rânduri, faptul că am ajuns a înțelege și a trăi chiar spiritul creștin m-a făcut să mă simt mulțumit, ca trezit dintr-un mormânt. La aceasta a contribuit în cea mai mare măsură singurătatea vieții pe care-o duc, ca și înfrânarea firească de la tot ce constituie lumesc, aproape. Mi-nchipui uneori, că într-o viață obișnuită, normală, n-aș fi

putut ajunge niciodată la o asemenea revoluție spirituală.

O zi uriașă! M-am spovedit, m-am împărtășit. Trăiesc momente mari, cele mai mari din viața mea! O răscruce a vieții! M-am lăsat cu totul în voia lui Dumnezeu.

Doresc, iubiții mei, să știți a alege din suferință tot ceea ce este mai de folos vieții sufletești, în sensul desăvârșirii creștine.

Suferința oricât de grea ne-ar fi ea, nu-și are alt sens decât purificarea interioară a sufletului dornic de mântuire și pregătirea aceluia ce, cu toată inima, dorește să realizeze fericirea. Ah, ce bine ar fi dacă voi ați înțelege sensul mare al vieții, al suferinței, al umilinței... Doamne!

Mă lupt cu păcatele. Și cu cât mă adâncesc mai mult în mine, cu atât găsesc altele noi. Dar cu ajutorul Domnului le birui. Am căpătat o seninătate sufletească permanentă și mă mulțumesc cu darurile pe care mi le dă Dumnezeu, căci sunt neprețuite. Vă mărturisesc iarăși același lucru: trăiesc fericirea, o gust mai ales în lacrimi și durere, acolo o găsesc

mai dulce, mai adâncă. Trăiesc cu conștiința omului păcătos. Trăiesc pe Dumnezeu, Izvorul tuturor bucuriilor vieții.

În fiecare seară, înainte de a vă culca, în jurul mamei, strângeți-vă voi, copile scumpe ale inimii mele, și, cu seninătate, reculegeți-vă câteva momente și citiți câte un capitol din Evanghelie, un capitol din Epistole și câte un psalm. Cu multă evlavie apoi, faceți-vă rugăciunea de seară.

Cine oglindește prin trăire cuvântul Mântuitorului, a realizat fericirea.

Fericirea adevărată nu poate fi decât aceea provenită din trăirea lui Hristos.

Sunt un om fericit, cel mai fericit om! Simt dragostea lui Dumnezeu la tot pasul, ocrotirea și grija Lui pentru mine. Vreau să nu mai trăiesc pentru mine, ci să trăiesc pentru iubire, să contribuie la fericirea tuturor, cu darul lui Dumnezeu. Prin mântuirea semenilor mei să-mi mântuiesc propriul meu suflet. Ah! Cât sunt de fericit! Cum poate trăi omul, această ființă micuță, atâta fericire?

Ah! Cât de mult aş vrea ca voi să înţelegeţi şi să trăiţi iubirea lui Hristos!

E noapte. Tocmai am citit Acatistul Domnului. Am făcut un Crăciun mai frumos decât o poveste! Sufleteşte m-am simţit mai pregătit decât în alte rânduri.

Eu m-am pregătit şi mă pregătesc mereu să devin creştin. Nu numai în mănăstire este mântuit omul. (...) Mă doare neputinţa firii omeneşti, dar mă fericeşte iubirea.

Este îndeajuns să vă gândiţi că am trăit aproape trei ani, zi de zi, încuiat toată ziua într-o celulă, înconjurat de patru ziduri, singur, cu o singură deschizătură, geamul, şi acela cu gratii. Ei bine, prin acea deschizătură, geamul, privirea mea nu se putea îndrepta decât într-o singură direcţie: Sus, spre Cer. În această îndelungă perioadă, în care la plimbare nu puteam merge decât o oră şi jumătate pe zi, n-am făcut altceva decât să mă rog, să meditez şi să citesc. Foarte arareori am putut vorbi cu cineva. Condiţiile de viaţă materială în care am trăit au fost din cele mai grele. Cu primul pas pe care l-am făcut în viaţa de închisoare,

mi-am pus întrebarea: „Pentru ce am fost eu închis?!” Pe planul vieții sociale, privind relațiile mele cu lumea în care am trăit, întotdeauna am fost privit ca foarte bun, un exemplu de conduită onestă și curată. Atât în liceu, cât mai ales în Universitate, unde nivelul vieții morale e mai scăzut, toată lumea, profesori, colegi și mai ales prieteni, vedeau în mine un model de viață curată, un tip de om nou, care se menținea într-o viață morală, abstinentă, cu toată hotărârea și dârzenia. Politicos și corect în atitudine, elegant în ținută, bun la studii, mi se dădeau întotdeauna cele mai frumoase calificative. Dacă intram în conflict cu cineva, era numai pentru adevăr. Ei, bine. Dacă așa stau lucrurile, pentru ce am fost eu adus în temniță, singur, departe de zgomotul lumii, departe de atâtea și atâtea ispite?! Și am trăit cele mai mari frământări.

Nu există fericire mai mare decât aceea pe care o trăiește omul despovărat de păcate, prin mărturisire și împărtășire. Dar fără Pocăință, nici un om nu poate face nici un pas înainte.

Danion Vasile

**Valeriu Gafencu – un erou al
creдинței, al Bisericii, al neamului**

*Cuvânt ținut la ședința de la primăria
din Târgu Ocna din 30 mai 2013
în care s-a analizat ridicarea titlului
de cetățean de onoare acordat
lui Valeriu Gafencu²¹*

Valeriu Gafencu este foarte important pentru marea majoritate a creștinilor ortodocși din țara noastră și nu numai. Aș începe prin a spune că în Republica Moldova, în Biserica Ortodoxă din Moldova, este propus spre canonizare. Am discutat cu mitropolitul Vladimir al Moldovei despre această canonizare și a spus că, întrucât ei aparțin de Patriarhia Rusă, au o duminică de prăznuire a noilor mucenici care au pățimit pentru

²¹ Cuvântul a apărut în revista *Atitudini*, nr. 29/2013, pp. 55-59. Am considerat că nu este necesară reproducerea pasajelor în care se făcea referire la întâmplări pe care Octavian Anastasescu le relatează, pe larg, în volumul de față (n.ed.)

Hristos în perioada comunistă. Anul acesta, în ziua în care la Aiud, pe 14 mai, s-a făcut priveshere pentru sfinții închiisorilor, în ziua de 14 mai, în Republica Moldova s-a hotărât să existe prima biserică închinată noilor mucenici din Republica Moldova și cuvioșilor de acolo. Valeriu Gafencu va fi cinstit ca sfânt.

El este deja cinstit ca sfânt, pentru că, după învățătura Bisericii Ortodoxe, sfântul devine sfânt după moartea sa. Nu contează că au trecut sute de ani de la moartea lui Ștefan cel Mare până la canonizare. Nu contează câți ani trec. Important e modul în care mori. Pentru Biserică, de asemenea, este foarte importantă că există și oameni care au făcut lucruri rele în viața lor, care și-au schimbat viața și au devenit sfinți.

Cât privește cazul lui Valeriu Gafencu, așa cum mărturisesc cei care l-au cunoscut, este o personalitate duhovnicească ce i-a impresionat pe cei mai mulți deținuți care au trecut prin închisorile comuniste. Ca să nu fac referire la mărturiile celor care au fost simpatizanți sau membri ai Mișcării Legionare, am să fac referire la mărturia unui socialist, și consider că este importantă

mai ales pentru cei care simpatizează socialismul și stânga.

Este vorba de un fost deținut politic, Octav Anastasescu – o parte din mărturia lui a fost deja tipărită în ultimul număr al revistei *Atitudini*, și va fi postată, în format video, pe internet pentru marele public. Octav Anastasescu vorbește despre faptul că, în închisoarea de la Târgu Ocna, Valeriu Gafencu era un deținut care făcea minuni – el face referire la câteva minuni pe care le-a trăit în mod direct. (...)

Ceea ce ne interesează, legat de subiectul întâlnirii noastre, este atitudinea lui Valeriu Gafencu față de evrei. Aceasta este miza discuției noastre, până la urmă. Așa cum mărturisește acest socialist, Octav Anastasescu, pe mulți i-a impresionat faptul că Valeriu Gafencu a avut puterea să doneze streptomicina pentru a salva viața unui pastor evreu, Richard Wurmbbrand. Mărturisește tot domnul Anastasescu faptul că existau dese polemici teologice între Valeriu Gafencu și pastorul Richard Wurmbbrand și, de fiecare dată, Valeriu învingea, fără să fi avut o pregătire teologică înaltă – fusese student al Facultății de Drept – și

cu toate acestea, datorită faptului că L-a iubit pe Dumnezeu, în toate discuțiile pe care le-au purtat a reușit să-l convingă pe pastor de justetea argumentării ortodoxe. Însă, în clipa în care, din cauza bolii de plămâni, Gafencu putea să moară, a primit streptomycină – pe care i-a donat-o evreului. Aceasta a fost atitudinea lui Valeriu Gafencu față de evrei. Dacă el poate fi judecat pentru așa ceva, atunci ar trebui judecați toți creștinii care ar fi gata să-și dea viața pentru musulmani, pentru evrei, pentru cei de alte religii.

Valeriu Gafencu este un reper pentru noua generație. Am ținut în întreaga țară conferințe despre mărturisitorii din închisorile comuniste. Întrebați tinerii de liceu – cei mai mulți vă vor spune că, din valorile secolului XX, între primele locuri în sufletul lor se află Valeriu Gafencu. Este atât de cunoscut între tineri, încât există chiar o melodie a uneia dintre cele mai cunoscute formații de rap, care are o sintagmă: „Valeriu Gafencu, model și exemplu!”. Cu adevărat așa este!

Indiferent dacă Valeriu Gafencu va fi canonizat peste cinci ani sau peste

zece ani, important este modul în care L-a mărturisit pe Hristos, este faptul că ne-a învățat să-i iubim pe evrei și pe cei de alte credințe. Este un model de iubire. Nu ne putem lua, judecând un om, după cine știe ce acte pe care le au comuniștii sau acte pe care le invocă cei care au cercetat arhivele și spun că a intrat în închisoare pe vremea lui Antonescu...

Ce a făcut rău acest om? Un om care, prin blândețea lui, îi îmblânzea pe gardieni. Un care, prin privirea lui, dădea putere celor care erau flămânzi, însetați, și celor care au trecut prin grele încercări. (...)

Unii încearcă să-l lovească pe Valeriu Gafencu, lovind, de fapt, în poporul român. „Loviți în demnitatea poporului român, loviți în credința poporului român, loviți în valorile morale ale poporului român” – este mărturia pe care o dau foștii deținuți politici celor care se opun cinstirii lui Valeriu Gafencu, pentru că el nu a fost doar un erou al Bisericii. Există persoane care au fost eroi ai Bisericii, fără să fie eroi ai neamului. Există eroi ai neamului, cum au fost unii haiduci, de exemplu, care, deși s-au luptat vitejește, au făcut tot felul de lu-

cruri deosebite, n-au dus o viață bisericască – cu spovedanie, împărtășanie, rugăciune; haiducii aveau tot felul de căderi din acestea lumești, au fost eroi doar ai neamului, nu ai Bisericii.

Însă Valeriu Gafencu este și erou al neamului și erou al Bisericii. Primăria din Târgu Ocna a făcut un lucru de toată cinstea dându-i diploma de cetățean de onoare lui Valeriu Gafencu, și prin aceasta arată că statul român își cinstește valorile. Nu poate spune nimeni: „Ei, lasă! Să-l cinstească doar credincioșii!” Cu tristețe vă spun: de Valeriu Gafencu se știa în America înainte să se știe în România. Înainte să apară prima carte despre Valeriu Gafencu în țara noastră, în America a apărut o revistă, *Orthodox World*, tipărită de cel mai cunoscut părinte american, Serafim Rose, și acolo au fost materiale clare despre Valeriu Gafencu, despre Costache Oprișan și alți sfinți ai închisorilor.

E un lucru de toată cinstea faptul că această comisie juridică, analizând situația pe care o discutăm, a dat un vot negativ. Prin aceasta membrii comisiei juridice arată că iubesc adevărul. Și, prin acest vot, ei reușesc să dea încredere oa-

menilor în cei care conduc. Pentru că, altfel, dacă un primar spune ceva, peste șapte ani se schimbă lucrurile, peste zece ani vine altul și ne tot răzgândim, ne tot răzgândim, oamenii cad în confuzie și pot exista pur și simplu mișcări sociale de protest, de revoltă, pornind de la lucruri din acestea mici. Există scânteii care aprind pălălăi mari de foc.

Este foarte bine să se cunoască viața lui Valeriu Gafencu. Este foarte bine ca cei care v-ați adunat aici să înțelegeți că nu aveți de-a face doar cu un erou al credinței, un erou al Bisericii, ci cu un erou al neamului, care a învățat că adevărata iubire de neam înseamnă să nu urăști, să nu disprețuiești pe cei de alte neamuri. Greșesc unii care se bat cu pumnii în piept, spunând: „Neamul nostru românesc... Noul Ierusalim” și tot așa. Nu! Noi, fiind în Biserică, avem datoria de a-i iubi pe toți, indiferent de credința lor. (...)

*Fragment din dreptul la replică,
cerut în urma intervenției domnului
Alexandru Florian, directorul Institu-
tului Elie Wiesel:*

Precizez că această ședință are loc într-un moment foarte trist pentru majoritatea credincioșilor români, când cel mai cunoscut duhovnic care a trecut prin închisorile comuniste, părintele Justin Pârvu, de la Mănăstirea Petru Vodă, este foarte, foarte bolnav, pe patul de moarte. Părintele Justin mi-a cerut să apăr memoria lui Valeriu Gafencu, așa cum am și făcut, în predica pe care am ținut-o atunci la Petru Vodă, și așa cum am s-o fac în continuare.

Institutul Elie Wiesel, prin reprezentantul său, a spus că mărturiile despre Valeriu Gafencu sunt mitologie. Aceasta este o călcare în picioare a valorilor poporului român. Cei care au trecut pe la Târgu Ocna, cei care au fost colegi ai lui Valeriu Gafencu, au dat mărturie despre sfințenia sa. Repet: Octav Anastasescu a fost socialist, deci nu legionar, și nu avea niciun motiv să-l apere.

Faptul că nu au fost canonizați încă sfinții închisorilor se datorează faptului că, până în '89, în România s-au făcut foarte puține canonizări. Dar mitropolitul Bartolomeu Anania, înainte de a muri, a spus: „Este vremea să-i canonizăm pe noii mucenici!” Actualul arhiepiscop

al Maramureșului și Sătmarului, Justinian Chira, un ierarh foarte respectat, a spus foarte clar: „Se așteaptă canonizarea lui Valeriu Gafencu!” Sunt din ce în ce mai mulți ierarhi care vorbesc despre apropiata canonizare a sfinților închisorilor.

Cât privește Târgu Ocna, aici, un duhovnic, care a fost stareț al Mănăstirii Tismana, starețul Gherasim Iscu, un om cu viață sfântă, înainte de a muri, l-a sponedit pe unul din torționari, pe unul din cei care îl chinuseră, și a trecut la Domnul în seara de Crăciun. Părintele Gherasim și-a iubit dușmanii, așa cum Valeriu Gafencu ne-a îndemnat să ne rugăm pentru vrăjmașii noștri. Înainte de a muri, părintele Gherasim Iscu a spus: „Aici, la Târgu Ocna, va fi loc de pelerinaj”.

Depinde și de dumneavoastră în ce măsură veți întări în noua generație cultul eroilor, în ce măsură veți vorbi despre adevărata memorie a trecutului, despre istoria recentă. Aveți dreptul de a călca în picioare sângele datorită căruia suntem liberi astăzi, sau aveți datoria de a rămâne pe poziția adevărului. Noi suntem în Europa. Noi nu trebuie

să intrăm în Europa, lepădându-ne de sfinții și de martirii noștri, ci trebuie să fim în Europa așa cum au vrut să fim în adevăr cei ce au murit în închisorile comuniste...

Notă: Rezultatul votului a fost îngrijorător – din 17 voturi, 8 au fost pentru ridicarea titlului de cetățean de onoare, 6 de partea lui Valeriu Gafencu și doar 3 abțineri. Creștinii s-au bucurat că titlul nu s-a ridicat, întrucât era nevoie de două treimi, adică 12 voturi, împotriva sfântului închisorilor, și nu au fost decât 8. Însă, raportul de 8 la 6, adică 4 la 3, arăta care era raportul de forțe în primăria Târgu Ocna.

Din păcate, acest raport a fost modificat brutal, în urma unor presiuni exterioare foarte puternice.

În ziua de 21 iunie 2013, la primăria din Târgu Ocna votul privitor la retragerea titlului de cetățean de onoare acordat lui Valeriu Gafencu a fost reluat. Subiectul a fost trecut pe ordinea de zi abia la începutul ședinței, deși nu era o situație de urgență care să justifice această măsură. De fapt, s-a încercat ca totul să se desfășoare tâlhărește, pe fu-

riș, pentru a exclude posibilitatea unei forme de rezistență.

Rezultatul votului a fost absolut șocant – un singur vot de partea lui Valeriu Gafencu, nicio abținere, iar restul împotriva sfântului închisorilor. Votul acesta oglindește drumul pe care au ales să îl parcurgă mai marii noștri, politicieni de diferite culori politice: drumul distrugerii tradiției și valorilor neamului românesc.

Putem observa, la un nivel mai mare, cum în ultimii ani legile anticreștine au parte de o susținere din ce în ce mai amplă. Se apropie vremurile în care vom vedea împlinindu-se profeția făcută de mai mulți mărturisitori ai închisorilor comuniste (printre care și părintele Justin Pârvu) despre venirea unei noi prigoane, mai dură decât cea prin care au trecut ei.

Pe 30 aprilie 2013, la primăria din Târgu Ocna s-au adevărit într-un fel cuvintele profetice ale părintelui Gheorghe Calciu Dumitreasa: „Or să se bată cu noi și morți; iar noi o să fim alături de voi, ca să ne apărați. Și morți vom birui!” Numai că biruința a fost doar parțială. Dușmanii adevărului au reac-

ționat imediat, tâlhărește, ilegal, dar eficient. Și ei se vor ridica în continuare, din ce în ce mai des, din ce în ce mai agresiv.

„Înfrângerea” lui Valeriu Gafencu din ziua de 21 mai 2013 ascunde de fapt o victorie a luminii – prin faptul că ne arată că adevărul nu poate fi biruit decât tâlhărește, pe furiș, pe întuneric. Și biruința aceasta a întunericului este doar trecătoare, efemeră, artificială.

Noi avem datoria de a rămâne în luptă, prin rugăciune și mărturisire, până la capăt. Și, dacă nu vom ceda, atunci pentru rugăciunile Sfântului Mucenic Valeriu și ale celorlalți sfinți ai închisorilor vom ajunge la mântuire...

Ajutorul minunat al Sfântului Valeriu Gafencu

iconar Daniel Neculae, Belgia

În anul 2015, în luna februarie, am primit o comandă pentru o icoană cu un martir al închisorilor comuniste din România. Numele lui este Valeriu Gafencu. Acesta, după suferințe greu de imaginat, moare răpus de tuberculoză în penitenciarul-sanatoriu Târgu-Ocna, în data de 18 februarie 1952.

De-a lungul activității mele am încercat pe cât a fost posibil să evit comenzile cu sfinții recentți sau necanonizați de Biserică. Motivul principal pentru care evit astfel de icoane este acela că mă consider nevrednic din toate punctele de vedere, atât tehnic, cât și duhovnicesc.

Realizarea icoanei unui sfânt contemporan presupune o maturitate artistică și duhovnicească la care eu nu cred că am ajuns. De asemenea, pentru că vorbim de un sfânt recent, existența unor repere în iconografia veche este exclusă. Acest lucru mărește enorm res-

ponsabilitatea iconarului pentru icoana care urmează să fie văzută de un număr foarte mare de oameni.

Dar, precum spune părintele Constantin Galeriu, „în viață e ușor să renunți, dar e greu să refuzi”. Nici eu nu am putut refuza această comandă. Și aceasta nu din motive financiare, pentru că aveam alte icoane mult mai ușor de realizat și într-un timp mult mai scurt. După îndelungate cercetări timp de aproape două săptămâni pe ambele planuri, spiritual și tehnic, încă mă aflam în impas, neștiind cum să realizez mai bine această icoană.

În viața familiei mele, între timp, reappare o problemă de sănătate a fetiței mai mici, Maria, atunci în vârstă de 12 luni. De această dată mult mai grav și cu o teamă reală a mea și a soției că o putem pierde. Din motive total stupide, pe care nu vreau să le amintesc, medicii din acel spital amână momentul unei intervenții urgente, care ar fi oprit agravarea stării de sănătate a fetiței noastre.

Eram conștienți de repercusiunile unei amânări din experiența anterioară, când un medic foarte bun a intervenit în regim de urgență pentru a evita compli-

cații cu urmări, ireversibile. În cazul bebelușilor situația poate scăpa foarte ușor de sub control.

După o zi întreagă în spital în care vedeam că cea mică este din ce în ce mai grav bolnavă, la ora 12:00 noaptea plec spre casă și o las pe soție cu cea mică, urmând să revin a doua zi. Ajuns acasă, epuizat psihic, fizic și spiritual mă așez în genunchi și îmi aduc brusc aminte de icoana cu Sfântul Valeriu, care pentru mine era o „povară” în plus.

Revoltat din cauza situației în care ne aflam, îndrăznesc să intru într-un dialog cu Sfântul Valeriu și să îi spun că, dacă el este cu adevărat sfânt și dacă vrea ca eu să îi pictez această icoană, trebuie să ne ajute ca a doua zi fetița noastră să fie acasă. Vă spun sincer că în acel moment eram conștient că ceream un lucru imposibil, pentru că din experiența anterioară cea mică stătuse o săptămână întreagă în spital cu perfuzii și sub supravegherea medicilor.

Am accentuat că, dacă cea mică nu se întoarce acasă a doua zi, o să refuz să mai iau acea comandă și să pictez icoana. Eram conștient de sfințenia lui având și confirmarea părintelui meu

duhovnic care a spus că dacă Valeriu Gafencu nu este sfânt, noi nu mai avem nicio șansă. Țin să menționez că încă din timpul vieții era numit sfântul închisorilor, lucru unanim recunoscut de colegii săi de suferință.

După ce am citit Paraclisul Maicii Domnului și Acatistul Sfântului Valeriu, am promis că, dacă sfântul va răspunde rugăciunii mele, voi picta icoana și jumătate din prețul acesteia îl voi dona celor nevoiași. Am promis, de asemenea, că niciodată nu mă voi îndoii de sfințenia sa și de ajutorul lui Dumnezeu în viața noastră.

După rugăciune atât eu, cât și soția mea care era la spital cu cea mică primim un gând ca o salvare cum că ar fi bine să transferăm fetița la spitalul din Luxemburg, unde a fost tratată și prima dată. A doua zi de dimineață ajung din nou la spital și din păcate niciun medic nu o văzuse încă (după 24 de ore), ci doar asistente, deși situația era din ce în ce mai gravă. Pediatriul nostru ne trimisese la cel mai apropiat spital tocmai datorită gravității situației în care se afla cea mică. Fetița era aproape leșinată și epuizată de boală.

Într-un târziu, un medic o vede și ne confirmă că infecția a ajuns la rinichi, lucru de altfel de așteptat, luând în calcul amânarea unei situații de urgență. Între timp i-am spus soției de înțelegerea mea cu Sfântul Valeriu. Și ea, ca și mine de altfel, era convinsă că acest lucru este imposibil și atât de departe de situația în care ne aflăm. În momentul în care medicul ne-a confirmat gravitatea situației, am ascultat gândul care ne-a venit la amândoi în același timp cu o seară înainte și am transferat fetița la spitalul din Luxemburg, asumându-ne toate consecințele acestei decizii.

Aici, când am ajuns, în mod minunat, medicul de gardă care a preluat cazul Mariei era chiar cel care o ajutase și prima dată. În regim de urgență reușesc să-i pună perfuzii și, iarăși în mod minunat, cea mică începe să își revină și febra începe să scadă. Suntem bucuroși că Sfântul Valeriu ne-a îndrumat să schimbăm spitalul. La câteva ore, doctorul ne spune că, dacă totul e bine, putem pleca acasă cu toții, urmând să o aducem zilnic la spital, pentru administrarea perfuziei și tratarea în ambulatoriu.

Brusc ne-am amintit de Sfântul Valeriu și nu ne puteam stăpâni lacrimile, conștienți că a făcut o minune în viața noastră. A doua zi Maria era fericită că se afla acasă și că tot coșmarul prin care trecuse era lăsat în urmă.

„Bucură-te, multpătimitorul Valeriu, întărire a celor prizoniți pentru Hristos...”



„Cred și mărturisesc că Gafencu este un sfânt...”

*Un interviu neterminat cu
Părintele Gheorghe Calciu²²*

- ... Să nu-mi spuneți că sunteți un nostalgic al temnițelor comuniste!

- Nu știu dacă ăsta e cuvântul, dar cam asta e ideea... Îmi dau seama că pare straniu, de necrezut chiar. Este imposibil de înțeles pentru cineva care n-a trecut prin închisoare. Suntem liberi și fericiți de libertate, dar păstrăm, totuși, un fel de nostalgie pentru închisoare. Lumea zice că suntem nebuni: cum să-ți lipsească închisoarea?! Dar în închisoare, eu, ca și mulți alții, am avut cea mai spirituală trăire din viață. Am atins acolo niveluri de trăire pe care nu suntem în stare să le atingem în libertate. Izolați, ancorați în Iisus Hristos, am atins uneori bucuria și iluminarea pe care lumea nu le poate oferi... Când monahul

²² Fragment dintr-un interviu luat de Răzvan Codrescu, apărut în revista *Lumea Credinței*, anul V, nr. 9 (50)/ 2007 (n.ed.).

Nicolae Steinhardt și-a intitulat cartea de memorii din închisoare *Jurnalul fericii*, n-a fost în niciun fel teribilist, n-a exagerat cu nimic. Cum n-a exagerat cu nimic nici atunci când a preluat și a instituționalizat numirea lui Valeriu Gafencu ca „sfânt al închisorilor“.

- *Nu numai ca fost deținut politic, ci și ca preot, considerați adecvată această numire, nu-i așa?*

- Eu nu l-am știut decât în trecut pe Valeriu Gafencu, nu mi-a fost dat să fiu printre apropiații lui, nici să-i fi fost alături în clipele cele mai grele, ca un Ioan Ianolide, ca un Virgil Maxim, ca un Marin Naidim, dar mereu mi-a fost ca un reper, ca o lumină călăuzitoare și însuflețitoare. Din ce am aflat și știu despre el, cred și mărturisesc fără rest că este sfânt, un trăitor al cuvântului lui Dumnezeu la o înălțime de neînțeles pentru noi.

- *Biserica nu pare prea grăbită cu canonizarea lui, pentru care știu că s-au făcut propuneri serioase...*

- A lui în primul rând, dar și a altora, căci n-au fost puțini martirii Crucii din lagăre și din închisori. Părintele Justin [Pârvu] are toată dreptatea când

zice: „Să știți că și din această pricină ne bate Dumnezeu, pentru că nu recunoaștem jertfa“. Mă tot întreb – am făcut-o și-n prefață²³ – cât îi va mai trebui Patriarhiei Române ca să iasă pe deplin de sub servitutea statului laic demonizat, orientat spre o Europă unită mai degrabă de duhul antihristului, și când îi va canoniza pe martirii neamului românesc și ai Bisericii? Biserica Rusă a făcut martiri din toți cei uciși în închisori, chiar dacă au dus o luptă politică, fiindcă toți au luptat împotriva imperiului satanic comunist. Iar la noi sfinții sunt renegați sau tăinuți de Biserică din motive politice și din lașitate duhovnicească...

Am însă încredințarea aceasta, că dincolo de orbirea și de lașitatea unora sau altora, sfinții din închisori veghează peste Biserica Română, peste sinodalii prinși în plasa sclaviei statului ateu și peste neamul românesc, mai reali decât toate treptele ierarhice care neagă sfințenia celor morți în prigoana antihristică a bolșevismului.

²³ Este vorba de prefața cărții lui Ioan Ianolide *Întoarcerea la Hristos*, Editura Christiana, București, 2006 (n.ed.).

- *La Valeriu Gafencu e în discuție, probabil, și aspectul angajării sale legionare...*

- La el, și nu numai. Dar ăsta nu-i criteriu teologic și duhovnicesc. Gafencu și grupul lui erau tineri între 14 și 22 ani, arestați încă de pe vremea lui Antonescu, este adevărat, pentru activitatea lor în Frățiile de Cruce. Scurtă vreme după arestare, a început în inima lor o adâncă frământare privind opțiunile legate de viața de închisoare și de ideile pentru care fuseseră arestați. Educația lor religioasă nu inițial era una de adâncime, dar sufletele lor căutau ceva care să-i scoată deasupra suferințelor și să le aducă pacea lăuntrică. În primul rând, ei au căutat să-și pună în ordine propriile vieți, să înțeleagă și să trăiască experiența comunitară din Biserica primară, șlefuiindu-și treptat caracterul pentru iubire, jertfă, bunătate, comuniune. Deși neteolog, cel mai cunoscător al vieții sfinților și al Bibliei era, fără îndoială, Gafencu, care avea pe deasupra o rectitudine morală și o sensibilitate spirituală ieșite din comun. Și iată, cu și prin Gafencu, treptele curățirii și desăvârșirii lăuntrice descoperite de Duhul Sfânt

acestor tineri neștiutori, dar arzând de dorul după Dumnezeu. Mai întâi, ei au constatat că omul este mereu atacat de duhurile rele, dar că are puterea să le primească sau să le respingă. Aceste duhuri rele îl războiesc pe om, dar cineva care are trezvie poate cunoaște stadiile atacurilor și poate lupta împotriva lor. Este „războiul nevăzut“. Rezistența persoanei devine mai slabă, fiind atacată cu imagini mentale sau senzoriale, și dacă trezvia a căzut în lenevie sau slăbiciune, atunci pofta ia un aspect mai organizat și devine dorință, extinzând „războiul nevăzut“ și în planul sensibil. Foarte curând, dorința devine plan și este gata de înfăptuire practică. Lupta este mai ușoară în stadiul gândului și devine tot mai dificilă în stadiile următoare... Ei bine, o asemenea analiză nu putea fi făcută de acești tineri decât numai prin prezența Duhului Sfânt. Ei au biruit mistic istoria, veacul, urcând spre Soarele Dreptății, spre Răsăritul cel de Sus, Care este Hristos. Cum să reduci toate acestea doar la o simplă angajare politică anterioară, mai mult sau mai puțin legionară?

- Ca unul care ați făcut direct experiența Frăților de Cruce, cum vedeți astăzi problema legionarismului?

- Ținând cont de câți martiri a dat, cred că a fost de la Dumnezeu; dar, oameni fiind, s-au făcut și greșeli. Ianolide discută pe larg și această problemă. Gafencu n-a pus niciodată Legiunea deasupra Bisericii, nici n-a ignorat excesele ei. Trăirea lui, pilda lui de mucenicie pentru Hristos, depășește cu mult orice contingentă istorică sau lumească. Știu de la cineva apropiat lui că ar fi spus, nu cu mult înainte de sfârșitul lui martiric: „Nu regret că am fost legionar și că am purtat haină legionară; dacă regret însă ceva, este că nu am purtat de la începutul începuturilor o singură haină: haina lui Hristos!”...

N. ed.: Cheia în care trebuie înțeleasă orientarea legionară a lui Valeriu Gafencu poate fi înțeleasă citind poezia sa *Imnul biruinței*:

„Chinuiți și-nfomețați
Înfruntăm urgii,
Stăm crucificați
Transformați în torțe vii.

Se smulge neamul din suferință,
Nădejdea și-o ridică la Cruce.
Mihai Arhanghelul azi îl duce
Năvalnic spre marea biruință.

Din zbuciumul și suferința noastră
Se-nalță-n zarea albastră
Ca o catapeteasmă-n sărbătoare
Imnul biruinței legionare.”²⁴

Pentru a înțelege mai bine faptul că Valeriu Gafencu a ajuns la mari măsuri de sfințenie, este bine să citim cu atenție o mărturie a lui Ioan Ianolide, fratele său de suferință: „Astăzi se împlinesc 31 de ani de când a murit Valeriu. M-am dus la biserică, ca să mă spovedesc. Duminică mă voi împărtăși. În ziua aceasta am aflat zidită în ființa mea sfințenia, în așa fel încât nimic să nu mă mai poată despărți de ea.

Este cea mai fericită zi din viața mea, deși în ziua aceasta a murit cel mai de preț om pe care l-am cunoscut vreodată. El este cel care, în ziua aceasta, mi-a transmis fericita și binecuvântata stare care m-a însoțit întreaga viață. Am

²⁴ Din volumul *Poeți după gratii*, Mănăstirea Petru Vodă, 2010, p. 498 (n.ed.).

fost atât de fericit, încât am dorit viața veșnică mai mult decât plinătatea spirituală pe care am simțit-o atunci, în ziua aceea. Am fost, și firește, și Valeriu a fost, perfect lucid, normal și conștient de toate cele ce se petreceau. El era plin de har. În el se afla Hristos și am putut să fiu și eu părtaș la starea lui binecuvântată de sfințenie. Îl umplea desăvârșit o stare de intensitate spirituală. Veșnicia se făcea văzută în timp, în clipă. Fericirea izvora din însăși suferința. Totul era scaldat într-o lumină nepământească. Sufletul îmi era plin de pace. Trupul era lumină. Sub picioare simțeam ceva, ca un câmp energetic, un fel de vibrație care mă ținea legat de pământ. De fericire – am plâns. Am putut vedea în duh: am văzut cerurile deschizându-se în adâncimea de nemăsurat a ochilor lui Valeriu. Am simțit Duhul Sfânt care lucra și vorbea prin el. În slăbiciunea și epuizarea lui fizică, am simțit puterea dumnezeiască a unui alt plan al existenței. M-am gândit că sunt «în cer». Mă gândeam că sunt aproape de Iisus Hristos, pentru că Iisus Hristos se afla în Valeriu. Credința lui Valeriu îmi dădea și mie tărie. Chemarea mântuitoare a

omului care murise a dat aripi spovedaniei mele. Iubirea lui Valeriu m-a supus desăvârșit iubirii lui Hristos. Știu și simt că Valeriu mă însoțește și mă ajută în toată lucrarea de a discerne între cele două «lumi» în care trăim și care, în planul divin, se află într-o perfectă unitate. Viața mea este Hristos. Minte mea dorește și caută numai voia lui Dumnezeu. Nădejdiile mele sunt la bucuria făgăduințelor Lui. Sunt conștient de natura mesianică a credinței creștine și vreau să slujesc acestei credințe în mod desăvârșit, până la moartea mea. Îi iubesc pe oameni și, pentru mântuirea lor, urmez drumul Crucii. Iubesc viața, dar numai în perspectiva eternității; de aceea, prefer să mor decât să îngădui o degradare sufletească sau a conștiinței. Știu bine că mă găsesc în luptă cu forțe uriașe, care mă pot zdrobi, și mă rog lui Dumnezeu să-mi dăruiască înțelepciune, putere și ocrotire.”²⁵

²⁵ Din volumul lui Valeriu Gafencu *Calea spre fericire - scrisori trimise din închisoare celor dragi*, Editura Agaton, Făgăraș, 2006, pp. 26-27 (n. ed.).

Părintele Justin Pârvu

Despre canonizarea sfintilor închisorilor²⁶

*Pe cruce fiind răstignit, ai adunat
la Tine cetele mucenicilor, care au
urmat pătimirii Tale, Bunule...²⁷*

a) Necesitatea canonizării muceni- cilor din temnițele comuniste

Acești sfinți ai închisorilor, de la Aiud, Pitești, Gherla, din toate pușcăriile noastre, formează cea mai frumoasă și cea mai măreață coroană pentru împodobirea țării noastre înaintea lui Dumnezeu. Ei sunt soluția grăitoare, numai că nu strigă de acolo.

Izvorârea sfântului mir din osemintele lor, așa după cum se cunosc minu-

²⁶ Din volumul *Din învățăturile și minunile Părintelui Justin*, editat de Fundația Justin Pârvu, 2013, pp. 64-67 (n.ed.)

²⁷ Din rânduiala înmormântării mirenilor, *Cântarea a șasea, din Panihida, adică slujbele înmormântării și alte slujbe pentru răposați*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2016, p. 33 (n. ed.).

nile acestea, e așa de grăitoare încât nu ne rămâne decât să le urmăm sfaturile, fapta și eroismul vieții lor. Acesta este, de fapt, un alt mesaj pentru neamul nostru. Aceștia sunt ultimii dintre sfinții români care izvorăsc mireasmă și vindecări în toate colțurile lumii – mesajul este să le urmăm viața, curajul mărturisirii. Tăcerea este mormântul pe care îl săpăm neamului nostru. Ei vin să ne arate calea.

Mai am o neliniște: să îi văd pe acești martiri canonizați. Sfintele lor moaște izvorăsc pretutindeni mireasmă și vindecări, osemintele lor au ajuns la închinare până și în Țara Sfântă, la Sfântul Munte Athos și în multe locuri ale pământului, de unde mă sună părinți și maici că sfinții izvorăsc mir și mireasmă nemaiîntâlnită. Vreau să văd ziua când nu ne vom mai teme că avem în bisericile noastre la închinare moaștele acestor sfinți mucenici, că au ajuns să fie slăviți peste hotare mai degrabă decât în țara lor.

Dumnezeu cred că a trecut cu vederea greșelile noastre și a lucrat în neamul acesta, pentru credința poporului și martiriul mucenicilor noștri din închisori și de prin munți. Nu ierarhii și pre-

oții au ținut ortodoxia românească, ci mucenicii din închisori și mamele creștine care și-au crescut copiii în duhul acesta al adevărului ortodox.

b) De ce nu sunt canonizați mucenicii din închisorile comuniste

Această teamă a lor în a-i slăvi pe mucenicii din închisori arată cât de slabi și de neputincioși sunt. Până la ora aceasta se tem ca nu cumva să învieze. *Aveți piatră? Aveți stânci? Puneți pe mormântul lor și îl păziți cu străji puternice, ca să nu se mai audă în veac de existența lor.* Dar, în ciuda tuturor eforturilor de a sta împotriva sângelui mucenicesc, vor rămâne neputincioși în fața adevărului, iar nedreptățile săvârșite asupra neamului nostru se vor întoarce asupra neamului și familiilor lor. Ororile săvârșite de acești agenți ai ateismului, ai satanei, apasă pe conștiințele lor și ale familiilor lor, încât putem spune că sunt niște oameni maltratați moralicește.

Vina de altfel o purtăm și noi, pentru că am fost surzi la durerile și strigătele mucenicilor din închisori, după cum surzi suntem și azi, încât nici preotul nu pomenește nimic la parohia lui de exis-

tența acestor martiri și sfințenia lor. Preotul de azi e surd și la strigătul omului sărac, care nu mai are bani nici pentru o bucată de pâine, pentru că statul român l-a înglodat în biruri și datorii.

De aceea, martirii nu se plâng. Martirii se proslăvesc. Lor ne rugăm să mijlocească pentru noi în fața Tronului cereșc.

Așa se proslăvesc la noi sfinții mucenici: prin batjocură, prin prigoană, prin trudă și prin suferință. Nu poate dăinui un neam fără eroi, fără sfinți. Și noi să fim atenți la educația pe care o facem copiilor, ca ea să fie în spiritul neamului din care facem parte.

Ce e neamul? Neamul este tatăl meu, este fratele meu, mama mea, vecinul meu, comuna mea, județul meu și toate la un loc formează neamul. Formați copiii îi duhul acesta creștin, să poată dăruia, nu numai să ia!

Iar faptul că la noi nu sunt canonizați este lesne de înțeles. Dacă ar recunoaște sfințenia lor, ar însemna să recunoască toată baza lor de minciuni, se prăbușesc cu totul. Ei supraviețuiesc numai prin minciuna aceasta permanentă.

Dar prin martirii Bisericii trăiește Ortodoxia și va trăi. Cu cât mai mult sunt denigrați și osândiți și după moarte, cu atât mai mult ei vor rămâne mai vii în fața poporului nostru. Ei sunt oricum canonizați nu numai prin evlavie a poporului român, ci și a altor popoare ortodoxe.

Sfântul sau martirul este eroul neamurilor. Nu ne interesează pe noi coloratura lui politică. El nu este omul marginalizat – în România, ori în Spania, ori în Franța – el este omul care depășește granițele valorilor. E interesant că avem sfinți în secolele XIV, XV, XVI, XVII, dar de ce să nu ne scoatem în evidență și mărturiile actuale, mai recente?

Sigur, e mare lucru să canonizăm pe Varlaam Mitropolitul, dar ceilalți de ce să stea nebăgați în seamă? Poate toată sărăcia și mizeria în care trăim noi astăzi, lucru pentru care ne urăsc celelalte popoare, este tocmai pentru că trecem cu indiferență pe lângă trupurile martirilor români. Până și catolicii își canonizează mai repede sfinții. Asta nu împrumută ecumeniștii noștri? Când vrem să canonizeze un sfânt, pe noi trebuie să ne intereseze dacă harul lui Dumnezeu

a lucrat sau nu în acel suflet. Nu! Pe noi ne interesează mai întâi ce culoare politică a fost, dacă ne convine sau nu. De exemplu, despre Părintele Ilie Lăcătușu – ce putem spune despre el? E sfânt sau nu? Dar, dacă este legionar, atunci nu mai este sfânt. Păi, unde mai e adevărul? Acești tineri au murit pentru un adevăr creștin și național, a fost cu adevărat o mișcare de regenerare a Creștinismului nostru Ortodox.

Dar aceeași mafie din trecut este în prezent și va fi în viitor. Să se prezinte acum partidele politice și să spună câți sacrifice au din rândul tineretului lor? Ducem lipsă de jertfă în plan politic. Nu riscă nimeni nimic, toți se protejează. De asta nici poporul nu-i iubește.

Mitropolitul Varlaam n-a fost deloc în afara vieții politice, a fost foarte implicat în viața societății politice românești. Biserica a fost prezentă întotdeauna în viața politică; n-a fost niciodată o conferință a unui guvern în care să nu fie și reprezentantul Bisericii. Ultimul cuvânt, să știți, era dintotdeauna din partea Bisericii – „Promulgăm legea cu condamnarea la moarte sau nu promulgăm?”... Erau foarte atenți să vadă ce

spune Biserica. Dar, când a fost vorba să execute pe Codreanu și pe toată elita asta a creștinilor ortodocși, toată lumea a fost de acord – trebuie executat, pentru că tulbură nația. Cea mai mare greșală care s-a făcut în Ortodoxia noastră a fost că politicul a arestat toată atitudinea Bisericii, adică Biserica s-a integrat perfect vieții politice, după cum au fost vremurile.

Și ce fapte mari de canonizare cer decât se văd la un Virgil Maxim, Ioan Ianolide, Valeriu Gafencu, Părintele Calciu?... Dar ei nu pot promova acești sfinți, pentru că nu-și pun ei pielea în saramură...

Lepădarea de sfinți

Aș vrea să pun înaintea sufletelor voastre câteva cuvinte despre sfinții închisorilor și despre cinstirea lor. Prezentarea mea este oarecum rezumată într-un cuvânt al Noului Mucenic Valeriu Gafencu: „Acest secol a dat noian de sfinți și de martiri, numai că nu-i cunoaștem. Hristos este prezent în lumea de azi prin sfinți, martiri, mărturisitori și eroi. Dar lumea de azi nu e solidară cu sfinții ei, căci nu le poate urma exemplul. Dacă sfinții de acum ar fi fost la începuturile creștinismului, toată suflarea creștină ar fi trăit cu ei, prin ei, către ei. Noi nu suntem creștini și de aceea nu ne cunoaștem sfinții.”

Și aș continua: Noi nu suntem creștini și de aceea nu știm să recunoaștem sfinții. Noi nu suntem creștini și nu știm să cinstim sfinții. Noi nu suntem creștini și de aceea nu știm să canonizăm sfinții. Spun acest lucru pentru că în Biserica Ortodoxă inițiativa canonizării nu o are un patriarh sau vreun alt ierarh, ci inițiativa canonizării o are poporul, prin așa-

numita evlavie populară. Dacă nu există evlavie populară, canonizarea este forțată și roadele ei sunt îndoielnice. Există în România mare evlavie față de Sfântul Nectarie din Eghina. Acest sfânt a fost prigonit în timpul vieții sale și de patriarhul Alexandriei, și de alți ierarhi când a ajuns în Grecia. Ba chiar și după moarte. Se zice că, în drum spre Eghina, nici măcar nu au vrut să deschidă biserica din Pireu, pentru a lăsa peste noapte sicriul în ea, ci sicriul a rămas în fața bisericii. Unii poate ați văzut fotografia respectivă și știți la ce mă refer. Prigoana nu a încetat nici după aflarea sfintelor moaște... S-a terminat abia după ce Patriarhia Alexandriei a ridicat condamnarea și și-a cerut iertare față de sfânt, care fusese deja trecut în cetele sfinților. Trecură aproximativ treizeci și șapte de ani de la canonizarea sa...

Praful s-a ales atunci de toate uneltirile prigonitorilor săi, ale celor care l-au defăimat, l-au clevetit, l-au acuzat de lucruri imorale... Acum, acuzațiile nedrepte au fost date uitării și prigonitorii au fost scufundați în marea uitării, iar Sfântul Nectarie strălucește ca o stea pe cerul Ortodoxiei. Unii dintre cei care au vorbit

despre cinstirea Sfântului Nectarie imediat după adormirea sa au fost prigonți. Ucenicul său apropiat, Sfântul Sava din Kalymnos, după un post aspru a pictat prima icoană a povățuitorului său și i-a cerut maicii starețe din Eghina să o pună la închinare. Stareța s-a opus, temându-se că autoritățile bisericești care îl prigoniseră pe Sfântul Nectarie vor trece la represalii. Totuși, adevărul a fost de partea Sfântului Sava. În Sinaxarul său se menționează cu mare cinste faptul că acesta a pictat prima icoană a Sfântului Nectarie la puțin timp după adormirea acestuia, după patruzeci de zile de post, spunându-i stareței: „Să faci ascultare! Ia icoana și pune-o în biserică și nu te îndoii de voia lui Dumnezeu.” De altfel, Sfântul Sava a trecut la Domnul în anul 1948, cu mult timp înainte de canonizarea Sfântului Nectarie.

Practic, noi ne aflăm într-o situație oarecum similară. Preacuviosul părinte Justin Pârvu, ca și părintele Gheorghe Calciu-Dumitreasa și alți noi mărturisitori, ne-au spus să îi cinstim pe noii mucenici. Să le cinstim icoanele, să ne închinăm sfintelor moaște, să spunem către ei rugăciuni și acatiste. Și mulți se

întreabă: „Din punct de vedere teologic, este sau nu este corect acest lucru?” Răspunsul este simplu. Biserica Ortodoxă învață că, pentru cinstirea mucenicilor ca sfinți, este nevoie de un singur criteriu – ortodoxia credinței lor. În timp ce la cuvioși e nevoie de o cercetare îndelungată a vieții lor, de minuni, nu doar de curăția credinței. Altfel spus, din punctul de vedere al învățăturii ortodoxe este mai justificată cinstirea noilor mucenici imediat după moartea lor decât cinstirea unui sfânt, cum este Sfântul Nectarie din Eghina, înainte de a fi canonizat.

Problema este că, în România, puțini sunt interesați să cunoască cu adevărat criteriile de canonizare a sfinților închisorilor. Se inventează tot felul de teorii, numai să fie amânată această canonizare. De exemplu, se spune că părintele Ilie Lăcătușu nu poate fi canonizat, pentru că mai trăiește un nepot al său. În Georgia, Sfântul Gavriil cel nebun pentru Hristos a trecut la Domnul în anul 1995, pe 2 noiembrie. Pe 20 decembrie 2012 a fost canonizat și, pentru că era mărturisitor, nici nu a fost nevoie să se cerceteze dacă are sau nu sfinte

moaște. De altfel, sfintele sale moaște au fost dezgropate abia după canonizare, nu înainte. Nu a fost nevoie să moară rudele sale de gradul întâi – ba chiar mărturiile date de sora sa după canonizare au contribuit mult la răspândirea cinstirii sfântului. Pe scurt, în Georgia a durat șaptesprezece ani de la moartea unui nou mărturisitor până la canonizarea lui. (...) Când pot fi canonizați sfinții închisorilor? Mitropolitul Bartolomeu Anania, care i-a cunoscut în temnițe pe unii dintre ei, spunea: „Cred că vremea canonizării lor a sosit...” Da, vremea canonizării lor a sosit, numai că, din păcate, prigonitorii lor sunt din ce în ce mai activi și se opun acestei canonizări.

În *Acatistul noilor mucenici și mărturisitori din temnițele comuniste*, în Condacul al 12-lea, putem citi: „Profetic a fost cuvântul părintelui Gheorghe Calciu-Dumitreasa: «Or să se bată cu noi și morți, iar noi o să fim alături de voi, ca să ne apărați. Și morți vom izbândi». Căci, oricât ar încerca urmașii prigonitorilor voștri să defaime și să batjocoască jertfa voastră, voi răsăriți și creșteți ca niște flori binemirositoare pe pământul inimilor noastre și, pentru a-

ceasta, Îl laudăm pe Dumnezeu, Cel ce v-a proslăvit, cântând: Aliluia.” Cu adevărat, prigonitorii se luptă cu sfinții închisorilor și astăzi, defăimându-i în fel și chip. Iar noi trebuie să fim alături de ei, ca să îi apărăm, cum ne cerea părintele Calciu. Noi nu trebuie să ne temem să fim alături de ei. Ci, dacă vom fi alături de ei, vor birui. Această biruință este, însă, poate, doar la nivel duhovnicesc. Poate că biruința lor este de a fi cinstiți de popor, fără ca vreodată Sinodul Bisericii să îi canonizeze. Evident, nu trebuie canonizați toți cei care au murit în închisori. Nu toți au murit pentru Hristos. Unii au făcut greșeli în viața lor și nu s-au pocăit pentru ele. Evident, au fost, în mulțimea de deținuți, și unii care au făcut greșeli politice, prin care au făcut rău altora și nu s-au pocăit pentru ele. Dar nimeni nu vrea canonizarea unor astfel de oameni. Ci se vrea doar canonizarea celor care au fost modele de credință, de rugăciune, de nevoință, de evlavie, de pocăință, de iubire de aproapele și de iubire de vrăjmași. A celor care au pățit pentru Hristos și au murit pentru Hristos...

Oricum, pe sfinți nu canonizarea îi face sfinți. Nu. Canonizarea este doar o recunoaștere a sfințeniei, ea nu aduce și nu poate aduce cuiva sfințenia. Sfinții sunt sfinți chiar dacă au murit condamnați de slujitori nevrednici ai Bisericii. Sfântul Antim Ivireanul a fost caterisit de patriarhul ecumenic, fiind acuzat de lucruri mincinoase, și condamnat la exil pe viață în Mănăstirea Sfânta Ecaterina din Sinai. A fost ucis în anul 1716, în drum spre locul de exil. Abia în anul 1966, după 250 de ani de la moartea Sfântului Antim, Patriarhia ecumenică a ridicat această condamnare, care a avut doar cauze politice, nu bisericești, căci a fost o caterisire necanonică.

Oare ce s-a întâmplat în această perioadă de un sfert de mileniu? Oare Sfântul Antim nu primise încă de la moartea sa cununa de sfânt mucenic? Oare nu intrase în cetele sfinților? Oare a mai așteptat până în anul 1992, când a fost canonizat de Biserica Ortodoxă Română, pentru a răspunde la rugăciunile celor care îl cinsteau? Nu, evident, nu.

Sfântul Antim a fost prigonit mai ales pentru că nu s-a supus dictaturii pe care voia să o instaureze Înalta Poartă.

A fost prigonit pentru că a iubit poporul român și s-a opus uneltirilor turcești. Tot așa sfinții închisorilor au fost prigo- niți pentru că au iubit poporul român. Ei au fost gata să pătimească pentru Hristos, luptându-se cu fiara roșie, cu *Înalta Poartă* a comunismului secolului XX. Și unii dintre ei, care au fost slujitori ai sfințelor altare, au fost caterisiți, condamnați pentru lucruri pe care nu le-au făcut și fiind considerați dușmani ai societății și ai poporului. Dar pentru caterisirea lor a fost nevoie de minciuni, de multe minciuni. Și, din păcate, ade- vărul nu a ieșit la iveală în întregime nici în vremurile noastre. Unii spun că problema canonizării noilor mucenici nu este importantă. Că avem alte pro- bleme mai importante. Dar în realitate problema canonizării noilor mucenici este importantă și pentru faptul că ei sunt sau ar trebui să fie modele de re- zistență pentru fiecare creștin care tră- iește înfruntând apostazia și desfrâul se- colului XX. Iar cei care îi prigonesc în continuare, gândindu-se că pot face pre- siuni asupra unor ierarhi pentru a stăvili cultul acestor noi sfinți, pictați pe icoane sau pe pereții unor biserici și paraclise,

trebuie să știe că pe Biserica lui Hristos nu pot pune presiune. Biserica e sfântă. E Biserica adevărată, care l-a primit în împărăția cerurilor pe Sfântul Antim Ivireanul, fără să se sperie de caterisirea aruncată de patriarhul ecumenic la cerea mai-marilor vremii. E Biserica adevărată, care i-a primit pe noii mucenici lângă Sfântul Antim Ivireanul și lângă ceilalți mucenici din vechime. E Biserica adevărată, care a luptat și luptă împotriva rătăcirilor de tot felul, inclusiv a denaturării vieților mucenicilor.

În Canonul 63 al Sinodului V-VI Ecumenic scrie: „Martirologiile (istoriile mucenicilor) cele mincinos plăsmuite de vrăjmașii adevărului, că doar i-ar necinsti pe Mucenicii lui Hristos și i-ar aduce la necredință pe cei ce le aud, poruncim a nu se publica prin biserici, ci să se dea focului acestea. Iar pe cei ce le primesc, sau ca la niște adevărate iau aminte la acestea, îi anatematisim.” Iar Sfântul Nicodim Aghioritul tâlcuiește: „Necredinșii și vrăjmașii adevărului, vrând să prihănească pe cele ale creștinilor, precum se vede, au scris oarecare lucruri de răs și străine, ca și cum le-ar fi zis și le-ar fi făcut mucenicii lui Hristos; ca și mu-

cenicii din acestea să se ocărăscă, și credința dreptslăvitorilor să se batjocorească. Drept aceea Canonul acesta poruncește a nu se citi în biserică acest fel de cuvinte mincinoase, ci să se ardă, iar cei ce le primesc pe acestea ca pe niște adevărate să se anatematisească”. Cu anatema nu e de glumit. Anatele Sfintelor Sinoade Ecumenice nu le poate ridica nimeni, nici măcar patriarhul ecumenic și sinodul de la Constantinopol... Trebuie să precizez neapărat ceva foarte important: să știți că nu am făcut referire la această anatemă pentru a da cu piatra sau pentru a speria pe cineva. Nu, am vrut doar ca oamenii să fie conștienți cât de mare e greșeala de a se lăsa *reeducați* de istoricii neocomuniști, care repetă aceleași acuze ca și *părinții* lor împotriva eroilor Bisericii și ai neamului românesc... De fapt, anatemele date de Biserică nu sunt pedepse dictatoriale, ci sunt chemări la pocăință, ci sunt chemări la îndreptare adresate celor care au greșit... (...)

Acum se cuvine să le mulțumim tuturor celor care au pățimit pentru Hristos în secolul XX și mai ales în crunta prigoană comunistă. Închei cu câteva

heretisiri din *Acatistul noilor mucenici și mărturisitori din temnițele comuniste*, al eroilor cărora le-a fost închinat acest film: „Să ne ridicăm din somnul cel de moarte al păcatului și al fricii, că, iată, Dumnezeu ne-a făcut nouă dar de mare preț, punându-ne înaintea pilde vii de nevoiță și de jertfelnicie, iar noi, luând aminte la lupta lor, să le aducem laude ca acestea:

Bucurați-vă, biserici vii, sfințite
prin sânge mucenicesc,

Bucurați-vă, altare de mare preț ale
neamului românesc,

Bucurați-vă, că v-ați arătat biruitori
în multe prigoane și lupte,

Bucurați-vă, noilor mucenici și
mărturisitori români...”²⁸

(*Danion Vasile*)

²⁸ Din romanul *Acuzatul 1988. Testamentul sfinților închisorilor*, Editura Areopag, București, 2022, pp. 268-276 (n.ed.).

Părintele Arsenie Papacioc:

**„Aici a fost Biserica – în
temniță”²⁹**

Am fost invitat și rugat să îmi spun și eu părerea în legătură cu soluția de salvare - „înnoirea în Biserică” și sunt întrebat de unde să vină: din afară sau dinăuntru, de sus sau de jos?

Înnoirea să vină din toate părțile, să fie o înnoire interioară, trăire și răsufare în Duhul lui Dumnezeu. Conștiința să fie nerațională, fără îndreptățire. Să plecăm la unirea cea mare de la cel mai micuț creștin român până la cel mai mare vladică. Nu este timp să facem procese care mai mult destramă valorile și unirea în Biserică. Pe cine să judecăm? La întrebarea tendențioasă: „Unde a fost Biserica?”, răspundem: în pușcării crunte, umilințe grozave, bătăi păgâne, insulte pline de venin.

Îi întrebăm și noi: dar ei până acum unde au fost?

²⁹ Din volumul *Scrisori către fiii mei duhovnicești*, Mănăstirea Dervent, Constanța, 2000 (n.ed.).

Putem condamna întreaga țară că a trăit sub rușinea unui tiran incompetent și îndrăcit? Cei care au avut harul deosebit să înfrunte dușmanul pe te miri unde și în felul lor au și merite pline de laudă. Sute și mii de preoți, călugări trăitori, frați de credință au purtat lanțuri grele, lanțuri bătute la nicovală, prin beciuri ascunse. Ne-au smuls bărbile și ne trăgeau de ele ca pe animale de căpăstru. Ne-au înfometat îngrozitor cu intenții de exterminare, ani nesfârșiți. Am fost aruncați în celule fără lumină (celule negre), în haine de pușcăriași, murdare de puroi și sânge închegat și uscat scoarță pe ele. Ne-au cerut lepădări de Hristos și de sfinții Lui și nu ne-am lepădat, fe-rească Dumnezeu! O cât de mică amăgire nu am făcut, măcar că știam că trebuie să murim și mulți au murit.

Ne-au cerut aceste lepădări insistent și sistematic, izolați și băgați în congela-toare (camere frigorifice) ca să poată obține măcar un cuvânt împotriva învățaturii Domnului nostru Iisus Hristos. Și nu am cedat. Ne-au dat condamnări mari, ca tiranii cei mici să creadă cu adevărat că suntem mari criminali. Pe mine m-au condamnat la patruzeci de ani.

M-a distrat acest abuz și nesocotință, dar m-a costat. Aici a fost Biserica – în temniță. Aici, unde erau mii de creștini care cereau întărire duhovnicească, dezlegări, întăriri și speranțe pe care le dădeam prin bătăi în perete (morse).

Am scăpat din închisori, cei care am mai scăpat, fericiți că am fost ajutați de bunul Dumnezeu să-L purtăm cu drag în suflete. Nu ne-a părăsit! Simțeam că stă îndurerat lângă noi, ca să înțelegem marea taină a crucii Lui. Ca să înțelegem rostul grozav al eliberării prin suferință pentru El. Și harul Lui ne-a ajutat să nădăjduim, să dăm un răspuns bun, cândva, la răspântia cea din urmă.

Am venit fără bărbi, fără carne pe noi, fără dinți, cu ochii ascunși în orbite, dar care străluceau încă. Am venit fără chip de clerici. Așa cum eram, am mers smeriți la superiorii noștri, fiindcă ei poartă harul harurilor, să ne blagoslovească pentru treabă la sfântul altar. Ei nu erau lepădați de Hristos pe nicio cât de mică fibră dogmatică.

Nu ne-am permis să îi judecăm, că de ce trăiesc și că au fost cum au fost, liberi.

Sfântul Apostol Petru s-a lepădat cu jurământ de Hristos, chiar când Îl privea. Dar Domnul Iisus Hristos, Care suferise, a înțeles marele proces al neputinței și cu câtă gingășie l-a menajat și l-a iertat prin trei întrebări, întrebările iubirii, să poată paște mieluseii și oițele Lui! Petru, se înțelege, a rămas smerit toată viață, dar și-a făcut apostolia cu îndrăzneală, demnitate și putere.

Vlădiciei noștri nu s-au lepădat nici formal, nici pe ascuns. Au procedat cu înțelepciune și nu le-a fost ușor și bisericile, aproape fără excepție, au fost pline până la refuz și s-au cununat și s-au botezat, pe ascuns, mii și mii de suflete.

Se observă că se vorbește cu împătımire. Noi nu suntem o instituție limitată de activitate. Noi suntem Biserica. Noi și toți aceștia, toți care vorbesc, suntem Biserica și se vede că îi interesează prea puțin unitatea acestei mari instituții sacre și spun, pentru că sunt liberi acum: „Unde a fost Biserica?”

Slujitori și mii și mii de credincioși au fost sub lacăte și cătușe grele, sub sârmă ghimpată și sub cel mai diavolesc dispreț și ură umană, fără semne de ieșire sau vreo mică ușurare, se părea că scrie

deasupra acestor inferne negre: „Lăsați orice speranță voi, cei care intrați aici!”

„Imaginea pușcăriei mele – spune părintele, referindu-se la trăitorii de la Aiud – este alături de grupușorul acesta, în care m-am simțit foarte bine. Între noi era o mare unitate. Toți erau gata de moarte.

Pe oamenii aceștia, pe Gafencu, pe Trifan, pe Marian, pe ăștia toți, Maxim, Pascu, și ceilalți, pe toți i-aș sfinți (canoniza). Era, oare, unul mai bun decât celălalt?

Contează maniera în care primești suferința. Pe toți i-aș sfinți, pentru că au fost sinceri și pentru că nu au ezitat a se jertfi. Toți jertfeau. S-au dus cu toții, pe rând. Cu o bucurie greu de explicat, la proscomidie îi amintesc pe toți, ca pe niște luptători, alături de marii voievozi ai țării.”³⁰

³⁰ Mărturie dată de părintele Arsenie Papacioc monahului Moise Iorgovan de la Mănăstirea Oașa, preluată din volumul *Sfântul închisorilor*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2007, pp. 45-46 (n.ed.).

Ofrandă sfinților, mucenicilor, mărturisitorilor din temnițele comuniste

Ciprian Voicilă

Am citit dinaintea voastră atâtea condace, atâtea icoase încât rănilor voastre s-au înscris, cu litere sângerii, în trupul meu. Am uitat de rănilor mele, de foamea mea strecurată ca un șobolan hulpav în măruntaie. De setea mea, care-mi ardea nemilos buzele. Am lăsat în urmă singurătatea mea, singurătatea nebunului prins în chingile cămășii albe, de forță, cu viața albită de doruri, bucurii, năzuințe, prinsă în ghearele nemiloase ale destinului. Ce însemna singurătatea mea, de bufniță ascunsă sub dărâmături, în fața singurătății voastre de criptă rece, zidite parcă-n veșnicie?

Am călătorit cu voi în duh. Am dormit pe priciul de gheață. Am mâncat zeama aia râncedă, cu voi, din gamelă. M-am îngropat cu voi sub pământ, în Casimca jilavei Jilava. Dorurile voastre, pentru mama părăsită, pentru iubita rămasă ca

o mireasă vădană în noaptea nunții, pentru iubita abandonată pe malul celălalt al timpului, pentru copiii în urechile cărora nu erăți altceva decât personaje în file de poveste, toate dorurile astea mi-au străpuns nemilos inima. V-am plâns, nopți în șir, când vă-ntorceați, cu trupurile zdrobite în celulă.

Viețile voastre le-am însemnat ca un scrib, uneori entuziast, alteori doar conștiincios, pe coala mototolită a sufletului meu. Vă port, deci, în mine, ca pe o icoană vie.

Pe tine, Valeriu, curat și frumos ca un crin.

Pe tine, Ioane, apostol al mărturisitorilor.

Pe tine, Gheorghe, făclie a Numelui Domnului.

Pe tine, Părinte Gherasim, dascăl al iubirii de vrăjmași.

Pe tine, Părinte Justin, piatră de granit a credinței.

Pe tine, Mircea, minte strălucitoare, insuflată de Duh.

Pe tine, Părinte Ilie, tămăduitor nedezmintit al rănilor.

Pe tine, Radu, glas al lui Hristos și al dorurilor voastre neostoite.

Pe tine, Părinte Gheorghe, podoabă a Bisericii nebiruite de Antihrist.

Pe tine, Constantin, poet și înțelept nou-mucenic al Logosului întrupat.

Pe tine, Părinte Dimitrie, cel ce în grele pătimiri ai fost ocrotit de aripa îngerului.

Pe tine, profesore George, rector inegalabil al Aiudului și reper al demnității umane.

Pe tine, Părinte Arsenie, întruchipare a gândului treaz, în zbor necurmat spre Dumnezeu.

Pe tine, Traiane, propovăduitor înfocat al rugăciunii fără de sfârșit.

Pe tine, Gelule, model de dârzenie în cumplitele suplicii din închisoarea Piteștiului.

Pe tine, Părinte Daniil, scânteie miraculoasă a Rugului Aprins.

Pe tine, Aspazia, suflet de nea pe care a poposit Lumina lină a lui Hristos.

Pe tine, monahule Nicolae, crainic inegalabil al credinței creștine și al îndrăgostirii de neamul românesc.

Pe tine, Părinte Atanasie, vestitor al credinței vii, hrănite din foame, batjocuri, schingiuri.

Pe tine, Octaviane, martor al proni-
ei divine, vie la vreme de ispite și cazne.

Pe tine, Părinte Adrian, străjer de
oțel al credinței cristaline în Hristos.

Pe tine, Cuvioase Marcu, nou Iov,
ce-ai îndurat, fără crâcnire, cumplite
munci sub tăvălug.

Pe tine, Maică Mihaela, care ai apă-
rat cu prețul vieții, de spurcatul glonț
bolșevic, icoana Născătoarei de Dumne-
zeu.

Pe tine, Părinte Ioane, cel ce L-ai
eliberat pe Hristos din chivotul în care
Îl întemnițaseră slujitorii apostăți,

Dăruindu-l tuturor creștinilor, spre
nemurirea lor.³¹

³¹ Acest imn, în care sunt cinstiți și Valeriu Ga-
fencu, dar și Octavian Anastasescu (alături de
alți noi mucenici și mărturisitori) a fost publicat
inițial în volumul *Sfinții de lângă noi. Întâm-
plări. Portrete Reflecții*, apărut la Editura Areo-
pag în anul 2023 – pp. 200-202. (n.ed.).

CANONUL SFÂNTULUI NOU MUCENIC ȘI MĂRTURISITOR VALERIU GAFENCU

Cântarea 1:

Mijlocește, Sfinte Valeriu, către Puitorul de nevoie, ca să ne învrednicească să te laudăm cu aceste puține și slabe cuvinte de laudă, dar, mai vârtos, prin urmarea nevoițelor tale.

Pomenirea ta astăzi ne vestește primăvara sufletelor, încălzindu-ne de razele ce strălucesc de la sfânta ta viață, în care ai căutat Soarele Dreptății.

Slavă...

Între toți ostașii lui Hristos, care au pătit în temnițele românești, tu strălucești ca un voievod, pătimitorule sfinte, sfințenia ta străbătând ca o rază nu doar în sufletele celor credincioși, ci și în cele mai întunecate inimi, spre a le vesti lumina Învierii.

Și acum...

Preasfântă Fecioară, ceea ce ești aflarea celor pierduți, află și sufletul meu,

care rățăcește în pământul străin al păcatului, ca aducându-l la Părintele îndurărilor, să fiu iarăși îmbrăcat în veșmântul mântuirii.

Cântarea a 3-a:

Povețele pe care le-ai primit în Frățiile de Cruce ți-au pregătit sufletul ca pe un pământ bun, pentru a primi în sâmurile sale Cuvântul Evangheliei, spre a aduce rod însutit în țarina lui Hristos.

Mers-ai din putere în putere și de la buna rânduială a Frățiilor de Cruce ai purces pe calea suferințelor pentru Hristos, pentru ca să se împlinească și în tine cuvântul zis de dumnezeiescul Pavel, că nouă ni s-a dat nu doar a crede în Hristos, ci și a pătimi pentru El.

Slavă...

Dragostea de Dumnezeu, de neam și de țară, pe care ai avut-o, Sfinte Valeriu, împreună cu camarazii tăi de suferință, v-au atras ura dușmanilor credinței și ai neamului, care nu puteau privi cu ochi buni crezul după care vă călăuzeați viața.

Și acum...

Ceea ce ești scară cerească, Născătoare de Dumnezeu, ajută-ne să pășim în bună rânduială pe scara virtuților, ca ne-

primejduiți să ajungem în Sionul ceresc,
din care cu nesocotință ne-am prăbușit.

Sedealna

Îndură-Te, Doamne, de ticăloasa mea
viață și mă ridică din tina faptelor mele
celor rele, pentru ca în mine, unde s-a în-
mulțit păcatul, să prisosească harul Tău,
pe care, pentru rugăciunile Sfântului Va-
leriu, mi-l dăruiește.

Slavă... Și acum...

Cu datorie veșnică suntem îndato-
rați față de tine, Marie, mireasă dumne-
zeiască, pentru toate câte ai făcut nea-
mului omenesc și nicio plată nu poate
acoperi binefacerile tale. Ție, însă, ca
unei Maici, nu-ți trebuiesc jertfele noas-
tre, ci doar recunoștința și dragostea
noastră fiiască.

Cântarea a 4-a:

Undele harului dumnezeiesc au inun-
dat inima ta, când Dumnezeu ți-a dăruit
să vezi cu ochi duhovnicești adâncul su-
fletului tău, în care se oglindea căderea
întregii omeniri, iar umilința care i-a ur-
mat acestei trăiri ți-a îndulcit întreaga
ființă și te-a mângâiat cu nădejdea învie-
rii sufletului tău.

Întristare ai avut la început, Sfinte Valeriu, pentru nedreapta ta osândire căci, după cuvântul Mântuitorului, te aflai asemenea femeii ce trebuie să nască și care are întristare, pentru că în tine lua chip omul cel înnoit.

Slavă...

Acum te veselești în veci, sfinte, și nu-ți mai aduci aminte de întristările și chinurile temnițelor, căci din om trupesc ai ajuns om duhovnicesc, după chipul și asemănarea Celui ce te-a zidit.

Și acum...

Ceea ce ești Maica Împăratului și împărăteasa tuturor, de strălucirea ta se minunează cetele îngerilor, iar taina care s-a lucrat întru tine nu o pot pătrunde nici heruvimii cei cu ochi mulți, pentru că ea covârșește rânduiala firii.

Cântarea a 5-a:

Întemnițat fiind de către prigonitorii cei fără de Dumnezeu, ai aflat slobozenia întru Domnul, Sfinte Valeriu, căci nu temnița aceea o socoteai cumplită, ci robia păcatului.

Cum vom cânta cântarea Domnului în pământul străin al patimilor, zice prorocul, dar tu, sfinte mucenice, și în

temniță L-ai lăudat pe Dumnezeu în inima ta, pentru că al Domnului este pământul și plinirea lui, deci și lauda Lui în tot locul se înalță de către robii Săi.

Slavă...

Mările au hotar și văile măsură, însă dragostea ta pentru aproapele era nemărginită, fericite Valeriu, pentru că îi iubeai pe toți cu iubirea lui Hristos.

Și acum...

Cercetează neputinciosul meu suflet cel închis în temnița dezmiardărilor și încătușat cu lanțul cel greu de purtat al poftelor mele cele de voie, ca izbăvindu-mă de ele, să te cinstesc, Născătoare de Dumnezeu, ca pe o ajutorătoare a mea prea folositoare.

Cântarea a 6-a:

Care virtuți ți-ar putea zugrăvi mai bine sfânta ta viață, mărturisitorule Valeriu: dragostea, bunătatea, blândețea, postirea, rugăciunea neîncetată sau jertfelnicia? Tu însă din toate aceste bunătăți ți-ai împletit slăvită cunună, pe care ai purtat-o ca un împărat peste patimi.

Ai răsărit, Sfinte Valeriu, în pământul Basarabiei ca un preafrumos crin, care a înfrumusețat buchetul sfinților

neamului nostru și cu care împreună acum împodobești grădina ceresului Grădinar.

Slavă...

Foametea ai îmblânzit-o cu postirea, ura prigonitorilor ai stins-o prin dragoste, iar dorința egoistă a unor întemnițați pentru o bucată mai mare de pâine ai domolit-o prin jertfelnicia ta pentru ei. Cu adevărat străină luptă și judecată s-a arătat întru tine, cel mult răbdător.

Și acum...

Ce ar putea dori sufletul meu mai mult, Maica lui Dumnezeu, decât ca să mă primești ca pe un fiu al tău în ziua când se vor despărți blestemații de cei binecuvântați. Mai înainte dar de Înfricoșătoarea Judecată, fă-mă oaie ascultătoare a Judecătorului Hristos.

Condacul, glasul al 4-lea

Săvârșind azi pomenirea mărturisirii Valeriu, cel ce a prefăcut temnițele în locuri de mântuire, cu căldură și cu dragoste să-i zicem: bucură-te, sfinte, că în mlaștina disperării nu ți-ai pierdut nădejdea în ajutorul lui Dumnezeu, Care privea la nevoințele tale și te întărea, ca să poți răbda până la sfârșit.

Icosul

Sfinte al închisorilor, Valeriu, dimpreună cu tot soborul sfinților noi mucenici și mărturisitori, voi ați îndurat cazne de la dușmanii credinței, care sunt aceiași ieri și astăzi. De aceea cu laude vă fericim: bucurați-vă, cei ce ați pătimit prigoniri pentru crezul vostru; bucurați-vă, că idealul v-a fost dragostea de Dumnezeu, de neam și de țară; bucurați-vă, că și acum amintirea voastră îi urmărește pe vrăjmașii lui Hristos; bucurați-vă, că ei nu pot șterge pomenirea voastră; bucurați-vă, că ați pecetluit credința voastră cu sângele vostru; bucurați-vă, că sângele vostru mucenicesc este ca o piatră de poticnire pentru unii și scăpare pentru alții; bucurați-vă, că Dumnezeu vă întărea, ca să puteți răbda până la sfârșit.

Cântarea a 7-a:

Nu te-ai temut de loviturile temnicerilor, mucenice, trupul tău slăbit de boală fiind mai mult ca o umbră, căci prin toate chinurile te aruncai în brațele Părintelui Ceresc.

Pune doctoriile blândeților tale pe inimile noastre cele rănite de răutate,

Sfinte Valeriu, căci rana noastră este adâncă și avem nevoie de doctor priceput și potrivit bolii. Vino, dar, mucenice, în ajutorul nostru ca un doctor plin de milă și prea iscusit.

Slavă...

Cuvintele tale simple și calde preschimbau sufletele celor ce le ascultau, mărturisitorule al lui Hristos, pentru că nu erau ca ale înțelepților lumii acesteia, ci erau pline de puterea dumnezeiască a Duhului Sfânt, Care sălășluia întru tine.

Și acum...

Tu ești marginea doririlor și hotar al tuturor vrerilor noastre de acum, Născătoare de Dumnezeu. Și precum ai fost mângâietoare și întărire robului tău Valeriu, fii și nouă scut de apărare și nădejde de mântuire în ceasul despărțirii noastre.

Cântarea a 8-a:

Zăcând pe patul de suferință și fiind plin de răni netămăduite, nu ai cârtit, multpătimitorul Valeriu, ci pentru toate I-ai mulțumit lui Dumnezeu, aducându-I laudă ca oarecând dreptul Iov, care zăcea pe gunoi. Ajută-ne, dar, și pe noi, cei lo-

viți de mici încercări, dar pururea cârtitori.

Îngrijirea pe care o primeai din partea fraților tăi de suferință nu o ai lăsat-o nerăsplătită, fiecăruia dăruindu-i un zâmbet coborât din cer, plin de tihnă și pace, care umplea sufletul de pacea lui Hristos.

Slavă...

Durerile pe care le sufereai nu au stins seninătatea sufletului tău, și nici viața ta nu a înnegrit-o deznădejdea. Aici, pe pământ, viața este amestecată cu chin și chinul cu viață, până când vor fi despărțite una de alta la învierea morților, de către Cel ce este Învierea și Viața tuturor.

Și acum...

Stea din Iacov ne-a răsărit nouă Fiul Tău, Maica lui Dumnezeu, ceea ce ești cer însuflețit, care ne-a povățuit la limanul Împărăției Cerurilor, pe noi ce trecem prin marea involburată a acestei vieți și prin întunecoșii nori ai păcatului.

Cântarea a 9-a:

Poruncit-ai, sfinte, ca la moartea ta să ți se pună în gură cruciulița pe care o aveai, spre recunoașterea de mai târziu,

când va rându-i Dumnezeu ca moaștele tale să fie aflate, pentru că ai fost propovăduitor al Crucii și purtător al ei.

Puțin timp trăind pe pământ, ai plinit ani îndelungați, înțelepciunea ta covârșind multe cărunteți, căci ea izvora din nebunia propovăduirii Crucii, nu din înțelepciunea nebună a acestei lumi vrăjmașe lui Dumnezeu.

Slavă...

Cunoscut-ai ziua trecerii tale la Domnul, pentru care te-ai pregătit prin împărtășirea cu Sfintele Taine; zi sfântă și plină de fior pentru toți cei din temniță, căci te știau un mare mărturisitor și sfânt al închisorilor.

Și acum...

Bucură-te, Maica lui Dumnezeu, căci sălașele cele veșnice ale Fiului tău au mai primit un nou mucenic, pe Valeriu, robul cel credincios al lui Hristos, care a avut numele tău pururea pe buzele sale și te-a cântat în inimă ca pe adevărata sa dragoste.

ACATISTUL NOULUI MUCENIC VALERIU GAFENCU, SFÂNTUL ÎNCHISORILOR

Condacul 1:

Pe cel ce plinind cuvântul Evangheliei a strălucit, luminând ca o candelă din care s-au aprins mănunchiuri de lumânări în întunericul temnițelor, veniți, iubitorilor de nevoie, să îl cinstim ca pe un dascăl al jertfelniciei, al răbdării și al iubirii aducătoare de roadă, și să îi cântăm: Bucură-te, mulțămimitorule Valeriu, întărire a celor prigoniți pentru Hristos!

Icosul 1:

A ajuns până la noi propovăduirea ta, alesule mărturisitor: „Vă cheamă Domnul slavei la lumină, vă cheamă mucenicii-n veșnicii; fortificați Biserica creștină cu pietre vii, zidite-n temelii.” Și, vrând a urma îndemnului tău, ne rugăm ție să fii grabnic apărător al nostru, ca să îți putem cânta într-un glas:

Bucură-te, cunună a Bisericii și comoră a neamului românesc;

Bucură-te, că ești bucurie a credincioșilor și dar dumnezeiesc;

Bucură-te, nou apostol care în temnițe ai propovăduit dreapta credință;

Bucură-te, că harismele tale le-ai ascuns sub veșmânt de umilință;

Bucură-te, rudenie a mucenicilor din primele veacuri creștine;

Bucură-te, că pământul Basarabiei se slăvește prin tine;

Bucură-te, că din anii copilăriei ai stat sub cereasca binecuvântare;

Bucură-te, că spre slujirea Domnului și a aproapelui ai avut chemare;

Bucură-te, că tinerețea ta a fost pecetluită de feciorie și jertfelnicie;

Bucură-te, că, luptându-te cu ispitele, ai fost iubitor de curăție;

Bucură-te, că din curajul tatălui tău ai învățat să stai tare în necazuri;

Bucură-te, că nu te-ai temut nici de moarte, nici de chinuri;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu, întărire a celor prizoniți pentru Hristos!

Condacul al 2-lea:

Având mare cinstire față de Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, nu te-ai sfiit a spune altora: „Maica Domnu-

lui îmi împlinește rugăciunile”, pentru a spori în ei nădejdea în ocrotirea sa cerească. Iar ea, arătându-ți-se în temniță în chip minunat, a răspuns evlaviei tale, zicându-ți: „Eu sunt dragostea ta! Să nu te temi! Să nu te îndoiești! Biruința va fi a Fiului meu!”. Pentru aceasta noi, văzând cum Dumnezeu a rânduit să fii întărit pentru a-ți duce crucea fără cârtire, Îi cântăm: Aliluia!

Icosul al 2-lea:

Ai văzut-o pe Preacurata Fecioară, nădejdea celor deznădăjduiți și bucuria celor întristați, dând mărturie că Hristos a sfințit închisoarea în care ai pătit pentru El împreună cu alți mucenici, mireni, monahi și preoți, pentru ca din jertfa voastră să ia pildă cei de acum și cei ce vor veni după noi. Cuvintele ei sfinte alungă de la noi orice îndoială în sfințenia ta și pentru aceasta te laudăm așa:

Bucură-te, că, fiind ocrotit de Maica Domnului, temnița în chilie o ai schimbat;

Bucură-te, a jertfelniciei mireasmă pe care Dumnezeu în lume o a împrăștiat;

Bucură-te, tânăr care ai căutat iubirea cea netrecătoare;

Bucură-te, că virtuțile tale străluceau în fața celorlalți ca un soare;

Bucură-te, că Preacurata Fecioară pe calea curăției te-a călăuzit;

Bucură-te, că sub sfântul ei acoperământ viață cuvioasă ai trăit;

Bucură-te, încredințarea celor ce aleg calea fecioriei;

Bucură-te, mlădiță a smereniei și floare a bucuriei;

Bucură-te, că i-ai cinstit pe sfinți și în soborul lor ai intrat;

Bucură-te, chivot peste care Duhul Sfânt S-a revărsat;

Bucură-te, că, plângându-ți păcatele, ai cunoscut al umilinței fior;

Bucură-te, că flacăra inimii tale a fost aprinsă de cerescul dor;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu, întărire a celor prigonți pentru Hristos!

Condacul al 3-lea:

Învățător înțelept te-ai arătat, zicând că „orice bucurie adevărată se câștigă cu preț de jertfă; orice cetate se cucerește cu bărbăție, cu credință, cu îndrăzneală, cu încredere în misiunea da-

tă de Dumnezeu și mai ales cu rugăciune.” Pentru care noi, hrănindu-ne cu învățăturile tale, Îi cântăm lui Dumnezeu, Celui ce te-a înțeleptit: Aliluia!

Icosul al 3-lea:

Filă de Filocalie scrisă cu sânge și dascăl iscusit al rugăciunii lui Iisus ai fost, mucenice, arătându-te urmaș tainic al marilor Părinți din vechime. Ai aflat pacea inimii și i-ai încurajat și pe alții să o caute, zicând: „În luptă cu puterile întunericului, cu gândul la Dumnezeu, mi-am găsit pacea în rugăciune”. Iar noi, vrând să mergem pe drumul pe care ai mers și tu, îți zicem:

Bucură-te, că prin rugăciunea lui Iisus inima ta a devenit altar;

Bucură-te, că, rugându-te neîncetat, sufletul tău s-a umplut de har;

Bucură-te, că, rugându-te Sfântului Arhanghel Mihail, înger în trup ai devenit;

Bucură-te, că de frumusețile împărăției cerurilor sufletul tău a fost rănit;

Bucură-te, binecuvântare pentru cei împreună-pătimitori cu tine;

Bucură-te, pururea îndemnătorule spre facerea de bine;

Bucură-te, rugătorule pentru cei ce
voiau să se mântuiască;

Bucură-te, că de râvna nemăsurată
îi sfătuiai să se ferească;

Bucură-te, că cei ce te cinstesc se
minunează de viețuirea ta;

Bucură-te, că împreună cu cetele în-
gerești încep a te lăuda;

Bucură-te, rug aprins de Dumne-
zeul cel viu în pustia temniței;

Bucură-te, că, prin rugăciunile tale,
scăpăm de patima desfrâului și a mâniei;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu,
întărire a celor prizoniți pentru Hristos!

Condacul al 4-lea:

Pentru nevoințele, pătimirile și ru-
găciunile tale ai primit harisma vederii
cu duhul, de care lucru s-au bucurat cei
ce sufereau împreună cu tine. Și unuia
dintre aceștia i-ai prorocit: „Va veni un
moment în viața ta când inima ta va
cânta singură rugăciunea”, iar el, la îm-
plinirea cuvintelor tale, I-a cântat lui
Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 4-lea:

Zăcând pe patul de suferință, în
noaptea Sfințelor Paști, ai văzut prin da-

rul lui Dumnezeu la depărtare pe credincioșii care veneau de la schit după slujbă, coborând cu lumânările aprinse. Prin care minune cei închiși cu tine au înțeles măsura sporirii tale, că lanțurile și zidurile temniței nu puteau închide sufletul tău curat. Și pentru aceasta te laudăm, zicând:

Bucură-te, că Duhul Sfânt în inima ta S-a sălășluit;

Bucură-te, că Dumnezeu de mari daruri te-a învrednicit;

Bucură-te, că multe din cele viitoare dinainte le-ai cunoscut;

Bucură-te, că ziua trecerii tale la Domnul mai înainte o ai știut;

Bucură-te, că cel căruia i-ai destăinuit această taină de sporirea ta s-a încredințat;

Bucură-te, că la împlinirea prorocii mărturie despre sfințenia ta a dat;

Bucură-te, că vestea despre harismele tale în temniță s-a răspândit;

Bucură-te, că, fugind de patima mândriei, talanții primiți de sus i-ai înmulțit;

Bucură-te, că, prin darul primit de la Domnul, celor ce se roagă ție le vii în ajutor;

Bucură-te, că cei ce îți cer cele de folos cunosc că ești de minuni făcător;

Bucură-te, că, lepădându-te de bucuriile lumești, ai primit harisme cerești;

Bucură-te, că acum împreună cu îngerii pe Dumnezeu Îl preamărești;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu, întărire a celor prigoșiți pentru Hristos!

Condacul al 5-lea:

Celor care te îndemnau, în ultimele zile ale vieții tale sfinte, să-ți cruți puțină vlagă care-ți rămăsese și să vorbești cât mai puțin, le-ai cerut: „Nu-mi luați această bucurie, căci pentru a-L mărturisii pe Hristos trăiesc; și, de trăiesc, prin mila Lui trăiesc, și, fără să vă arăt dragostea pe care v-o port, nu ar mai avea rost să trăiesc”. Și noi, văzând în tine icoana iubirii celei nefățarnice, Îl lăudăm pe Dumnezeu, Cel ce a pus în inima ta această virtute de mare preț, cântându-I: Aliluia!

Icosul al 5-lea:

Ai fost pildă pentru cei închiși împreună cu tine, smerindu-te și punând binele aproapelui înaintea binelui tău. Ai iubit învățăturile Sfintei Scripturi și

ți-ai modelat viața după cuvintele lui Hristos, jertfindu-te pentru aproapele tău și urcând pe scara virtuților, și pentru aceasta te laudăm:

Bucură-te, că, dăruind altora, de la Dumnezeu înmulțit ai dobândit;

Bucură-te, că, dând haina de pe tine celui lipsit, lui Hristos I-ai dăruit;

Bucură-te, că precum cei doi bani ai văduvei pomana ta s-a socotit;

Bucură-te, că cei care au aflat de fapta iubirii tale s-au umilit;

Bucură-te, dătătorule de bună voie, care ai primit răsplata dumnezeiască;

Bucură-te, arătătorule al drumului spre împărăția cerească;

Bucură-te, că, urmând cuvântului Evangheliei, te-ai arătat chip al milosteniei;

Bucură-te, că, rușinându-ne de faptele tale, fugim de patima lăcomiei;

Bucură-te, ostaș al lui Hristos, care pentru dragostea Lui te-ai jertfit;

Bucură-te, sfinte mucenice, că fapta ta în inimile noastre a odrăslit;

Bucură-te, că, prin rugăciunile tale, inimile noastre împietrite ca ceara se topesc;

Bucură-te, că spre facerea de bine
chiar și cei tari de cerbice se sârguiesc;
Bucură-te, multpătimitorul Valeriu,
întărire a celor prigonți pentru Hristos!

Condacul al 6-lea:

Am auzit sfătuirea ta plină de înțelepciune: „În toate împrejurările roagă-te lui Dumnezeu să se împlinească voia Lui.” Și, vrând să aflăm și să facem voia dumnezeiască, lepădându-ne de voia noastră și ferindu-ne de ispitele celui viclean, Îi cântăm lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 6-lea:

Nou Iov fiind, sfinte, cu multă răbdare ai purtat crucea bolii, arătându-ne și nouă cum trebuie să primim încercările care vin asupra noastră. Din îngăduința lui Dumnezeu ai răbdat chinuri mucenicești când doctorul a tăiat trupul tău fără ca leacul amorțitor să-și fi făcut lucrarea, de care lucru uimindu-ne, îți cântăm:

Bucură-te, că, răbdând dureri înfricoșătoare, ai cugetat la Cel răstignit;

Bucură-te, că diavolul deznădejdiei să te îngenuncheze nu a reușit;

Bucură-te, leac trimis de Dumnezeu
trupului de boală apăsător;

Bucură-te, liman al celor îngreuiți
de boli de nevindecător;

Bucură-te, că de la bolnavii care se
roagă ție nerăbdarea o izgonești;

Bucură-te, că pe cei ce îi îngrijesc pe
bolnavii îi răsplătești;

Bucură-te, nou doctor fără de ar-
gintă care prin rugăciune dai tămăduire;

Bucură-te, că ești diavolilor prigonitor
și celor îndrăciți izbăvire;

Bucură-te, că de voia noastră ne-ai
sfătuit să ne lepădăm;

Bucură-te, că voia Domnului ne-ai
cerut să o îmbrățișăm;

Bucură-te, că ne îndemni să pără-
sim toată grija cea lumească;

Bucură-te, că ne întărești să facem
voia dumnezeiască;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu,
întărire a celor prigoniți pentru Hristos!

Condacul al 7-lea:

„Sfârșitul vieții mele este o ultimă
mărturisire ortodoxă. M-aș bucura mult
să reveniți la Biserica cea adevărată”,
i-ai zis de pe patul de moarte doctorului
înșelat de învățăturile ereticului Luther

și te-ai rugat pentru venirea sa în Biserica dreptslăvitoare. Voind a ne împărtăși din râvna ta pentru mântuirea celor ce stau departe de Adevăr, Îi cântăm lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 7-lea:

„Cine crede fără a fi și un misionar, acela n-a cunoscut frumusețea credinței” – ai spus, mucenice, aprinzând în noi focul mărturisirii lui Hristos. Și ai întărit prin faptele tale aceste cuvinte, căci te-ai jertfit din iubire pentru un pastor evreu, rugându-te ca el să devină fiu al Sfintei Biserici și dăruindu-i lui medicamentele care ți-ar fi putut salva viața trupească. Pentru această iubire fără de margini îți cântăm:

Bucură-te, că în țarina Domnului ai fost neobosit lucrător;

Bucură-te, că în întunericul temniței ai fost luminător;

Bucură-te, cel ce pastorului evreu i-ai arătat iubire mucenicească;

Bucură-te, că jertfa ta în sufletele noastre a început să rodească;

Bucură-te, păzitor viteaz al predaniilor bisericesti;

Bucură-te, cel ce învățăturilor neortodoxe te împotrivești;

Bucură-te, că, iubindu-i pe eretici, ai defăimat noianul rătăcirilor;

Bucură-te, că fără teamă ai vădit felurimea minciunilor lor;

Bucură-te, că, ascultându-te pe tine, unii oameni de păcatele lor s-au pocăit;

Bucură-te, că, după ce au crezut propovăduirii tale, în nădejdea Învierii au adormit;

Bucură-te, că de osândă și de chinurile veșnice s-au izbăvit;

Bucură-te, că înaintea lui Dumnezeu despre faptele tale cele bune au mărturisit;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu, întărire a celor prizoniți pentru Hristos!

Condacul al 8-lea:

Valurile vieții ne aruncă în vârtoarea patimilor, neînfricatule mărturisitor, și ne este mai ușor să alegem calea cea largă, spre care ne cheamă necuratul diavol. Dar păstrăm în inimile noastre cuvântul tău: „Trebuie să înfrunți păcatul până la sânge. Așa te naști din nou. Nu există cale de compromis”, și ducând lupta cea bună Îi cântăm lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 8-lea:

„Cum vei putea rezista la marile încercări la care suntem supuși, dacă nu poți rezista ispitei fumatului?”, l-ai întrebat pe tânărul care nu-și dădea seama că prin patima sa îndepărta de la el harul dumnezeiesc; și acesta, smerindu-se în fața muștrării tale, nu numai că și-a înțeles greșeala, ci și-a schimbat întreaga viață. Iar noi, luând aminte la îndreptarea lui și rugându-ne ție să ne ajuți să ne izbăvim de toate patimile, te lăudăm așa:

Bucură-te, că cei ce te cinstesc mințea de gândurile cele rele și-o păzesc;

Bucură-te, că, lepădând înțelepciunea acestui veac, se sfințesc;

Bucură-te, că, scriind pentru noi îndreptarul de spovedanie, ai vădit hățișul păcatelor;

Bucură-te, cel ce ești stăvilă în fața patimilor și a poftelor;

Bucură-te, că, pentru a ne scăpa de povara păcatelor, la scaunul spovedaniei ne-ai îndrumat;

Bucură-te, că pe oameni să facă ascultare de duhovnic i-ai îndemnat;

Bucură-te, că de împărtășirea cu nevređnicie cu Sfintele Taine ne ferești;

Bucură-te, că furtuna patimilor noastre prin rugăciune o potolești;

Bucură-te, cel ce în vremuri de desfrâu ai fost pildă de curăție;

Bucură-te, că, nelegându-te de bogățiile lumești, ai fost iubitor de sărăcie;

Bucură-te, cel ce, fără să fii monah, ai ținut voturile monahicești;

Bucură-te, că, ajungând la sfințenie, spre sfințenie ne călăuzești;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu, întărire a celor prigoniți pentru Hristos!

Condacul al 9-lea:

Vrând să ne trezești din amorțeala care ne-a cuprins, robule al lui Dumnezeu, ai scris că „păcatul este a doua răstignire adusă Mântuitorului; acum Îl scui pă în față cei ce sunt botezați, acum cununa de spini I-o pun cei ce se numesc creștini, acum Îi dau palme, acum Îi bat piroanele, acum Îl împung cu sulița cei pentru care a suferit batjocoriri și bătăi și pentru care Și-a dat sângele pe Golgota”. Ca să fim feriți de o astfel de cădere, Îi cântăm lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 9-lea:

„Creștinii nu pot primi pacea ispiti-
toare a Satanei, creștinii nu vor primi
decât pacea lui Hristos, oricât de multe
sacrificii li se vor cere”, răsuna în tem-
nițe cuvântul tău, precum al Botezăto-
rului în pustie. O, mucenice, vom ști oa-
re să primim cuvântul tău, când Irozii
vremurilor noastre ne vor cere să pri-
mim pacea cea mincinoasă prin lepă-
darea de Hristos? Pentru ca să rămâ-
nem tari la vreme de încercare, ne ru-
găm ție:

Bucură-te, că pentru pacea cea du-
pă Dumnezeu te-ai nevoit;

Bucură-te, că liniștea ta și pe paz-
nicii temniței i-a îmblânzit;

Bucură-te, sabie a cuvântului mus-
trătoare a fărădelegilor;

Bucură-te, adevăr, care împrăștie
norii minciunilor;

Bucură-te, mângâiere în vremurile
de tulburare;

Bucură-te, a fățarniciei pierzătoare
de suflet certare;

Bucură-te, dreptar de viețuire a mi-
renilor;

Bucură-te, veghetor tainic al mănăstirilor;

Bucură-te, al preoților ajutor în propovăduire;

Bucură-te, a ierarhilor râvnitori sprijinire;

Bucură-te, cărare spre Răsăritul răsăriturilor;

Bucură-te, făclie a iubitorilor de Adevăr și ucenic al Adevărului;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu, întărire a celor prizoniți pentru Hristos!

Condacul al 10-lea:

„Sunt fericit că mor pentru Hristos. Totul e o minune. În măsura în care mi se va îngădui, de acolo de unde mă voi afla mă voi ruga pentru voi și voi fi alături de voi”, ai spus în ultima zi a vieții tale, mărturisind grija ta pentru cei apropiați ție. Iar noi, cugetând la slăvitul tău sfârșit, Îi cântăm Celui ce te-a chemat în Împărăția Sa: Aliluia!

Icosul al 10-lea:

Fiind prigonit pentru Hristos, ai mărturisit că îl simți ca prieten al tău pe fiecare suflet care se gândește la tine cu

iubire creștinească. Oare iubirea și cin-
stirea noastră nu le vei primi? Îndrăz-
nind, ne rugăm ție, sfinte, cerându-ți să
primești și puținele noastre laude:

Bucură-te, că sufletul tău de frumu-
sețile veșnice se desfătează;

Bucură-te, prieten al celor care po-
vețele tale le urmează;

Bucură-te, cel ce împreună cu cetele
sfinților te rogi pentru noi;

Bucură-te, că, prin rugăciunile tale,
ne izbăvim din nevoi;

Bucură-te, că în temniță pe cei șo-
văitori în credință i-ai întărit;

Bucură-te, că pe cei îndărătnici prin
răbdare i-ai biruit;

Bucură-te, cel ce nu te-ai scârbit
când pe nedrept ai fost defăimat;

Bucură-te, cel ce în fața prigonitori-
lor îndrăzneală ai arătat;

Bucură-te, că, încă în trup fiind, ai
pregustat veșnica fericire;

Bucură-te, că, văzând sporirea ta,
ceilalți s-au umplut de uimire;

Bucură-te, sămânță a sfințeniei să-
dită în al temniței pământ;

Bucură-te, slujitor credincios al
Noului Legământ;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu,
întărire a celor prigoniți pentru Hristos!

Condacul al 11-lea:

S-a adevărit cuvântul tău, sfinte, că
„moartea pentru Hristos aduce fericirea
vieții veșnice”. Căci, părăsind tu această
lume, unul dintre cei cu care împreună
ai pățimit te-a văzut în vis urcând la cer
pe un tron luminat, și aflând apoi de
trecerea ta la Domnul, I-a cântat Iubi-
torului de oameni: Aliluia!

Icosul al 11-lea:

„Aici va fi într-o zi loc de pelerinaj”, a
prorocit Cuviosul Gherasim, cerându-ți
să te rogi pentru el. Și de la acest slăvit
mărturisitor, care de la stăreția Tismanei
a ajuns în temnița de la Târgu Ocna, fiin-
du-ți frate de suferință, învățându-ne a-ți
cere să te rogi și pentru noi, zicem către
tine:

Bucură-te, cel ce cu dreptate sfânt
al închisorilor ai fost numit;

Bucură-te, că, prin sfințenia ta, ma-
rilor mucenici te-ai asemuit;

Bucură-te, că mulțimea pelerinilor
care vin la Târgu Ocna a sporit;

Bucură-te, că profeția Cuviosului Gherasim despre temnița aceasta s-a împlinit;

Bucură-te, că, împreună cu noii mărturisitori din toată lumea, pe Hristos Îl slăvești;

Bucură-te, că de tine se bucură soborul mucenicilor din temnițele românești;

Bucură-te, că pe noii mucenici ne-ai îndemnat să-i cinstim;

Bucură-te, că, urmând povața ta, mult folos agonisim;

Bucură-te, că prin rugăciune nerăbdarea celor închiși cu tine în răbdare s-a schimbat;

Bucură-te, că pe aceștia, precum Sfântul Dimitrie pe Nestor, i-ai binecuvântat;

Bucură-te, că împreună cu tine răsplata cea cerească o au primit;

Bucură-te, că, întărindu-se în credință, Adevărul cel veșnic L-au mărturisit;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu, întărire a celor prigoniți pentru Hristos!

Condacul al 12-lea:

Femeii care și-a riscat viața, venind la tine pe ascuns într-o noapte, i-ai ce-

rut: „Vă rog să mărturisiți oamenilor și familiei mele dragi că am crezut până la sfârșit, că sunt împăcat, că-mi dau viața pentru Hristos și pentru semeni”. Și noi, luând îndrăzneala de a mărturisi oamenilor despre pătimirile tale mucenicești, Îi cântăm lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 12-lea:

Sfinte Mucenice Valeriu, încredințați fiind de sfințenia ta, ne rugăm lui Dumnezeu ca prin rugăciunile tale să ne dea putere să punem început bun mântuirii noastre. Credem că tu te rogi pentru tot omul ce aleargă la tine cu nădejde și pentru aceasta îți cântăm:

Bucură-te, crin ales între florile muceniciei;

Bucură-te, că de la tristețe ai ajuns în împărăția bucuriei;

Bucură-te, pentru vremurile de pe urmă far strălucitor;

Bucură-te, mijlocitor pentru noi în fața Dreptului Judecător;

Bucură-te, mângâiere cerească celor aflați în focul ispitelor;

Bucură-te, că vădești și rușinezi degrabă lucrarea diavolilor;

Bucură-te, pavază tare la vreme de
prigoană a creștinilor;

Bucură-te, cel ce ne îndemni să
mergem pe urmele mucenicilor;

Bucură-te, roadă a Evangheliei ră-
sărită în neamul românesc;

Bucură-te, că dreptslăvitorii de alte
neamuri cu evlavie te cinstesc;

Bucură-te, că lauda ta în toată Bise-
rica se vestește;

Bucură-te, că prin tine Hristos Se
preamărește;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu,
întărire a celor prigoniți pentru Hristos!

Condacul al 13-lea:

O, Sfinte Valeriu, cunună a muceni-
cilor români din prigoana celui de-al do-
uăzecilea veac, fii apărătorul nostru ce-
resc! Vezi, sfinte, cursele diavolului cele
amăgitoare, vezi patimile care ne împre-
soară, vezi neputința sufletelor noastre.
Dar vezi și nădejdea noastră în ajutorul
cel de sus și vino și scoate-ne din focul
încercărilor, ca ajungând în împărăția
cea cerească să Îi cântăm împreună cu
tine Dumnezeuului celui viu: Aliluia!

(Acest Condac se zice de trei ori. Apoi se zice Icosul întâi: *A ajuns până la noi propovăduirea ta... și Condacul întâi: Pe cel ce plinind cuvântul Evangheliei...*)

Apoi se citește această

Rugăciune

Sfinte Valeriu, noule mărturisitor al credinței în Hristos, la tine alergăm ca la un grabnic ajutor al tuturor celor ce se roagă ție. Vezi, sfinte, durerile noastre, vezi neputințele noastre, vezi puținătatea credinței noastre și nu te scârbi de lenevia și nimicnicia noastră.

Ne rugăm ție, sfinte, grăbește de ne ajută cu neîncetatele și sfintele tale rugăciuni și ne sprijinește pe noi. Știm că ai pățimit grele prigoniri pentru dragostea lui Hristos, dar prin răbdarea lor ai aflat dar de la Dumnezeu și astăzi viețuiești în lumina raiului. Faptele tale binecuvântate ne-au făcut să te chemăm în ajutor. Suntem încredințați că pe toți cei ce aleargă la tine, cerând cu credință ajutor, nu-i treci cu vederea.

Ridică-ne din groapa fricii, în care ne-a aruncat vrăjmașul diavol, ridică-ne pe calea mărturisirii credinței în Dumnezeu cel adevărat. Fii nouă pildă, fii

nouă îndrumător, că iscusite sunt cursele vrăjmaşului și nu ne pricepem să ne ferim de ele. Roagă-te să fim feriți de înșelare și să primim de la Dumnezeu darul dreptei socoteli. Pe cei căzuți în păcate ajută-i prin rugăciunile tale să se pocăiască, așa cum i-ai ajutat prin cuvânt pe păcătoșii pe care i-ai întâlnit în temnițele prin care ai trecut.

Roagă-te, sfinte mucenice, pentru duhovnicii noștri, să ne călăuzească pe calea cea dreaptă. Roagă-te pentru toți preoții și diaconii, să le dea Dumnezeu curajul de a semăna cuvântul Evangheliei acolo unde trebuie. Roagă-te pentru ierarhii ortodocși, să păstorească turma cu frică de Dumnezeu, fără a se teme de mai marii lumii acesteia. Ai grijă, Sfinte Valeriu, de toți monahii și de toate monahiile, fiindu-le sprijinator și ocrotitor, ca avându-te pe tine împreună rugător să sporească în nevoință și virtute.

Ai grijă, sfinte, de toți cei prigonți pentru Hristos, să rabde cu răbdare mucenicească, fără să cârtească. Și ai grijă și de prigonitorii lor, rugându-te pentru ei, așa cum te-ai rugat și pentru cei ce te-au prigonit pe tine.

Întărește-ne, sfinte, în lupta pe care o ducem pentru mântuirea noastră, ca mulțumindu-ți ție să lăudăm și să binecuvântăm și să slăvim întru-tot-lăudatul și preaputernicul nume al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciune către noii mucenici și mărturisitori

Sfinților noi mucenici și mărturisitori, rugați-vă lui Dumnezeu pentru noi în aceste vremuri de grea încercare. Aveți grijă de tot clerul și de tot poporul binecredincios. Nu îngăduiți ca dușmanul mântuirii noastre să cotopească pământul sufletelor noastre, prin rătăcirii și patimi de tot felul. Ajutați-ne să punem, iară și iară, început bun mântuirii noastre.

Fiți călăuzitori ai noștri pe calea mântuirii, povățuindu-ne prin părinții noștri duhovnici. Fiți sprijinitori ai celor care vor să lepede înțelepciunea acestei lumi și să dobândească înțelepciunea cea adevărată. Fiți întăritori ai celor care, din pricina fricii, se feresc să dea mărturia cea bună. Ridicați-i pe cei căzuți în groapa păcatelor. Celor bolnavi ușura-

ți-le suferințele, celor necăjiți dați-le cele de trebuință.

Voi, care ați răbdat foamea și setea și frigul și arșița și golătatea, ați primit de la Dumnezeu darul de a-i mângâia pe cei aflați în nevoi de tot felul. Vrem să vedem lucrarea voastră în viețile noastre, vrem să fim martori ai mijlocirii voastre minunate. Îmblânziți-i pe cei care și acum vă prigonesc, potoliți-i pe cei care și acum vă defaimă. Rugați-vă lui Dumnezeu să răspândească în tot locul mărturia despre pătimirea și sfințenia voastră. Dați-ne putere, sfinților, să mergem pe urmele voastre, ca să fim cu adevărat urmașii rugăciunilor voastre.

Ajutați-ne să zugrăvim în inimile noastre icoanele voastre și să vă laudăm până în ceasul din urmă al vieții noastre, slăvindu-L pe Dumnezeu cel în Treime laudat, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, acum și pururea, și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciune pentru proslăvirea noilor mucenici

Doamne, Dumnezeul nostru, Cel ce i-ai păzit pe cei trei tineri și pe Daniel în

cuptorul cel de foc, Cel ce i-ai întărit pe mărturisitorii ultimei prigoane să dea mărturia cea bună în fața prigonitorilor, primește de la noi această puțină rugăciune.

Sădește, Hristoase Dumnezeule, jertfa lor ca o sămânță pe pământul inimii noastre. Să fie această sămânță aducătoare de roadă bună, să ne fie nouă spre început bun mântuirii și dătătoare de curajul mărturisirii adevărului în fața celor care îl batjocoresc. Fă, Doamne, ca pilda lor să nu fie dată uitării, ci din ea să se hrănească fiii Bisericii celei drept-slăvitoare. Fă ca virtuțile și jertfa lor să mustre lenevia și negrija noastră, și să primim această muștrare spre îndreptarea noastră.

Cerut-a oarecând Sfânta Maria Magdalena trupul Tău, zicând Grădinarului: „Doamne, spune-mi unde L-ai pus, și eu Îl voi lua”. Tot așa noi cădem înaintea Ta, rugându-ne Ție cu nădejdea că ne vei ierta îndrăzneala și nu vei trece cu vederea cererea noastră: „Doamne, arată-ne nouă locurile în care se află sfintele moaște ale mărturisitorilor Tăi, ca, aflându-le, să le cinstim cu evlavie”. Și, dacă din pricina păcatelor noastre nu am fost vrednici să

ne închinăm lor, ne rugăm Ție cu zdrobire de inimă, Doamne, să nu lași sfintele moaște ale robilor Tăi să zacă în uitare, ci scoate-le la lumină, pentru a primi închinarea cuvenită.

Ca, închinându-ne cu evlavie, să ne putem bucura și de cinstirea lor în Biserica Ta, după cum li se cuvine, împreună cu a cetelor de sfinți mucenici și mucenice. Și împreună cu ei să Îți aducem slavă, cinste și închinăciune Ție, Dumnezeului cel în Treime lăudat, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cuprins

O canonizare îndelung așteptată...	5
Harisme și minuni	25
Lângă Valeriu Gafencu	39
<i>Anexe:</i>	
Ne vorbește Valeriu Gafencu...	121
Cuvinte din temnița Aiudului	126
Valeriu Gafencu – un erou al credinței, al Bisericii, al neamului	132
Ajutorul minunat al Sfântului Valeriu Gafencu.....	144
„Cred și mărturisesc că Gafencu este un sfânt...”	150
<i>Părintele Justin Pârvu</i>	
Despre canonizarea sfinților închisorilor	159
Lepădarea de sfinți	166
<i>Părintele Arsenie Papacioc:</i>	
„Aici a fost Biserica – în temniță”	177
Ofrandă sfinților, mucenicilor, mărturisitorilor din temnițele comuniste	182
CANONUL SFÂNTULUI NOU MUCENIC ȘI MĂRTURISITOR VALERIU GAFENCU	186
ACATISTUL NOULUI MUCENIC VALERIU GAFENCU, SFÂNTUL ÎNCHISORILOR	196